



A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet Számv. tv. szerinti éves beszámolója és közhasznúsági melléklete

PK-743

2021. év

A szervezetet nyilvántartó bíróság megnevezése:

01 Fővárosi Törvényszék

Érkezés dátuma: 2022-05-31 13:18:37. Érkeztetési szám: EB00605467

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység neve:

Közép-és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány

Nyilvántartási szám: **0 1 — 0 1 — 0 0 0 7 5 2 6**

Tárgyév: **2 0 2 1**

Időszak terjedelme: egész év ☒ töredék év ☐ **2 0 2 1 — 0 1 — 0 1** **2 0 2 1 — 1 2 — 3 1**
időszak kezdete időszak vége

A mérleget a Számv. tv. 1. számú mellékletének

A változata szerint tagoljuk

Az eredménykimutatást a Számv. tv.

2. számú melléklete szerinti tagolásban (össz költség eljárás) alkalmazzuk

A beszámolót az alábbi devizanemben készítjük el:

forint

Külföldi devizanem alkalmazása esetén a beszámoló készítésekor érvényes MNB árfolyam

A mérlegfőösszeg meghaladja a 100 milliárd forintot

Nem



A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet Számv. tv. szerinti éves beszámolója és közhasznúsági melléklete

PK-743

2021. év

A szervezetet nyilvántartó bíróság megnevezése:

01 Fővárosi Törvényszék

Tárgyév:

2 0 2 1

Időszak terjedelme: egész év ☒

töredék év ☐

2 0 2 1 – 0 1 – 0 1

időszak kezdete

2 0 2 1 – 1 2 – 3 1

időszak vége

Válassza ki, hogy a beszámoló (és közhasznúsági melléklet) az alábbiak közül melyikre vonatkozik!

a. Szervezet



b. Jogi személy szervezeti egység (származtatott jogi személy)



Szervezet neve:

Közép-és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány

Szervezet székhelye:

Irányítószám: **1 1 2 2**

Település: **Budapest**

Közterület neve: **Határőr**

Közterület jellege: **út**

Házzszám: **35.**

Lépcsőház:

Emelet:

Ajtó:

Jogi személy szervezeti egység neve:

Jogi személy szervezeti egység székhelye:

Irányítószám:

Település:

Közterület neve:

Közterület jellege:

Házzszám:

Lépcsőház:

Emelet:

Ajtó:

Nyilvántartási szám:

0 1 – 0 1 – 0 0 0 7 5 2 6

Ügyszám:

0 1 0 0 / P k . 6 0 4 8 1 / 1 9 9 9

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység adószáma:

1 8 2 3 7 0 1 0 – 2 – 4 3

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység képviselőjének neve:

Dr. Schmidt Mária

Képviselő aláírása:

Keltezés:

Budapest

2 0 2 2 – 0 5 – 1 9



A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet Számv. tv. szerinti éves beszámolója és közhasznúsági melléklete

PK-743

2021. év

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység neve:

Közép-és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány

Számv.tv. szerinti mérleg "A" változat

Adatok ezer forintban

	Előző év	Előző év helyesbítése	Tárgyév
ESZKÖZÖK (AKTÍVÁK)			
A. Befektetett eszközök	6 348 265		7 954 466
I. Immateriális javak	162 793		106 423
1. Alapítás-átszervezés aktivált értéke			
2. Kísérleti fejlesztés aktivált értéke			
3. Vagyoni értékű jogok	9 708		4 688
4. Szellemi termékek	153 085		101 735
5. Üzleti vagy cégérték			
6. Immateriális javakra adott előlegek			
7. Immateriális javak érték helyesbítése			
II. Tárgyi eszközök	6 179 299		7 841 870
1. Ingatlanok és a kapcsolódó vagyoni értékű jogok	4 496 863		4 388 619
2. Műszaki berendezések, gépek, járművek			
3. Egyéb berendezések, felszerelések, járművek	1 175 937		1 080 741
4. Tenyészállatok			
5. Beruházások, felújítások	450 852		1 867 787
6. Beruházásokra adott előlegek	55 647		504 723
7. Tárgyi eszközök érték helyesbítése			
III. Befektetett pénzügyi eszközök	6 173		6 173
1. Tartós részesedés kapcsolt vállalkozásban			
2. Tartósan adott kölcsön kapcsolt vállalkozásban			
3. Tartós jelentős tulajdoni részesedés			
4. Tartósan adott kölcsön jelentős tulajdoni részesedési viszonyban álló vállalkozásban			
5. Egyéb tartós részesedés	6 173		6 173
6. Tartósan adott kölcsön egyéb részesedési viszonyban álló vállalkozásban			
7. Egyéb tartósan adott kölcsön			
8. Tartós hitelviszonyt megtestesítő értékpapír			
9. Befektetett pénzügyi eszközök érték helyesbítése			
10. Befektetett pénzügyi eszközök értékelési különbözete			



A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet Számv. tv. szerinti éves beszámolója és közhasznúsági melléklete

PK-743

2021. év

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység neve:

Közép-és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány

Számv.tv. szerinti mérleg "A" változat

Adatok ezer forintban

	Előző év	Előző év helyesbítése	Tárgyév
B. Forgóeszközök	15 981 821		13 942 768
I. Készletek	195 379		174 627
1. Anyagok			
2. Befejezetlen termelés és félkész termékek	92 309		26 490
3. Növendék-, hízó- és egyéb állatok			
4. Késztermékek	99 007		143 897
5. Áruk	4 063		4 240
6. Készletekre adott előlegek			
II. Követelések	300 651		325 072
1. Követelések áruszállításból és szolgáltatásból (vevők)	348		13 380
2. Követelések kapcsolattal szemben			
3. Követelések jelentős tulajdoni részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben			
4. Követelések egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben			
5. Váltókövetelések			
6. Egyéb követelések	300 303		311 692
7. Követelések értékelési különbözete			
8. Származékos ügyletek pozitív értékelési különbözete			
III. Értékpapírok	0		0
1. Részesedés kapcsolattal szemben			
2. Jelentős tulajdoni részesedés			
3. Egyéb részesedés			
4. Saját részvények, saját üzletrészek			
5. Forgatási célú hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok			
6. Értékpapírok értékelési különbözete			
IV. Pénzeszközök	15 485 791		13 443 069
1. Pénztár, csekkek	6 236		10 729
2. Bankbetétek	15 479 555		13 432 340
C. Aktív időbeli elhatárolások	98 504		97 054
1. Bevételek aktív időbeli elhatárolása	88 546		90 491
2. Költségek, ráfordítások aktív időbeli elhatárolása	9 958		6 563
3. Halasztott ráfordítások			
ESZKÖZÖK ÖSSZESEN	22 428 590		21 994 288



A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet Számv. tv. szerinti éves beszámolója és közhasznúsági melléklete

PK-743

2021. év

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység neve:

Közép-és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány

Számv.tv. szerinti mérleg "A" változat

Adatok ezer forintban

	Előző év	Előző év helyesbítése	Tárgyév
FORRÁSOK (PASSZÍVÁK)			
D. Saját tőke	991 411		1 484 028
I. Jegyzett tőke	117 000		717 000
ebből: visszavásárolt tulajdoni részesedés névértéken			
II. Jegyzett, de még be nem fizetett tőke (-)			
III. Tőketartalék			
IV. Eredménytartalék	948 649		874 411
V. Lekötött tartalék			
VI. Értékelési tartalék			
1. Értékhelyesbítés értékelési tartaléka			
2. Valós értékelés értékelési tartaléka			
VII. Adózott eredmény	-74 238		-107 383
E. Céltartalékok			2 090
1. Céltartalék a várható kötelezettségekre			2 090
2. Céltartalék a jövőbeni költségekre			
3. Egyéb céltartalék			
F. Kötelezettségek	586 448		421 478
I. Hátrasorolt kötelezettségek	0		0
1. Hátrasorolt kötelezettségek kapcsolt vállalkozással szemben			
2. Hátrasorolt kötelezettségek jelentős tulajdoni részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben			
3. Hátrasorolt kötelezettségek egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben			
4. Hátrasorolt kötelezettségek egyéb gazdálkodóval szemben			
II. Hosszú lejáratú kötelezettségek	0		0
1. Hosszú lejáratra kapott kölcsönök			
2. Átváltoztatható és átváltozó kötvények			
3. Tartozások kötvénykibocsátásból			
4. Beruházási és fejlesztési hitelek			
5. Egyéb hosszú lejáratú hitelek			
6. Tartós kötelezettségek kapcsolt vállalkozással szemben			
7. Tartós kötelezettségek jelentős tulajdoni részesedési viszonyban lévő vállalkozásokkal szemben			



A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet Számv. tv. szerinti éves beszámolója és közhasznúsági melléklete

PK-743

2021. év

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység neve:

Közép-és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány

Számv.tv. szerinti mérleg "A" változat

Adatok ezer forintban

	Előző év	Előző év helyesbítése	Tárgyév
8. Tartós kötelezettségek egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben			
9. Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek			
III. Rövid lejáratú kötelezettségek	586 448		421 478
1. Rövid lejáratú kölcsönök			
- ebből: az átváltoztatható és átváltozó kötvények			
2. Rövid lejáratú hitelek			
3. Vevőktől kapott előlegek			
4. Kötelezettségek áruszállításból és szolgáltatásból (szállítók)	485 683		308 646
5. Váltótartozások			
6. Rövid lejáratú kötelezettségek kapcsolt vállalkozással szemben			
7. Rövid lejáratú kötelezettségek jelentős tulajdoni részesedési viszonyban lévő vállalkozásokkal szemben			
8. Rövid lejáratú kötelezettségek egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben			
9. Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek	100 765		112 832
10. Kötelezettségek értékelési különbözete			
11. Származékos ügyletek negatív értékelési különbözete			
G. Passzív időbeli elhatárolások	20 850 731		20 086 692
1. Bevételek passzív időbeli elhatárolása	14 311 206		11 937 984
2. Költségek, ráfordítások passzív időbeli elhatárolása	319 503		320 103
3. Halasztott bevételek	6 220 022		7 828 605
FORRÁSOK ÖSSZESEN	22 428 590		21 994 288

Ny.v.:2.2 A nyomtatvány papír alapon nem küldhető be!

Nyomtatva: 2022.08.12 00.13.36



A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet Számv. tv. szerinti éves beszámolója és közhasznúsági melléklete

PK-743

2021. év

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység neve:

Közép-és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány

Eredménykimutatás (össz költség eljárással)

Adatok ezer forintban

	Alaptevékenység			Vállalkozási tevékenység			Összesen		
	előző év	előző év helyesbítése	tárgyév	előző év	előző év helyesbítése	tárgyév	előző év	előző év helyesbítése	tárgyév
01. Belföldi értékesítés nettó árbevétele	158 997		193 326	15 354		58 564	174 351		251 890
02. Exportértékesítés nettó árbevétele									
I. Értékesítés nettó árbevétele (01+02)	158 997		193 326	15 354		58 564	174 351		251 890
03. Saját termelésű készletek állományváltozása	64 850		-259	6 016		-22 211	70 866		-22 470
04. Saját előállítású eszközök aktivált értéke	3 263		26 102	6 952		6 545	10 215		32 647
II. Aktivált saját teljesítmények értéke (+03+04)	68 113		25 843	12 968		-15 666	81 081		10 177
III. Egyéb bevételek	4 730 297		3 765 281	437		316	4 730 734		3 765 597
ebből: visszaírt értékvesztés			331						331
ebből: tagdíj									
ebből: alapítótól kapott befizetés									
ebből: kapott támogatás	4 727 249		3 760 862	437		305	4 727 686		3 761 167
05. Anyagköltség	58 588		53 010				58 588		53 010
06. Igénybe vett szolgáltatások értéke	2 604 967		2 034 641	22 299		43 158	2 627 266		2 077 799
07. Egyéb szolgáltatások értéke	21 084		23 881				21 084		23 881
08. Eladott áruk beszerzési értéke	0		160	679		977	679		1 137
09. Eladott (közvetített) szolgáltatások értéke	0		295				0		295
IV. Anyagjellegű ráfordítások (05+06+07+08+09)	2 684 639		2 111 987	22 978		44 135	2 707 617		2 156 122

Ny.v.:2.2 A nyomtatvány papír alapon nem küldhető be!

Nyomtatva: 2022.08.12 00.13.36



A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet Számv. tv. szerinti éves beszámolója és közhasznúsági melléklete

PK-743

2021. év

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység neve:

Közép-és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány

Eredménykimutatás (össz költség eljárással)

Adatok ezer forintban

	Alaptevékenység			Vállalkozási tevékenység			Összesen		
	előző év	előző év helyesbítése	tárgyév	előző év	előző év helyesbítése	tárgyév	előző év	előző év helyesbítése	tárgyév
10. Bérköltség	1 107 177		1 098 469	4 387		16 450	1 111 564		1 114 919
11. Személyi jellegű egyéb kifizetések	28 736		24 018	9 890		23 952	38 626		47 970
12. Bérjárulékok	166 977		152 923	169		4 366	167 146		157 289
V. Személyi jellegű ráfordítások (10+11+12)	1 302 890		1 275 410	14 446		44 768	1 317 336		1 320 178
VI. Értékcsökkenési leírás	383 913		442 581				383 913		442 581
VII. Egyéb ráfordítások	651 112		216 243				651 112		216 243
ebből: értékvesztés			2						2
A. Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye (I+II+III-IV-V-VI-VII)	-65 147		-61 771	-8 665		-45 689	-73 812		-107 460
13. Kapott (járó) osztalék és részesedés									
ebből: kapcsolt vállalkozástól kapott									
14. Részesedésekből származó bevételek, árfolyamnyereségek									
ebből: kapcsolt vállalkozástól kapott									
15. Befektetett pénzügyi eszközökből (értékpapírokból, kölcsönökből) származó bevételek, árfolyamnyereségek									
ebből: kapcsolt vállalkozástól kapott									
16. Egyéb kapott (járó) kamatok és kamatjellegű bevételek									
ebből: kapcsolt vállalkozástól kapott									
17. Pénzügyi műveletek egyéb bevételei	440		357				440		357
ebből: értékelési különbözet									

Ny.v.:2.2 A nyomtatvány papír alapon nem küldhető be!

Nyomtatva: 2022.08.12 00.13.36



A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet Számv. tv. szerinti éves beszámolója és közhasznúsági melléklete

PK-743

2021. év

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység neve:

Közép-és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány

Eredménykimutatás (össz költség eljárással)

Adatok ezer forintban

	Alaptevékenység			Vállalkozási tevékenység			Összesen		
	előző év	előző év helyesbítése	tárgyév	előző év	előző év helyesbítése	tárgyév	előző év	előző év helyesbítése	tárgyév
VIII. Pénzügyi műveletek bevételei (13+14+15+16+17)	440		357				440		357
18. Részesedésekből származó ráfordítások, árfolyamveszteségek									
ebből: kapcsolt vállalkozásnak adott									
19. Befektetett pénzügyi eszközökből (értékpapírokból, kölcsönökből) származó ráfordítások, árfolyamveszteségek									
ebből: kapcsolt vállalkozásnak adott									
20. Fizetendő (fizetett) kamatok és kamatjellegű ráfordítások									
ebből: kapcsolt vállalkozásnak adott									
21. Részesedések, értékpapírok, tartósan adott kölcsönök, bankbetétek értékvesztése									
22. Pénzügyi műveletek egyéb ráfordításai	866		280				866		280
ebből: értékelési különbözet									
IX. Pénzügyi műveletek ráfordításai (18+19+20+21+22)	866		280				866		280
B. Pénzügyi műveletek eredménye (VIII-IX)	-426		77				-426		77
C. Adózás előtti eredmény (+A+B)	-65 573		-61 694	-8 665		-45 689	-74 238		-107 383
X. Adófizetési kötelezettség									
D. Adózott eredmény (+C-X)	-65 573		-61 694	-8 665		-45 689	-74 238		-107 383

Ny.v.:2.2 A nyomtatvány papír alapon nem küldhető be!

Nyomtatva: 2022.08.12 00.13.37



A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet Számv. tv. szerinti éves beszámolója és közhasznúsági melléklete

PK-743

2021. év

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység neve:

Közép-és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány

Eredménykimutatás (tájékoztató adatok)

Adatok ezer forintban

	Alaptevékenység			Vállalkozási tevékenység			Összesen		
	előző év	előző év helyesbítése	tárgyév	előző év	előző év helyesbítése	tárgyév	előző év	előző év helyesbítése	tárgyév
A. Központi költségvetési támogatás	4 343 586		3 326 641				4 343 586		3 326 641
ebből: normatív támogatás									
B. Helyi önkormányzati költségvetési támogatás									
ebből: normatív támogatás									
C. Az Európai Unió strukturális alapjaiból, illetve a Kohéziós Alapból nyújtott támogatás									
D. Az Európai Unió költségvetéséből vagy más államtól, nemzetközi szervezettől származó támogatás									
E. A személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerinti felhasználásáról szóló 1996. évi CXXVI.törvény alapján átutalt összeg	128		166				128		166
F. Közszolgáltatási bevétel									
G. Adományok									
H. Közhasznú tevékenység ráfordításai	5 023 420		4 046 501				5 023 420		4 046 501

Könyvvizsgálói záradék

Az adatok könyvvizsgálattal alá vannak támasztva.



Igen



Nem



A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet Számv. tv. szerinti éves beszámolója és közhasznúsági melléklete

PK-743

2021. év

1. Szervezet / Jogi személy szervezeti egység azonosító adatai

1.1 Szervezet

Közép-és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány

1.2 Székhely

Irányítószám: **1122** Település: **Budapest**
Közterület neve: **Határőr** Közterület jellege: **út**
Házszám: **35.** Lépcsőház: Emelet: Ajtó:

1.1 Jogi személy szervezeti egység

1.2 Székhely

Irányítószám: Település:
Közterület neve: Közterület jellege:
Házszám: Lépcsőház: Emelet: Ajtó:

1.3 Ügyszám:

0100/PK.60481/1999

1.4 Nyilvántartási szám:

01-01-0007526

1.5 Szervezet / Jogi személy szervezeti egység adószáma:

18237010-2-43

1.6 Szervezet / Jogi személy szervezeti egység képviselőjének neve:

Dr. Schmidt Mária

2. Tárgyévben végzett alpcél szerinti és közhasznú tevékenységek bemutatása

Az Alapítvány által elsődlegesen végzett közfeladat a kulturális örökség védelme, elemeinek megőrzése, fenntartható használatuknak elősegítése és támogatás, mely feladatot az általa üzemeltetett Terror Háza Múzeumon keresztül valósít meg. Az Alapítvány további céljainak megvalósítása érdekében működteti a XX. Század Intézetet, a XXI. Század Intézetet, a Habsburg Történeti Intézetet, a Kommunizmus Kutató Intézetet, valamint a Kertész Imre Intézetet. A tulajdonában, illetve a birtokában lévő kulturális javakat kiállítja, továbbá egyéb formában közlésezi.

Tevékenységeivel biztosítja a társadalom számára a kulturális javakhoz való hozzáférést és így a közművelődést, továbbá elősegíti a természeti, társadalmi, művészeti, kulturális és tudományos

3. Közhasznú tevékenységek bemutatása (tevékenységenként)

3.1 Közhasznú tevékenység megnevezése: **közművelődés**

3.2 Közhasznú tevékenységhez kapcsolódó közfeladat, jogszabályhely: **1997. évi CXL. törvény**

A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről

3.3 Közhasznú tevékenység célcsoportja: **magyar és külföldi intézmények és magánszemélyek**

3.4 Közhasznú tevékenységből részesülők létszáma:

3.5 Közhasznú tevékenység főbb eredményei:



A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet Számv. tv. szerinti éves beszámolója és közhasznúsági melléklete

PK-743

2021. év

1. Szervezet / Jogi személy szervezeti egység azonosító adatai

1.1 Szervezet

Közép-és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány

1.2 Székhely

Irányítószám: **1122** Település: **Budapest**

Közterület neve: **Határőr** Közterület jellege: **út**

Házzszám: **35.** Lépcsőház: Emelet: Ajtó:

1.1 Jogi személy szervezeti egység

1.2 Székhely

Irányítószám: Település:

Közterület neve: Közterület jellege:

Házzszám: Lépcsőház: Emelet: Ajtó:

1.3 Ügyszám:

0100/Pk.60481/1999

1.4 Nyilvántartási szám:

01-01-0007526

1.5 Szervezet / Jogi személy szervezeti egység adószáma:

18237010-2-43

1.6 Szervezet / Jogi személy szervezeti egység képviselőjének neve:

Dr. Schmidt Mária

2. Tárgyévben végzett alapcél szerinti és közhasznú tevékenységek bemutatása

3. Közhasznú tevékenységek bemutatása (tevékenységenként)

3.1 Közhasznú tevékenység megnevezése: **oktatás**

3.2 Közhasznú tevékenységhez kapcsolódó közfeladat, jogszabályhely: **2011. évi CXCV. törvény**

A nemzeti köznevelésről

3.3 Közhasznú tevékenység célcsoportja: **magyar középiskolások és pedagógusok**

3.4 Közhasznú tevékenységből részesülők létszáma:

3.5 Közhasznú tevékenység főbb eredményei:



A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet Számv. tv. szerinti éves beszámolója és közhasznúsági melléklete

PK-743

2021. év

1. Szervezet / Jogi személy szervezeti egység azonosító adatai

1.1 Szervezet

Közép-és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány

1.2 Székhely

Irányítószám: **1122** Település: **Budapest**

Közterület neve: **Határőr** Közterület jellege: **út**

Házzszám: **35.** Lépcsőház: Emelet: Ajtó:

1.1 Jogi személy szervezeti egység

1.2 Székhely

Irányítószám: Település:

Közterület neve: Közterület jellege:

Házzszám: Lépcsőház: Emelet: Ajtó:

1.3 Ügyszám:

0100/Pk.60481/1999

1.4 Nyilvántartási szám:

01-01-0007526

1.5 Szervezet / Jogi személy szervezeti egység adószáma:

18237010-2-43

1.6 Szervezet / Jogi személy szervezeti egység képviselőjének neve:

Dr. Schmidt Mária

2. Tárgyévben végzett alapcél szerinti és közhasznú tevékenységek bemutatása

3. Közhasznú tevékenységek bemutatása (tevékenységenként)

3.1 Közhasznú tevékenység megnevezése: **kulturális örökség védelme**

3.2 Közhasznú tevékenységhez kapcsolódó közfeladat, jogszabályhely: **2001. évi LXIV. törvény**

A kulturális örökség védelméről

3.3 Közhasznú tevékenység célcsoportja: **magyar és külföldi érdeklődők**

3.4 Közhasznú tevékenységből részesülők létszáma:

3.5 Közhasznú tevékenység főbb eredményei:



A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet Számv. tv. szerinti éves beszámolója és közhasznúsági melléklete

PK-743

2021. év

1. Szervezet / Jogi személy szervezeti egység azonosító adatai

1.1 Szervezet

Közép-és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány

1.2 Székhely

Irányítószám: **1122** Település: **Budapest**

Közterület neve: **Határőr** Közterület jellege: **út**

Házzszám: **35.** Lépcsőház: Emelet: Ajtó:

1.1 Jogi személy szervezeti egység

1.2 Székhely

Irányítószám: Település:

Közterület neve: Közterület jellege:

Házzszám: Lépcsőház: Emelet: Ajtó:

1.3 Ügyszám:

0100/Pk.60481/1999

1.4 Nyilvántartási szám:

01-01-0007526

1.5 Szervezet / Jogi személy szervezeti egység adószáma:

18237010-2-43

1.6 Szervezet / Jogi személy szervezeti egység képviselőjének neve:

Dr. Schmidt Mária

2. Tárgyévben végzett alapcél szerinti és közhasznú tevékenységek bemutatása

3. Közhasznú tevékenységek bemutatása (tevékenységenként)

3.1 Közhasznú tevékenység megnevezése: **Tudományos kutatás**

3.2 Közhasznú tevékenységhez kapcsolódó közfeladat, jogszabályhely: **Magyarország Alaptörvénye**

3.3 Közhasznú tevékenység célcsoportja: **magyar és külföldi intézmények és magánszemélyek**

3.4 Közhasznú tevékenységből részesülők létszáma:

3.5 Közhasznú tevékenység főbb eredményei:



A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet Számv. tv. szerinti éves beszámolója és közhasznúsági melléklete

PK-743

2021. év

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység neve:

Közép-és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány

5. Cél szerinti jutattások kimutatása

Adatok ezer forintban

5.1	Cél szerinti juttatás megnevezése	Előző év	Tárgyév
5.2	Cél szerinti juttatás megnevezése	Előző év	Tárgy év
5.3	Cél szerinti jutattás megnevezése	Előző év	Tárgy év
5.4	Cél szerinti jutattás megnevezése	Előző év	Tárgy év
5.5	Cél szerinti jutattás megnevezése	Előző év	Tárgy év
	Cél szerinti juttatások kimutatása (összesen)		
	Cél szerinti juttatások kimutatása (mindösszesen)		

6. Vezető tisztségviselőknek nyújtott juttatás

6.1	Tisztség	Előző év	Tárgyév
	Főigazgató	57 800	36 000
6.2	Tisztség	Előző év	Tárgy év
	Felügyelő Bizottsági tagok	10 800	10 800
6.3	Tisztség	Előző év	Tárgy év
	Kuratóriumi Tagok	12 350	9 600
6.4	Tisztség	Előző év	Tárgy év
6.5	Tisztség	Előző év	Tárgy év
	Vezető tisztségviselőknek nyújtott juttatás (mindösszesen):	80 950	56 400



A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet Számv. tv. szerinti éves beszámolója és közhasznúsági melléklete

PK-743

2021. év

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység neve:

Közép-és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány

7. Közhasznú jogállás megállapításához szükséges mutatók

Adatok ezer forintban

Alapadatok	Előző év (1)	Tárgyév (2)
A. Vezető tisztségviselőknek nyújtott juttatás	80 950	56 400
B. Éves összes bevétel	4 986 606	4 028 021
C. A személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerinti felhasználásáról szóló 1996. évi CXXVI. törvény alapján átutalt összeg	128	166
D. Közszolgáltatási bevétel		
E. Normatív támogatás		
F. Az Európai Unió strukturális alapjaiból, illetve a Kohéziós Alapból nyújtott támogatás		
G. Korrigált bevétel [B-(C+D+E+F)]	4 986 478	4 027 855
H. Összes ráfordítás (kiadás)	5 060 844	4 135 404
I. Ebből személyi jellegű ráfordítás		
J. Közhasznú tevékenység ráfordításai	5 023 420	4 046 501
K. Adózott eredmény	-74 238	-107 383
L. A szervezet munkájában közreműködő közérdekű önkéntes tevékenységet végző személyek száma (a közérdekű önkéntes tevékenységről szóló 2005. évi LXXXVIII. törvénynek megfelelően)		
Erőforrás ellátottság mutatói	Mutató teljesítése	
	Igen	Nem
Ectv. 32. § (4) a) $[(B1+B2)/2 > 1.000.000, - Ft]$	☒	☐
Ectv. 32. § (4) b) $[K1+K2 \geq 0]$	☐	☒
Ectv. 32. § (4) c) $[(I1+I2-A1-A2)/(H1+H2) \geq 0,25]$	☐	☒
Társadalmi támogatottság mutatói	Mutató teljesítése	
Ectv. 32. § (5) a) $[(C1+C2)/(G1+G2) \geq 0,02]$	☐	☒
Ectv. 32. § (5) b) $[(J1+J2)/(H1+H2) \geq 0,5]$	☒	☐
Ectv. 32. § (5) c) $[(L1+L2)/2 \geq 10 \text{ fő}]$	☐	☒



**A kettős könyvvitelt vezető egyéb szervezet Számv. tv.
szerinti éves beszámolója és közhasznúsági melléklete**

PK-743

2021. év

Szervezet / Jogi személy szervezeti egység neve:

Közép-és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány

CSATOLT MELLÉKLETEK

(Melléklet típusonként csak 1 dokumentum csatolható)

1. Megjelenítésre kerülő mellékletek

PK-743-01 Könyvvizsgálói jelentés

Melléklet csatolva:



Eredetivel rendelkezik:



PK-743-02 Szöveges beszámoló

Melléklet csatolva:



Eredetivel rendelkezik:



PK-743-03 Kiegészítő melléklet

Melléklet csatolva:



Eredetivel rendelkezik:



2. Megjelenítésre nem kerülő mellékletek

PK-743-04 Meghatalmazás

jogosultság igazolása, amennyiben nem a szervezet saját Cégkapuján
vagy nem a bejegyzett képviselő Ügyfélkapuján keresztül kerül
előterjesztésre a beszámoló

Melléklet csatolva:



Eredetivel rendelkezik:



FÜGGETLEN KÖNYVVIZSGÁLÓI JELENTÉS

A Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány kuratóriumának

Vélemény

Elvégeztük a **Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány** („az Alapítvány”) 2021. évi éves beszámolójának könyvvizsgálatát, amely éves beszámoló a 2021. december 31-i fordulónapra készített mérlegből – melyben az eszközök és források egyező végösszege 21.994.288 eFt, az adózott eredmény -107.383 eFt veszteség, melyből közhasznú eredmény -61.694 eFt veszteség, vállalkozási eredmény -45.689 eFt veszteség -, és az ugyanezen időponttal végződő üzleti évre vonatkozó eredménykimutatásból, valamint a számviteli politika jelentős elemeinek összefoglalását is tartalmazó kiegészítő mellékletből áll.

Véleményünk szerint a mellékelt éves beszámoló megbízható és valós képet ad az Alapítvány 2021. december 31-én fennálló vagyoni és pénzügyi helyzetéről, valamint az ezen időponttal végződő üzleti évre vonatkozó jövedelmi helyzetéről a Magyarországon hatályos, a számvitelről szóló 2000. évi C. törvénnyel összhangban (a továbbiakban: „számviteli törvény”).

A vélemény alapja

Könyvvizsgálatunkat a Magyar Nemzeti Könyvvizsgálati Standardokkal összhangban és a könyvvizsgálatra vonatkozó – Magyarországon hatályos – törvények és egyéb jogszabályok alapján hajtottuk végre. Ezen standardok értelmében fennálló felelősségünk bővebb leírását jelentésünk „A könyvvizsgáló éves beszámoló könyvvizsgálatáért való felelőssége” szakasza tartalmazza.

Függetlenek vagyunk a társaságtól a vonatkozó, Magyarországon hatályos jogszabályokban és a Magyar Könyvvizsgálói Kamara „A könyvvizsgálói hivatás magatartási (etikai) szabályairól és a fegyelmi eljárásról szóló szabályzata”-ban, valamint az ezekben nem rendezett kérdések tekintetében a Könyvvizsgálók Nemzetközi Etikai Standardok Testülete által kiadott „Nemzetközi etikai kódex kamarai tag könyvvizsgálóknak (a nemzetközi függetlenségi standardokkal egybefoglalva)” című kézikönyvében (az IESBA Kódex-ben) foglaltak szerint, és megfelelünk az ugyanezen normákban szereplő további etikai előírásoknak is.

Meggyőződésünk, hogy az általunk megszerzett könyvvizsgálati bizonyíték elegendő és megfelelő alapot nyújt véleményünkhöz.

Egyéb információk: A közhasznúsági melléklet

Az egyéb információk a **Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány** 2021. évi közhasznúsági mellékletéből állnak. A vezetés felelős a közhasznúsági mellékletnek a 350/2011 (XII.30.) Kormányrendelet vonatkozó előírásaival összhangban történő elkészítéséért. A független könyvvizsgálói jelentésünk „Vélemény” szakaszában az éves beszámolóra adott véleményünk nem vonatkozik a közhasznúsági mellékletre, és a közhasznúsági mellékletre vonatkozóan nem bocsátunk ki semmilyen formájú bizonyosságot nyújtó következtetést.

Az éves beszámoló általunk végzett könyvvizsgálatával kapcsolatban a mi felelősségünk a közhasznúsági melléklet átolvasása és ennek során annak mérlegelése, hogy a közhasznúsági mellékletben foglalt egyéb információk lényegesen ellentmondanak-e az éves beszámolónak vagy a könyvvizsgálat során szerzett ismereteinknek, vagy egyébként úgy tűnik-e, hogy azok lényeges hibás állítást tartalmaznak. Ha az elvégzett

munkánk alapján arra a következtetésre jutunk, hogy a közhasznúsági melléklet lényeges hibás állítást tartalmaz, kötelességünk erről és a hibás állítás jellegéről jelentést tenni. Ebben a tekintetben nincs jelenteni valónk.

A vezetés [és az irányítással megbízott személyek] felelőssége az éves beszámolóért

A vezetés felelős az éves beszámolónak a számviteli törvénnyel összhangban történő és a valós bemutatás követelményének megfelelő elkészítéséért, valamint az olyan belső kontrollért, amelyet a vezetés szükségesnek tart ahhoz, hogy lehetővé váljon az akár csalásból, akár hibából eredő lényeges hibás állítástól mentes éves beszámoló elkészítése.

Az éves beszámoló elkészítése során a vezetés felelős azért, hogy felmérje az Alapítványnak a vállalkozás folytatására való képességét és az adott helyzetnek megfelelően közzétegye a vállalkozás folytatásával kapcsolatos információkat, valamint a vezetés felel a vállalkozás folytatásának elvén alapuló éves beszámoló összeállításáért. A vezetésnek a vállalkozás folytatásának elvéből kell kiindulnia, ha ennek az elvnek az érvényesülését eltérő rendelkezés nem akadályozza, illetve a vállalkozási tevékenység folytatásának ellentmondó tényező, körülmény nem áll fenn.

Az irányítással megbízott személyek felelősek az Alapítvány pénzügyi beszámolási folyamatának felügyeletéért.

A könyvvizsgáló éves beszámoló könyvvizsgálataért való felelőssége

A könyvvizsgálat során célunk kellő bizonyosságot szerezni arról, hogy az éves beszámoló egésze nem tartalmaz akár csalásból, akár hibából eredő lényeges hibás állítást, valamint az, hogy ennek alapján a véleményünket tartalmazó független könyvvizsgálói jelentést bocsássunk ki. A kellő bizonyosság magas fokú bizonyosság, de nem garancia arra, hogy a Magyar Nemzeti Könyvvizsgálati Standardokkal összhangban elvégzett könyvvizsgálat mindig feltárja az egyébként létező lényeges hibás állítást. A hibás állítások eredhetnek csalásból vagy hibából, és lényegesnek minősülnek, ha ésszerű lehet az a várakozás, hogy ezek önmagukban vagy együttesen befolyásolhatják a felhasználók adott éves beszámoló alapján meghozott gazdasági döntéseit.

A Magyar Nemzeti Könyvvizsgálati Standardok szerinti könyvvizsgálat egésze során szakmai megítélést alkalmazunk és szakmai szkepticizmust tartunk fenn.

Továbbá:

- Azonosítjuk és felmérjük az éves beszámoló akár csalásból, akár hibából eredő lényeges hibás állításainak kockázatait, kialakítjuk és végrehajtjuk az ezen kockázatok kezelésére alkalmas könyvvizsgálati eljárásokat, valamint elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékot szerzünk a véleményünk megalapozásához. A csalásból eredő lényeges hibás állítás fel nem tárásának kockázata nagyobb, mint a hibából eredőé, mivel a csalás magában foglalhat összejátszást, hamisítást, szándékos kihagyásokat, téves nyilatkozatokat, vagy a belső kontroll felülírását.
- Megismerjük a könyvvizsgálat szempontjából releváns belső kontrollt annak érdekében, hogy olyan könyvvizsgálati eljárásokat tervezzünk meg, amelyek az adott körülmények között megfelelőek, de nem azért, hogy az Alapítvány belső kontrolljának hatékonyságára vonatkozóan véleményt nyilvánítsunk.
- Értékeljük a vezetés által alkalmazott számviteli politika megfelelőségét és a vezetés által készített számviteli becslések és kapcsolódó közzétételek ésszerűségét.
- Következtetést vonunk le arról, hogy helyénvaló-e a vezetés részéről a vállalkozás folytatásának elvén alapuló éves beszámoló összeállítása, valamint a megszerzett könyvvizsgálati bizonyíték alapján arról, hogy fennáll-e lényeges bizonytalanság olyan eseményekkel vagy feltételekkel kapcsolatban, amelyek jelentős kétséget vethetnek fel az Alapítvány vállalkozás folytatására való képességét illetően. Amennyiben azt a következtetést vonjuk le, hogy lényeges bizonytalanság áll fenn, független könyvvizsgálói jelentésünkben fel kell hívnunk a figyelmet az éves beszámolóban lévő kapcsolódó közzétételekre, vagy ha a közzétételek

e tekintetben nem megfelelőek, minősíteniünk kell véleményünket. Következtetéseink a független könyvvizsgálói jelentésünk dátumáig megszerzett könyvvizsgálati bizonyítékon alapulnak. Jövőbeli események vagy feltételek azonban okozhatják azt, hogy az Alapítvány nem tudja a vállalkozást folytatni.

- Értékeljük az éves beszámoló átfogó bemutatását, felépítését és tartalmát, beleértve a kiegészítő mellékletben tett közzétételeket, valamint értékeljük azt is, hogy az éves beszámolóban teljesül-e az alapul szolgáló ügyletek és események valós bemutatása.
- Az irányítással megbízott személyek tudomására hozzuk - egyéb kérdések mellett - a könyvvizsgálat tervezett hatókörét és ütemezését, a könyvvizsgálat jelentős megállapításait, beleértve az Alapítvány által alkalmazott belső kontrollnak a könyvvizsgálatunk során általunk azonosított jelentős hiányosságait is, ha voltak ilyenek.

Budapest, 2022. május 19.

**Szuper-Audit Könyvvizsgáló
és Adótanácsadó Kft.**
(MKK nyilv. tart. szám: **001402**)
1139-Budapest, Petneházy u. 24-26.

Németh Tamás
kamarai tag könyvvizsgáló
(MKK tagsági szám: **004852**)

K

KÖZÉP- ÉS KELET-EURÓPAI
TÖRTÉNELEM ÉS TÁRSADALOM KUTATÁSÁÉRT
ALAPÍTVÁNY

SZÖVEGES BESZÁMOLÓ
A 2021. ÉVI KÖZHASZNÚSÁGI JELENTÉSHEZ

TARTALOMJEGYZÉK

I	Az Alapítvány által fenntartott Intézetek tevékenysége	3
	A Terror Háza Múzeum tevékenysége	3
	A Habsburg Történeti Intézet tevékenysége	9
	A Kommunizmuskutató Intézet tevékenysége	12
	A Kertész Imre Intézet tevékenysége	12
	A XX. Század Intézet tevékenysége	22
	A XXI. Század tevékenysége	26
II	Az ALAPÍTVÁNY EGYÉB PROJEKTJEI ÉS A HOZZÁJUK KAPCSOLÓDÓ TEVÉKENYSÉGEK, RENDEZVÉNYEK	31
	A 30 éve szabadon emlékévké programelemei és rendezvényei	31
	A Nemzeti összetartozás éve programelemei és rendezvényei	34
	Első világháborús centenáriumi projekt és rendezvénysorozat	35
	Puskás Kiállítási Központ megvalósítása	36
	Digitális tananyagfejlesztés	36
III	Az ALAPÍTVÁNY 2021. ÉVI KIADVÁNYAI	38
	Megjelent kiadványok	38
	Elektronikus kiadványaink	40
IV	Az ALAPÍTVÁNY KOMMUNIKÁCIÓJA	41
	Általános sajtójelenlét	41
V	Az ALAPÍTVÁNY ARCHÍVUMÁNAK TEVÉKENYSÉGE	42
	Archívum	42
	Könyvtár	42

I Az Alapítvány által fenntartott Intézetek tevékenysége

A Terror Háza Múzeum tevékenysége

1.1.1 Gyűjteményfejlesztés, gyarapodás

Az előző évek gyűjteménygyarapodására és a pandémiás helyzetre való tekintettel 2021 első félévében célirányos gyűjtést nem folytattunk. Az év második felében adományozás által egy 60 darabos eredeti '56-os fotósorozattal gyarapodott gyűjteményünk. Elsősorban a korábbi években a múzeumba került műtárgyak feldolgozása zajlott, így a Puskás Múzeum tárgyi anyagának, a zánkai úttörőtábor anyagának, valamint a Kertész Imre Intézet Benczúr utcai műtárgyraktárába költözést követően leltárilag még feldolgozatlan, hivatalosan nyilvántartásba nem vett tárgyi állományának leltározása, feldolgozása folytatódott.

1.1.2 Műtárgynyilvántartás, feldolgozás

A műtárgyakkal kapcsolatos gyarapodások szakleltárkönyvi nyilvántartásának aktualizálása folyamatban van. A munka a koronavírus-járvány okozta veszélyhelyzet miatt átmenetileg lelassult. **A Németh Endre magángyűjtőtől vásárolt 375 darab sportrelikviát feldolgoztuk**, azaz a leltározást lehetővé tevő előzetes meghatározást (főleg az anyag és a kor, a keletkezés éve tekintetében) elvégeztük, így **ezek bejelentésre kerültek**.

A nyilvántartás másik nagy területe, a zánkai úttörőmúzeum anyagának műtárgytípus szerinti szétválogatása, darabonkénti beazonosítása, a majdani szakleltári nyilvántartást elősegítő táblázatos listázása 2021. február végére elkészült, a minisztérium engedélyezte, hogy a gyűjtemény véglegesen a múzeumhoz kerüljön. Ehhez az anyag bejelentését kell elvégezni, a leltározás kezdésének várható időpontja 2021 második fele – 2022 eleje. Az állomány 8294 tételt foglal magában, amely több mint tízezer tárgyat jelent.

A több ezer darab pozitív fénykép beazonosítását szintén elvégeztük, egyenkénti listázásuk a koronavírus-járvány okozta rendkívüli helyzet ellenére megtörtént.

A tavalyi év folyamán a múzeum a MúzeumDigitártól megvásárolta azt a szoftvert, amellyel megkezdhetjük az intézmény tárgyanyagának digitális leltárkönyvi feldolgozását, nyilvántartását. A cég a program használatának betanítását elvégezte. A digitális leltárkönyv készítése a korábbi Excel-táblás formátumból folyamatban van, jelenleg 1600 tétel került feldolgozásra, emellett a szakleltárkönyvből hiányzó műtárgyak állományba vétele is folyamatosan halad.

Hosszú távú célunk, hogy a papír alapú leltárkönyvben szereplő összes műtárgy bekerüljön a digitális adatbázisba, ezzel párhuzamosan pedig a teljes állományon revíziót végezzünk.

1.1.3 Tudományos ismeretterjesztés, múzeumpedagógia

A járványügyi korlátozások miatt, csakúgy, mint tavaly a rendhagyó történelemórák helyett online történelemórák (online elérhetővé tett korábbi előadások) várták az érdeklődőket a Kommunizmus Áldozatainak Emléknapja alkalmából. Viszont októberben az 1956-os eseményekről megemlékező óráinkon ismét a hagyományos előadásformához tértünk vissza.

1.1.4 Az Alapítvány kiadványainak online bemutatói (Terror Háza Múzeum)

Öt új kiadvánnyal – Schmidt Mária: *Országból hazát*, Békés Márton: *Kulturális hadviselés*, Kertész Imre: *Világvég-történetek*, Václav Klaus: *A szabadság hullámvasútján* és Gertrude Himmelfarb: *Egy nemzet, két kultúra* című kötetével – lepte meg az olvasókat 2020 karácsonyára az alapítvány. Mivel a koronavírus-járvány okozta veszélyhelyzet miatt hagyományos könyvbemutatóra nem kerülhetett sor, Schmidt Mária, Békés Márton és Kertész Imre kötetét még tavaly decemberben videón rögzített, online közvetített beszélgetésekkel, recenziókkal, illetve online hirdetésekkel népszerűsítettük. Václav Klaus és Gertrude Himmelfarb műveinek online bemutatóit 2021 februárjában rendeztük meg. A

rendszerváltoztatás óta eltelt harminc év folyamatait vizsgáló *A szabadság hullámvasútján* című kötetéről **Schmidt Mária** Széchenyi-díjas történész, a Terror Háza Múzeum főigazgatója és **Bacsoni Dorottya**, a XX. Század Intézet történésze beszélgettek **Szabó Tamás**, a Kertész Imre Intézet programigazgatója moderálásával. Az amerikai társadalmat két oldalra osztó szakadékot bemutató *Egy nemzet, két kultúra* című tanulmánykötetről **Békés Márton**, a Terror Háza Múzeum kutatási igazgatója és **Pogonyi Szabolcs** filozófus mondták el gondolataikat **Nagy Beatrix** történész kérdéseire válaszolva.

1.1.5 (2021-02-25) Online programok a Kommunizmus Áldozatainak Emléknapja alkalmából (Terror Háza Múzeum)

A Terror Háza Múzeum a koronavírus-járvány okozta veszélyhelyzetre való tekintettel online programokkal, társadalmi célú rádiószpot sugárzásával, citylight- és plakátkampánnyal emlékezett **2021. február 25-én** a kommunista diktatúrák áldozataira, a szovjet kényszermunkatáborokba hurcolt magyarokra, az 1945 után politikai okból kivégzett vagy bebörtönzött honfitársainkra, az 1956 után hazájukat elhagyni kényszerülőkre, valamint arra a mintegy 100 millió halálos áldozatra, amit a kommunizmus világszerte követelt. A Hősök falánál közös gyertyagyújtás helyett idén mindenki – köztük **Áder János** köztársasági elnök és felesége – egyénileg helyezte el a kegyelet mécseseit a börtönbe vetettek, meghurcoltak és kivégzettek emlékére.

A Terror Háza Múzeum Facebook-oldalán és YouTube-csatornáján voltak láthatók azok a rövid portréfilmek, amelyekkel a kommunizmus ismert és kevésbé ismert magyarországi áldozatainak, hőseinek – Angyal Istvánnak, Annus Istvánnak, Brusznai Árpádnak, Esterházy Mónikának, Havrila Béláné Sticker Katalinnak, Mansfeld Péternek, Mindszenty Józsefnek, Rózsás Jánosnak, Szabó Jánosnak, Tóth Ilonának, Ungár Józsefnek és Wittner Máriának – életét elevenítették fel történészeink. Ugyancsak online volt megtekinthető a *Sosem felejtjük el!* című beszélgetés, amelynek keretében **Schmidt Mária** Széchenyi-díjas történész, a Terror Háza Múzeum főigazgatója, **Békés Márton** történész, a Terror Háza Múzeum kutatási igazgatója, valamint **Máthé Áron** történész, a Nemzeti Emlékezet Bizottsága elnökhelyettese beszélgetnek **Tallai Gábor**, a Terror Háza Múzeum programigazgatója moderálásával a kommunista diktatúra áldozatairól és velünk élő örökségéről.

A Terror Háza Múzeum rendhagyó történelemórái ezúttal szintén online várták a diákokat és tanáraikat – többek között – a szovjet kísérletről, a személyi kultuszról, a hős sportolókról, Kádár Jánosról, a Páneurópai piknikről, a szovjet csapatok kivonásáról, illetve a rendszerváltoztatás jelképeiről. A YouTube-on a következő előadások váltak elérhetővé:

Balogh Gábor: *A Lenin-vonat*

Farkas Sebestyén Lőrinc: *Személyi kultusz*

László Bernadett: *Az „Anasztázia mese” és a valóság*

Békés Márton: *Balatoni fiúk – Antikommunista ellenállók az '50-es években*

László Bernadett: *Hős sportolók – 1956-os Forradalom és Szabadságharc*

Balogh Gábor: *A szovjet kísérlet*

László Bernadett: *Ki volt Kádár János?*

Tallai Gábor: *1956 és a „Budapest Angyala” képregény*

Békés Márton: *A legfiatalabb mártír – Mansfeld Péter (1941-1959)*

Balogh Gábor: *Temesvár 1989 – Rendszerváltoztatás Romániában*

Farkas Sebestyén Lőrinc: *Kis hidegháború*

Kalmár Miklós: *A megszálló szovjet csapatok kivonása*

László Bernadett: *Páneurópai piknik – 1989*

Békés Márton: *1989 jelképei*

1.1.6 (2021-04-01) 10 – A Puskás – Online képregény-bemutató a Puskás Arénában (Terror Háza Múzeum)

Online könyvbemutatón mutatták be a Puskás Aréna VIP teraszán **Tallai Gábor**, a Terror Háza Múzeum programigazgatója és **Futaki Attila** képregényrajzoló második közös kötetét, amely

a 10 – A Puskás címmel jelent meg a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány gondozásában. A **2021. április 1-jén** megrendezett eseményen **Szabó László** kommunikációs szakember, a Puskás-musical producere beszélgetett a szerzőpárossal és a könyv szerkesztőjével, **Schmidt Mária** történészprofesszorral. Videóüzenetben jelentkezett be **Raduly József**, kétszeres válogatott labdarúgó, Puskás Ferenc volt csapattársa, **Szöllősi György** sportújságíró, a Magyar Sportújságírók Szövetségének elnöke, **Hidi Patrik** labdarúgó, a Budapest Honvéd FC játékosa, valamint **Marco Rossi**, a magyar válogatott szövetségi kapitánya. Mint elhangzott, a legendás magyar Aranycsapat kapitányáról, Puskás Ferencről, „Öcsiről”, a hazai és a nemzetközi futballtörténelem kiemelkedő alakjáról, a legsikeresebb magyarok egyikéről még nem jelent meg olyan képregény, amely ekkora terjedelemben és ilyen részletességgel mutatja be az életét és sportkarrierjét. De a kötet nemcsak a világ leghíresebb magyarját mutatja be, hanem azt a szenvedélyes szeretetet is, amely Puskás Öcsivel összefűz bennünket, magyarokat.

1.1.7 (2021-04-27) Tőkéczi Lászlóra emlékeztünk (Terror Háza Múzeum)

A három évvel ezelőtt elhunyt Széchenyi-díjas történész, Tőkéczi László életművét méltatta **Schmidt Mária** történészprofesszor, a Terror Háza Múzeum főigazgatója és **Balog Zoltán**, a Magyarországi Református Egyház zsinatának lelkes elnöke, a Dunamelléki Református Egyházkerület püspöke azon a beszélgetésen, amelyet a szerző utolsó, *Bohém zseni – Gróf Andrássy Gyula szellemi-politikai arcéle* című kötete kapcsán rendeztek a Kertész Imre Intézetben **Békés Márton**, a Terror Háza Múzeum kutatási igazgatója moderálásával. A program **2021. április 27-én** került ki a Terror Háza Múzeum online felületeire.

Tőkéczi Lászlónál izgalmasabb, érdekesebb és korszerűbb magyar gondolkodó nincs 2021-ben – jelentette ki bevezetőjében Békés Márton, a Széchenyi-díjas történész tanítványa, akiben élénken élnek az emlékek egykori oktatója többek között Tisza Istvánról, Klebelsberg Kunóról, Andrássy Gyuláról és Vázsonyi Vilmosról tartott előadásairól.

1.1.8 (2021-05-01) Együtt, szabadon – A magyar cigányság hősei (Terror Háza Múzeum)

A Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány több mint tíz éve kiemelt feladatának tekinti cigány hősök felkutatását és sorstörténetük bemutatását. Ez a célja annak az új, ingyenesen megtekinthető időszak kiállításnak is, amellyel közel féléves szünet után **2021. május 1-jén** megnyitotta kapuit a Terror Háza Múzeum. Az *Együtt, szabadon* című tárlaton megismerhetők roma honfitársaink szakmai és közéleti tevékenységükkel már a diktatúra éveitől kezdve is hozzájárultak egy öntudatos és büszke magyar roma közösség felépítéséhez, Magyarország kulturális fejlődéséhez, színesebbé tételéhez, vagy hazájuk szabadságáért áldozták életüket. Lakatos Menyhért, Kovács József Hontalan, Debre Magdolna, Fátyol Tivadar, Rostás László, Szegedi Tibor, Péli Tamás, Szakcsi Lakatos Béla, Szentandrassy István, Bogdán János, Puczi Béla és „Kócos” különböző társadalmi háttérű és foglalkozású emberek, sorstörténetüket azonban összeköti a közösségükért érzett felelősség, a tenni akarás és a kitartás. A kiállításon – a róluk készült plakátok mellett – Joka Daróczi János és Bernáth Gábor rövidfilmjeit is megtekinthetik az érdeklődők.

1.1.9 Az „Emlékpontok” weboldal korszerűsítése (Terror Háza Múzeum)

Elkészült az *Emlékpontok.hu* weboldal informatikai rendszerének korszerűsítése, így hamarosan ismét elérhetővé válik az a több mint 3000 történelmi interjú tartalmazó adatbázis, amely 2011 novemberében, az *Emlékpontok – Audiovizuális emlékgyűjtés (TÁMOP-3.2.9-08/1/A-2009-0002)* elnevezésű projekt keretében valósított meg az alapítvány az ország 69 középiskolája diákjainak közreműködésével. A honlap elavult informatikai rendszerének korszerűsítését a közbeszerzés keretében kiválasztott ICD2000 Kft. végezte el a Terror Háza Múzeum informatikai osztálya együttműködésével, a munkafolyamat eredményeként egy technikailag és grafikai arculatát tekintve is megújult, további audiovizuális tartalmakkal bővíthető weboldal született.

1.1.10 (2021-06-04) Elindult a Trianon 100 országos pedagógusképzési program a Nemzeti összetartozás éve programsorozat részeként Kecskeméten (Terror Háza Múzeum)

Az akkreditált képzési program szeptembertől új ritmust vett fel. A KKETTK Alapítvány és a Prekog Alfa Kft. decemberig hetente négy képzést bonyolít párhuzamosan, négy különböző helyszínen. A továbbképzés két program keretében zajlik, a már a pandémia előtt is futó *Út a szabadsághoz* című, illetve a *Trianon 100* elnevezésű project alatt. Utóbbi nyitó eseménye ez év júniusában a Nemzeti Összetartozás Napján vette kezdetét, Kecskeméten.

A programot **Schmidt Mária** történész, a Terror Háza Múzeum főigazgatója nyitotta meg előadásával, majd kerekasztal-beszélgetés formájában a főigazgató asszony, **Rétvári Bence** parlamenti államtitkár és **Tallai Gábor**, a Terror Háza Múzeum programigazgatója részvételével folytatódott az esemény. A napot **Békés Márton**, a Terror Háza Múzeum kutatási igazgatójának és a XXI. Század Intézet igazgatójának előadása zárta.

1.1.11 (2021-06-24) A Trianon 100 és az Út a szabadsághoz pedagógusképzés oktatóinak egyeztető ülése (Terror Háza Múzeum)

A *Trianon 100* és az *Út a szabadsághoz* pedagógus továbbképzés oktatói egyeztető megbeszélésre ültek össze a Terror Háza Múzeumban. Az esemény házigazdái **Tallai Gábor**, a Terror Háza Múzeum programigazgatója és **Békés Márton**, a múzeum kutatási igazgatója voltak, akik útmutatást adtak az oktatóknak a képzésről. Az egyeztető ülés célja egy egységes gondolati ív átadása volt, annak érdekében, hogy a szeptemberben folytatódó továbbképzéseken a pedagógusok egy koherens képet tudjanak alkotni.

1.1.12 (2021-06-26) Múzeumok Éjszakája (Terror Háza Múzeum)

A 2021-ben ismét megrendezésre kerülő Múzeumok Éjszakája programsorozatban a Terror Háza Múzeum is részt vett. A járványhelyzet enyhülésével a múzeumlátogató közönség lelkesedése láthatóan visszatért, június 26-án 2088 fő volt kíváncsi a Terror Háza Múzeum kiállításaira. A látogatók az állandó tárlat mellett megtekinthették az *Együtt szabadon* című időszaki kiállítást és filmvetítésen is részt vehettek.

1.1.13 (2021-08-23) A totalitárius diktatúrák áldozatainak európai emléknapja (Terror Háza Múzeum)

A náci és a kommunista eszmék követői a történelemben „időről időre mindig egymásra találnak” – jelentette ki **Rétvári Bence**, az Emberi Erőforrások Minisztériumának parlamenti államtitkára a Totalitárius Diktatúrák Áldozatainak Európai Emléknapja alkalmából tartott megemlékezésen a Terror Háza Múzeumban. **Schmidt Mária** kormánybiztos, a Terror Háza Múzeum főigazgatója ugyanitt a diktatúrák embertelenségére utalva arról beszélt, hogy ezek az eszmék soha többé nem jöhetnek vissza.

Rétvári Bence – annak kapcsán, hogy 1939-ben ezen a napon írta alá a sztálini Szovjetunió és a hitleri Németország a Molotov-Ribbentrop néven ismert paktumot – azt mondta: a két nagy diktatúra úgy kezdte a második világháborút, hogy egymás szövetségese volt, a paktum titkos záradékában felosztották egymás között Közép-Európát és Lengyelországot. A barna és a vörös diktatúra „nagyon jól megértette egymást”, és egységesek voltak abban, hogy pont azt támadták, ami Európát európaivá tette: keresztény alapjait, gyökereit, intézményesen is üldözték az egyházat. Rétvári Bence a lengyelek, a magyarok és a közép-európai nemzetek érdekének nevezte, hogy önálló szuverén nemzetállamok legyenek. Minden esetben ezen országok pusztulását okozta, ha valamelyik birodalmi eszméhez próbáltak meg közeledni – jegyezte meg.

Felidézte: a totalitárius diktatúrák áldozatainak európai emléknapja 2011-ben magyar-lengyel-litván közös kezdeményezésre jöhetett létre, akkor, amikor Magyarország töltötte be az Európai Unió soros elnöki tisztségét. „Mindaddig ez senkinek nem jutott eszébe” –

hangoztatta, azt is megjegyezve, hogy a két diktatúrával szembeni kettős mérce a mai napig is tapasztalható. Az emléknep fontosságáról szólva úgy fogalmazott: „azt jelképezi számunkra, hogy a kommunista és a náci diktatúra áldozatai egyaránt minden EU-s tagállamnak ugyanúgy fájnak”. Ezen a ponton az államtitkár azt mondta, hogy a náci és a kommunista eszmék követői a történelemben „időről időre mindig egymásra találnak”.

1.1.14 (2021-08-27-28) Tranzit Közéleti Évadnyitó és Gondolatexpó – Tihany (Terror Háza Múzeum)

Az Alapítvány sátrában az érdeklődők a 30 éve szabadon tablókiallítás, az *Egy akaraton '56-os* VR kisfilmek, illetve az '56-os emlékévi, a V4 és a 30 éve szabadon image filmeket és az *Akkor és most* filmet tekinthették meg. Különösen nagy volt az érdeklődés a 13 tablóból álló kiállítás és a 9, VR szemüveggel megtekinthető kisfilm iránt. Mintegy 300 érdeklődő fordult meg a sátorban, ahol saját kiadványainkat is árusítottuk, melyekből több mint 100 darab lett gazdára a két nap alatt. A *Nagy Terv Terv – A Soros-birodalom Közép-és-Kelet-Európában* című kiadványt itt árusítottuk először, a szerzők több példányt is dedikáltak.

1.1.15 (2021-09-02-05) 92. Ünnepi Könyvhét (Terror Háza Múzeum)

A 92. Ünnepi Könyvhét idei eseményén az Alapítvány öt kötetet reprezentálta magát: Futaki Attila, Tallai Gábor *10 – A Puskás*; Békés Márton (szerk.) *A Nagy Terv – A Soros-birodalom Közép-és-Kelet-Európában*; Gerő András (szerk.) *Arcképek az Osztrák-Magyar Monarchiából*; Frank Füredi *Célkeresztben a határok*, illetve G. Fodor Gábor *Az Orbán-szabály* című könyvével.

A pódiumbeszélgetés **Tallai Gábor**, a Terror Háza Múzeum programigazgatójának moderálásával és **Békés Márton**, a Terror Háza Múzeum kutatási igazgatójának és a XXI. Század Intézet igazgatójának részvételével zajlott. A beszélgetés során a résztvevők három könyvet vettek górcső alá, Schmidt Mária *Országból hazát – Harminc éve szabadon*, Békés Márton *Kulturális hadviselés* című könyvét, illetve szintén Békés Márton szerkesztésében *A Nagy Terv – A Soros-birodalom Közép-és Keleteurópában* című kötetet. Tallai Gábor elmondásában, mindhárom könyv arra reflektál, hogy mi történt velünk az elmúlt harminc évben. A programigazgató kiemelte, hogy a rendszerváltoztatás előtti időktől eltérően ma már nem csak egy értelmezési keretben lehet gondolkodni, hanem megtehetjük, hogy további értelmezési kereteket kínálunk. E három könyv pontosan ezt teszi, ami természetesen vitákat szíthat, azonban emiatt intellektuális párbeszéd indítóiként is szolgálhatnak.

1.1.16 (2021-10-05) Trianon 100 – Utazó kiállítás megnyitója Veszprémben (Terror Háza Múzeum)

Magyarország Kormánya a trianoni békediktátum centenáriuma alkalmából a 2020-as esztendő a Nemzeti Összetartozás Événak nyilvánította, melyhez kapcsolódóan a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány számos programot, eseményt szervezett, ezekbe illeszkedik be a *Trianon 100 – Összetartozunk – Összetartozunk* országjáró vándorkiállítás. A nagyszabású installációt az ország 18 megyeszékhelyén 2 hetes periódusokban tekinthetik meg az érdeklődők. A vándorkiállítás közel egy évig járja majd az országot. Első állomása Veszprémben az Óváros tér volt. A megnyitón részt vett **Porga Gyula**, Veszprém város polgármestere, **Ovádi Péter** országgyűlési képviselő és **Tallai Gábor**, a Terror Háza Múzeum programigazgatója. A zenei és irodalmi élményt **Kubinyi Júlia** népdalénekes és **Keresztes János** színművész nyújtotta.

1.1.17 (2021-10-19-22) Elmondjuk, hogy tud! – Rendhagyó történelemórák (Terror Háza Múzeum)

A Terror Háza Múzeum az 1956-os forradalom és szabadságharc 65. évfordulója alkalmából is rendhagyó történelemórákkal várta a közelmúlt sorsfordító eseményei iránt érdeklődő felsősöket és gimnazistákat. A **2021. október 19. és 22.** között tartott ingyenes, ismeretterjesztő előadásokon történészeink a harminc éve történt rendszerváltoztatás

alkalmából mutatták be a hajdani változásokat, valamint a kommunista diktatúra történetének eseményeit járták körül.

A résztvevő diákok megismerkedhettek a bős–nagygyarosi vízlépcső elleni tiltakozások rendszerváltoztató kezdeményezésével, a kommunista titkosszolgálatok működésével, az afganisztáni háborúk történetével, a szovjet csapatok hazánkból való kiszorításának menetével, valamint női ÁVH-s életutakon keresztül betekintést nyerhettek a magyar kommunista politikai rendőrség működésébe is. A történelemórákon négy nap alatt több mint ezer diák vett részt.

A történelemórákon a következő előadások hangzottak el:

Balogh Gábor: *VízlépCSŐD*

Farkas Sebestyén: *Afganisztán (1979—2021)*

Kalmár Miklós: *A megszálló szovjet csapatok kiszorítása*

Lakatos Dorina: *Női pályák az ÁVH szolgálatában*

László Bernadett: *Titkos Szolgálatok*

1.1.18 (2021-10-20) Trianon 100 – Utazó kiállítás megnyitója Győrben (Terror Háza Múzeum)

Magyarország Kormánya a trianoni békediktátum centenáriuma alkalmából a 2020-as esztendő a Nemzeti Összetartozás Événak nyilvánította, melyhez kapcsolódóan a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány számos programot, eseményt szervezett, ezekbe illeszkedik be a *Trianon 100 – Összetartoztunk – Összetartozunk* országjáró vándorkiállítás. A nagyszabású installációt az ország 18 megyeszékhelyén 2 hetes periódusokban tekinthetik meg az érdeklődők. A vándorkiállítás közel egy évig járja majd az országot. Második állomása Győrben, a Dunakapu téren volt. Az utazókiállítás megnyitóján felszólalt **Szeles Szabolcs**, Győr város alpolgármestere és **László Bernadett** a Terror Háza Múzeum történésze, a zenei-irodalmi blokk előadó pedig **Annus Réka** népdalénekes és **Keresztes János** színművész voltak.

1.1.19 (2021-10-21) Út a szabadsághoz: az állampolgári kompetenciák fejlesztési lehetőségei a közép- és kelet-európai rendszerváltoztatások tükrében című pedagógus-továbbképzések (Terror Háza Múzeum)

A „30 éve szabadon” emlékév keretében a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány meghirdette az *Út a szabadsághoz: az állampolgári kompetenciák fejlesztési lehetőségei a közép- és kelet-európai rendszerváltoztatások tükrében* című, 30 órás, akkreditált pedagógus-továbbképzését. A program 2020 februárjában kezdődött, majd a koronavírus-járvány miatt félbeszakadt. 2021. szeptemberében indult újra. 2021. szeptember 1. és október 31. között 35 képzési csoport indult, átlagosan 23 fővel. Összesen 826 fő vett részt ebben az időszakban (a program indulásától kezdve összesen 1970 fő). A képzési helyszínek Cegléd, Mezőkövesd, Kecskemét és Balatonkenese voltak eddig. A képzések célértéke 5000 fő, ebből adódik, hogy a 2021-22-es tanévben még 3030 fő képzésére kerül sor. A képzéseken résztvevő pedagógusok visszajelzései 93,9 százalékos elégedettséget mutattak.

1.1.20 (2021-10-21) Trianon 100 - A trianoni békeszerződés oktatásának történeti és pedagógiai módszertani kérdései című pedagógus-továbbképzésekről (Terror Háza Múzeum)

A Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásért Alapítvány megbízta a Prekog Alfa Szolgáltató és Tanácsadó Kft-t az 1046/2020. (II. 28.) Korm. határozat alapján a 2020 – Nemzeti Összetartozás éve megvalósításában való közreműködéssel, ennek keretében a *„Trianon 100 - A trianoni békeszerződés oktatásának történeti és pedagógiai módszertani kérdései (alapítási engedély száma: 406/10/2020)”* című pedagógus továbbképzés lebonyolításával. A program a koronavírus járvány miatt közel egy évet

csúszott, így az első képzési alkalomra 2021. június 4-6. között került sor. Az alábbi beszámoló az azóta eltelt időszak adatait tartalmazza. 2021. június 4. és október 31. között 35 képzési csoport indult, átlagosan 23 fővel, és összesen 801 fő vett részt eddig a képzéseken. A képzési helyszínek Cegléd, Mezőkövesd, Kecskemét, Balatonkenese és Ráckeve voltak. Az idei év végéig előreláthatólag kb. 700 fő képzése valósul meg. A képzéseken résztvevő pedagógusok visszajelzései 94,9 százalékos elégedettséget mutattak.

1.1.21 (2021-11-05) Trianon 100 – Utazó kiállítás megnyitója Szekszárdon (Terror Háza Múzeum)

A Trianon 100 utazó kiállítás harmadik állomása Szekszárdon, a Luther téren volt. A megnyitón részt vett Gyurkovics János, Szekszárd város alpolgármestere és Farkas Sebestyén a Terror Háza Múzeum történésze. A köszöntő és a megnyitó beszédek után ezeket váltotta egy-egy zenés-irodalmi blokk, amelyben közreműködött Kubinyi Júlia népdalénekes és Keresztes János színművész. A megnyitó a rossz idő miatt a Wosinsky Mór Múzeum nagytermében lett megtartva. A 2021. november 18-ig tartó kiállítást kb. 3500 fő látogatta, több iskolás csoport is részt vett szervezett formában. A kiállításnak a városban nagy sikere volt.

1.1.22 (2021-11-20) Trianon 100 – Utazó kiállítás megnyitója Székesfehérváron (Terror Háza Múzeum)

A Trianon 100 utazó kiállítás harmadik állomása Szekszárdon, a Luther téren volt. A megnyitón részt vett Gyurkovics János, Szekszárd város alpolgármestere és Farkas Sebestyén a Terror Háza Múzeum történésze. A köszöntő és a megnyitó beszédek után ezeket váltotta egy-egy zenés-irodalmi blokk, amelyben közreműködött Kubinyi Júlia népdalénekes és Keresztes János színművész. A megnyitó a rossz idő miatt a Wosinsky Mór Múzeum nagytermében lett megtartva. A 2021. november 18-ig tartó kiállítást kb. 3500 fő látogatta, több iskolás csoport is részt vett szervezett formában. A kiállításnak a városban nagy sikere volt.

Székesfehérváron a *Trianon 100 Összetartozunk - Összetartozunk* utazó kiállítást 2021. november 20. és december 3. között a Janicsárkert termelői piac területén tekinthették meg az érdeklődők. A megnyitó ünnepségen köszöntőt mondott **Dr. Cser-Palkovics András**, Székesfehérvár polgármestere, a kiállítást pedig **Balogh Gábor**, a Terror Háza Múzeum történésze nyitotta meg. A zenés-irodalmi blokkban az eddigiekhez hasonlóan közreműködött **Kubinyi Júlia** népdalénekes és **Keresztes János** színművész. A megnyitó több helyi és országos orgánus is beszámolt.

1.1.23 (2021-12-07) Trianon 100 – Utazó kiállítás megnyitója Szombathelyen (Terror Háza Múzeum)

A *Trianon 100* utazó kiállítás 2021-es utolsó helyszíne Szombathely, a Haladás Sortkomplexum előtti tágas tér. A kiállítás december 7. és 19. között lesz megtekinthető. A 2021. december 7-i megnyitó ünnepségen **Dr. Hende Csaba**, az országgyűlés alelnöke, Szombathely országgyűlési képviselője mond köszöntőt, és a kiállítást **Balogh Gábor**, a Terror Háza Múzeum történésze nyitja meg. Fellépnek **Kubinyi Júlia** népdalénekes, és közreműködik **Keresztes János** színművész.

A Habsburg Történeti Intézet tevékenysége

A 2003-ban létrehozott – majd 2011 óta a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány részévé vált – Habsburg Történeti Intézet születésében egyaránt szerepet játszott a tudománytörténet szellemi horizontjának változása, a múlt újra felfedezett tágabb kontextusa és az európai összefüggések jelentőségének a politikai változások mentén kikristályosodott tudatosodása. Az Intézet fennállása alatt számos tudományos, ismeretterjesztő rendezvényt – konferenciát, kerekasztal- és műhelybeszélgetést – szervezett, mindemellett fontos, hiánypótló kiadványok megjelentetése is fűződik a nevéhez.

Az Intézet 2021-ben folytatta a 2017-ben elindult *Arcképek az Osztrák-Magyar Monarchiából* című előadássorozatát, amelyben a korszak kulturális, művészeti és tudományos életének meghatározó egyéniségeivel, személyük korabeli és utólagos megítélésével ismerkedhetnek meg az érdeklődők. Idén Steindl Imréről, Festetics Máriáról, Herczeg Ferencről, Károlyi Sándorról, Herman Ottóról és Benczúr Gyuláról hangzottak el előadások neves szakértők tolmácsolásában. A Habsburg Történeti Intézet ezeken túl egyéb önálló előadásokat is tartott, így március 15-e kapcsán Veliky János beszélt a méltán híres Széchenyi–Kossuth-vitáról, áprilisban az intézet igazgatója, Gerő András a Monarchia dinasztikus identitásából következő elmaradt gyarmatosításáról és júniusban Soós István Habsburg József nádorról, a Habsburg-ház ún. magyar vagy nádori ágának megalapítójáról. Az előadásokat tavasszal a koronavírus-járvány miatt felvételről, online tettük nyilvánossá az érdeklődő hallgatóság számára, majd májustól hagyományos rendezvényeket szerveztünk.

Az Intézet nevéhez fűződik Gerő András *The Hungarian Other* című tanulmánykötete, illetve a 2017 óta szervezett rendezvénysorozat előadásaiból összeállított *Arcképek az Osztrák-Magyar Monarchiából* című könyv is, amelyek az alapítvány gondozásában jelentek meg. A koronavírus-járvány alatti rendkívüli helyzetben az Intézet – csatlakozva a *Tanulj otthon!* programhoz – honlapján és a facebook oldalán tudástartalmakat osztott meg napi rendszerességgel, úgymint jelentős Habsburg személyek életrajzi összefoglalója, jelentősebb források, tanulmányok, évfordulókra való megemlékezések, érdekességek. Jelenleg egy újabb könyv összeállítása zajlik: a könyv a magyarországi zsidó holokauszt témáját öleli fel enciklopédikus formában. A kötetet nyomtatott és e-book formában kívánjuk megjelentetni.

1.1.24 (2021-02-16) *Arcképek az Osztrák-Magyar Monarchiából – Steindl Imre (Habsburg Történeti Intézet)*

A Habsburg Történeti Intézet rendezvénysorozatának **2021. február 16-i** eseményén **Sisa József** művészettörténész, az ELKH Művészettörténeti Intézet munkatársa tartott előadást *Steindl Imre – Az építész és az ember* címmel. Mint az előadásból kiderült, a pesti születésű, osztrák-német eredetű polgári-iparos családból származó Steindl építészeti életművét áttekintve megállapítható, hogy épületeinek száma nem túl nagy, viszont némelyik igen jelentős. Kedvenc építészeti stílusa a neogótika volt, az irányzat iránti szenvedélyét pedig – Sisa József elmondása szerint – elsősorban a műemlékvédelemben tudta kamatoztatni, ami akkoriban gyakran az épület újjáépítését, illetve épületrészek hozzáillesztését jelentette. Így történt ez az erdélyi Vajdahunyad vár, a máriafalvi Mária Mennybemenetele-templom, vagy legnagyobb műemlékvédelmi vállalkozása, a kassai dóm helyreállítása esetében is.

Mint személyiség, Steindl zárkózott volt, alapvetően kerülte a társaságot, akárcsak a nyilvános szereplést. Ugyanakkor szívós, taktikázó jellemével gyakran tudta elgondolásait megvalósítani, akarátát érvényesíteni. Fő műve az Országház volt, melynek terveit gróf Andrássy Gyula karolta fel, hiszen szerette volna, ha egy méltó épület jön létre, ugyanis az ő szemei előtt az angol parlament lebegett, így a neogótikus terv az ő elképzeléseihez tökéletesen illeszkedett. Az építkezés során volt amikor 6-700 ember dolgozott egyszerre, és Steindlnek ezt az óriási csapatot kellett összehangolnia 18 éven keresztül. A gigantikus méretű és gyakran párhuzamos munkák felőrlték erejét, egészségi állapota az építkezés vége felé erősen megromlott, így a nagy mű teljes elkészültét nem élhette meg, 1902. augusztus 31-én elhunyt.

1.1.25 (2021-03-12) *A Széchenyi-Kossuth-vita (Habsburg Történeti Intézet)*

Széchenyi István 1841-ben *A Kelet Népe* című röpirattal támadta meg a Pesti Hírlap vezércikkeit jegyző Kossuth Lajost. Kossuth legfőbb vétkének azt a fajta politikai agitációt, modort tekintette, amely szerinte „a szívhez szól, ahelyett, hogy az észhez szólna”. A Habsburg Történeti Intézet az 1848. március 15-i forradalmi eseményekre emlékezve kívánt

Veliky János történész **2021. március 12-én** tartott online előadásával a reformkor két meghatározó alakjának „polémiájáról” összefoglaló képet nyújtani.

1.1.26 (2021-05-18) Arcképek az Osztrák-Magyar Monarchiából – Festetics Mária (Habsburg Történeti Intézet)

A Habsburg Történeti Intézet és a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány *Arcképek az Osztrák-magyar Monarchiából* című rendezvénysorozatának **2021. május 18-i** eseményén **Béres Katalin** történész-muzeológus, a Göcseji Múzeum főmuzeológusa, a történeti osztály osztályvezetője tartott előadást Festetics Máriáról. Mint az előadó kifejtette, Festetics Mária Erzsébet királyné udvarhölgye volt 1871 decemberétől egészen úrnője haláláig, és számos értékes emléket őrzött meg róla, a császári családról, a bécsi udvarról és a szolgálatban töltött évekről. Naplója nem véletlenül ma az egyik legértékesebb forrás Sisiről, hiszen nem csupán az „egyik” udvarhölgy volt, hanem a császárné/királyné bizalmasa, akit sokan irigyeltek a vele való meghitt viszonya miatt.

1.1.27 (2021-06-10) Egy Habsburg főherceg Bécs és Pest-Buda között (Habsburg Történeti Intézet)

A Habsburg Történeti Intézet és a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány előadása Habsburg József nádorról, a Habsburg-ház ún. magyar vagy nádori ágának megalapítójáról szólt, aki 1796-tól haláláig, azaz több mint fél évszázadon át Magyarország nádoraként – bár nem volt uralkodó –, korlátozott eszközeivel valóban az ország és nemzet érdekének szentelte életét. Kiemelkedő szerepe volt Pest kulturális és gazdasági központtá fejlesztésében, a reformkori országgyűlés összehívásában, és számos egyéb „jótéteménye” miatt is nem véletlenül emlegették a „legmagyarabb Habsburgként”. Életművéről és jelleméről **Soós István** történész tartott előadást.

1.1.28 (2021-10-19) Arcképek az Osztrák-Magyar Monarchiából: Károlyi Sándor (Habsburg Történeti Intézet)

A Habsburg Történeti Intézet eseményén **Fehér György** történész, a Magyar Mezőgazdasági Múzeum ny. főigazgatója, az ELTE Új- és Jelenkori Magyar Történeti Tanszék c. egy. docense tartott előadást *Arisztokrácia a dualizmus korában. Betekintés gróf Károlyi Sándor (1831–1906) hétköznapijaiba* címmel.

Előadása első felében a magyarországi arisztokráciáról nyújtott szélesebb körképet az érdeklődőknek a 16. század elejétől egészen a 20. század elejéig, továbbá az érdeklődő közönség megismerkedhetett mindennapjaikkal a neveltetéstől kezdve a szórakozáson át (vadászat, sportok, fogadások, bálók, kaszinó, utazások) a főúri környezet, kastélyok bemutatásáig, és nem utolsósorban szó volt házassági szokásaikról is – minden furcsaságukkal együtt.

Az előadás második részében Fehér György a Károlyi családról, azon belül is elsősorban Károlyi Sándorról személyéről beszélt. Károlyi Sándor egy új „közéleti típust” képviselt: anyagilag független, „önjáró” politikus. A közjogi politikai témák helyett a gazdaság- és szociálpolitika világa felé fordult, felismerte a szövetkezetek gazdasági és társadalmi szerepét és a hagyományos pártpolitikai keretek helyett új típusú nyomásgyakorlással élt. Károlyi Sándor a konzervatív reformer mintaképének tekinthető.

1.1.29 (2021-11-15) Arcképek az Osztrák-Magyar Monarchiából: Herman Ottó (Habsburg Történeti Intézet)

Herman Ottó természettudós, néprajzkutató, régész és politikus „az utolsó magyar polihisztor” címet azzal érdemelte ki, hogy sokirányú munkásságával maradandó értékeket hagyott az utókorra. A Habsburg Történeti Intézet rendezvényén életművéről és személyiségéről **Erdődy**

Gábor történész tartott előadást *A tudós - politikus Herman Ottó a magyar polgári nemzetteremtés szolgálatában* címmel.

1.1.30 (2021-12-02) Arcképek az Osztrák-Magyar Monarchiából: Benczúr Gyula (Habsburg Történeti Intézet)

A Habsburg Történeti Intézet rendezvényén **Bellák Gábor**, művészettörténész, a Magyar Nemzeti Galéria főmuzeológusa tartott előadást *Polgárból fejedelem. Benczúr Gyula, a festőfejedelem* címmel. Benczúr Gyula a 19. századi magyar akadémikus történeti festészet egyik legjelentősebb magyar mestere. Kassán folytatott középiskolai tanulmányok mellett egy magániskolában készült fel a müncheni akadémiára, ahol 1860-1861, valamint 1865-1869 között tanult. Kétszer járt Párizsban is, egyszer II. Lajos bajor király megbízásából. 1876-ban a müncheni Képzőművészeti Akadémia tanárává nevezték ki. 1883-ban hazatért Budapestre, s haláláig a mesteriskola igazgatójaként mint korának hivatalosan elismert művésze működött, akit megrendelésekkel, művészeti és közéleti kitüntetésekkel halmoztak el. Művészetét mindinkább a pompás kosztümök, hatásos jelenetek külsőleges ábrázolása jellemezte. Számos reprezentatív, az arisztokrácia és a politikai élet alakjait ábrázoló portréja közül nevezetesebb Károlyné, Ferenc József, gróf Tisza István, Trefort Ágoston stb. arcképe. 1888-ban tiszteletbeli tagjává választotta a bécsi akadémia, 1906-ban a főrendiház örökös tagjává nevezték ki, 1910-ben pedig a Magyar Tudományos Akadémia tagja lett. Halála után szülőhelyét, Dolányt (Nógrád megye) Benczúrfalvának nevezték el. Műveit a Magyar Nemzeti Galéria, valamint több vidéki és külföldi múzeum őrzi.

A Kommunizmuskutató Intézet tevékenysége

Magyar kommunista vezetők – Digitális adattár

Az alapítvány által 2011 óta működtetett Kommunizmuskutató Intézet 2021 első félévében is folytatta az állampárti diktatúra irányító szervezetére s azok képviselőire vonatkozó adatok összegyűjtését és publikálását. A Kommunizmuskutató Intézet feladata, hogy jelenünk kutatási eredményeire építve, az 1989 óta elérhető további dokumentumok felhasználásával adjon képet a kommunista hatalom birtokosainak személyéről, életpályájáról. Ennek érdekében havi rendszerességgel, ábécé-sorrendben készíti el és teszi közzé a rendszer működtetőinek aktualizált életrajzeit. 2021. december végéig **51** életrajz készül el, ezzel a 2021-es évet **61** elkészített életrajzzal zárjuk, az összesen elkészült életrajzok száma pedig **413** lesz. A következő félévben **36** életrajz elkészítését tervezzük.

Az Intézet nevéhez fűződik a *30 éve szabadon* emlékévként 2020 januárjában, a Terror Háza Múzeummal közösen indított **Viszlát, Lenin!** című vetítéssorozat is, amelynek keretében a rendszerváltoztatáshoz kapcsolódó témájú filmeket tekinthetnek meg az érdeklődők minden hónap második szerdáján a Kino Café moziban. A népszerű programsorozatot a koronavírus-járvány okozta veszélyhelyzet miatt 2021-ben szüneteltetni kellett, és 2022 januárjától indulhat újra.

A Kertész Imre Intézet tevékenysége

A Magyar Kormány 1812/2016 (XII.20.) határozata alapján 2017 januárjában megalakult és a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány által működtetett Kertész Imre Intézet fő célkitűzése az író emlékének és szellemi hagyatékának méltó gondozása, kiadatlan műveinek és a róla szóló irodalmi anyagoknak az összegyűjtése, feldolgozása, sajtó alá rendezése, valamint a hazai és külföldi közgyűjteményekben és magántulajdonban fellelhető dokumentumok (levelek, fényképek, hang- és filmfelvételek stb.) gyűjtése.

1.1.31 Dokumentumok gyűjtése, feldolgozása – A Digitális Tudástár bővítése

A 2021. évben elsősorban az íróval készített hang- és filmfelvételek felkutatása és azok gépellátása, archiválása történt meg. Emellett folytatódott a kiadatlan naplójegyzetek szöveggondozása, kiadásra való előkészítése, valamint levéltári kutatásaink is, a még lappangó dokumentumok felkutatása érdekében. Az Intézet kezdetektől gyűjti mindazon írásos és képi dokumentumokat, amelyek nem maradtak fenn az író hagyatékában, emellett feldolgozzuk a Kertész Imréről csak az interneten megjelent cikkeket és egyéb sajtóanyagokat is, szintén a majdani kéziratári kutatások számára; és szintén ebbe körbe sorolható gyűjteménygyarapítási tevékenységünk, dedikált kötetek vásárlása hazai és külföldi árveréseken. Megkezdődött az intézeti Digitális Tudástár tartalmának további bővítése az Intézethez kötődő szerzők (Arthur Koestler, Pilinszky János, Petri György, Sziveri János) honlapjának elkészítésével.

1.1.32 Az intézet gondozásában lévő irodalmi hagyatékok digitalizálása

Már a tavalyi év második félévében megkezdődött és jelenleg is folyik az intézet gondozásában lévő irodalmi hagyatékok (Kertész Imre, Sziveri János, Pilinszky János, Petri György, Koestler Arthur) digitalizálása. 2021. november 2-ig összesen 76.244 oldalnyi anyag archiválása történt meg, ebből kötött jellegű anyag 42.046 oldal, iratjellegű dokumentum 30.274 oldal, fotó (papír, dia, negatív) pedig 3951 darab.

1.1.33 Sziveri30 Zenei Pályázat

Megszületett az Intézet tavaly októberben meghirdetett *Sziveri30* Zenei Pályázatának végeredménye, amelyet 2021. február 1-jén online rendezvény keretében jelentette be Szabó Tamás, a Kertész Imre Intézet programigazgatója. A fiatalon elhunyt vajdasági magyar költő szellemi örökségének ápolása, életművének népszerűsítése, műveinek újszerű zenei feldolgozása, újragondolása céljából meghirdetett pályázatra közel százan jelentkeztek, közöttük többen a határon túlról, és szinte minden zenei műfajból érkezett alkotás. A legjobb háromnak ítélt helyezett pénzdíjat, könyvcsomagot és egy, a pályaműhöz kapcsolódó videóklip forgatást nyert. A helyezést nem szerzett, de kiemelkedő pályaművekből a Sziveri30 zsűrije egy válogatáslemez állított össze, amely áprilisban jelent meg a Kertész Imre Intézet digitális terjesztésben.

1.1.34 Megemlékezés Kertész Imre halálának ötödik évfordulóján

Közös, online megemlékezést rendezett Kertész Imre halálának ötödik évfordulója alkalmából a Nemzeti Örökség Intézete (NÖRI) és a Kertész Imre Intézetet 2021. március 31-én a Nobel-díjas író síremlékénél a Fiumei Úti Sírkertben, ahol Móczár Gábor, a NÖRI főigazgatója, Szabó Tamás, a Kertész Imre Intézet programigazgatója és Hafner Zoltán, majd az Intézet kutatási igazgatója mondott beszédét. Az eseményen egy, a Kertész Imre Intézet által összeállított videó is látható volt, amelyben hangfelvételről az író maga olvas fel egy részletet a *Gálynapló* című művéből.

1.1.35 Kertész Másként – Pályázat az író által inspirált alkotások létrehozására

Szintén Kertész Imre halálának ötödik évfordulóján került bejelentésre a Kertész Imre Intézet és a Magyar Alkotóművészeti Közhazsnú Nonprofit Kft. (MANK) közös emlékpályázata, amelyet Szabó Tamás, a Kertész Imre Intézet programigazgatója és Tardy-Molnár Anna, MANK ügyvezető igazgatója közös videóban hirdetett meg. A pályázatra a Nobel-díjas író személyisége és életműve által inspirált, erre az alkalomra készített képző-, ipar- és fotóművészeti alkotásokkal lehet jelentkezni május 31-ig. Az első három helyezett pénzdíjazásban részesül, a legjobb pályaművekből katalógus készül, valamint kiállításon is bemutatásra kerülnek.

1.1.36 Pilinszky 100

Pilinszky János költő születésének századik évfordulója alkalmából több mint hat hónapig tartó programsorozatot szervezett a Kertész Imre Intézet, amely 2021. május 27-én, az eseménysorozatot bemutató sajtótájékoztatóval vette kezdetét. A programsorozatban – egyebek mellett – emléktábla avatását, kültéri kiállítás megrendezését, versmegzenésítési- és képzőművészeti pályázat kiírását, Pilinszky emlékbélyeg kiadását, Pilinszky kiadványok megjelentetését, Pilinszky 100 séta megszervezését, valamint Pilinszky beszélgetéseket és rendhagyó irodalomórákat szervezett az intézet. A programsorozat záróeseményeire 2021. november 26-án és 27-én tartottuk, így a Magyar Nemzeti Bank a Kertész Intézetben mutatta be Pilinszky emlékérméjét, a Műcsarnokban pedig külön alkalmi műsorral tisztelegtünk a költő századik születésnapja előtt.

1.1.37 (2021-02-01) A Sziveri30 zenei pályázat eredményhirdetése (Kertész Imre Intézet)

A fiatalon elhunyt vajdasági magyar költő, Sziveri János halálának harmincegyedik évfordulóján – **2021. február 1-jén** – online rendezvény keretében jelentette be **Szabó Tamás**, a Kertész Imre Intézet programigazgatója az intézet tavaly októberben meghirdetett *Sziveri30* Zenei Pályázatának végeredményét. A költő szellemi örökségének ápolása, életművének népszerűsítése, műveinek újszerű zenei feldolgozása, újragondolása céljából meghirdetett pályázatra közel százan jelentkeztek – közöttük többen a határon túlról, elsősorban a Vajdaságból –, és szinte minden zenei műfajból érkezett alkotás, a komolyzenétől a kísérleti elektronikán és hiphopon keresztül a szanzonok világáig.

Szabó Tamás elmondta, a pályázat sikere a pályázók száma mellett abban is megmutatkozott, hogy újszerű zenei megközelítést kaptak a versek. A pályázók között van olyan, aki már sok éve kimondottan versek megzenésítésével foglalkozik és jól ismeri Sziveri János műveinek különleges világát, ugyanakkor sok fiatallal ez a pályázat ismertette meg a költő életművét, ezért is számítanak értékesnek az egyedi, korszerű feldolgozások. A bírálóbizottság által a legjobb háromnak ítélt helyezett – Veres Tilda Panna, Bogdán Norbert Lano, valamint Halász Máté és a BLCKFSH Project – pénzdíjat, könyvcsomagot és egy, a pályaműhöz kapcsolódó videóklip forgatást nyert, amelyet a Kertész Imre Intézetben készíthetnek el. A helyezést nem szerzett, de kiemelkedő pályaművekből a *Sziveri30* zsűrije egy válogatáslemezt állított össze. *(Az elkészült videóklip az intézet honlapján és Facebook oldalán láthatók és hallhatók, a válogatáslemez 2021. április 16-án jelent meg az intézet digitális terjesztésben.)*

1.1.38 (2021-03-31) Megemlékezés Kertész Imre halálának ötödik évfordulóján a Fiumei Úti Sírkertben (Kertész Imre Intézet)

Kertész Imre halálának ötödik évfordulója alkalmából a Nemzeti Örökség Intézete (NÖRI) közös, rendhagyó online megemlékezésre kérte fel a Kertész Imre Intézetet. Az eseményt **2021. március 31-én** rendeztek meg a Nobel-díjas író síremlékénél a Fiumei Úti Sírkertben. A program keretében először **Móczár Gábor**, a NÖRI főigazgatója mondott köszöntőt, amelyben Kertész Imre életművének több aspektusból is mérföldkőnek számító jelentőségére hívta fel a figyelmet. Ezután egy, a Kertész Imre Intézet által összeállított videó került vetítésre, amelyben hangfelvételtől az író maga olvas fel egy részletet a *Gályanapló* című művéből. Ezt követően a Kertész Imre Intézet programigazgatója, **Szabó Tamás**, majd az Intézet kutatási igazgatója, **Hafner Zoltán** mondta el megemlékező beszédét.

1.1.39 (2021-03-31) Kertész Másként – A Kertész Imre Intézet és a MANK közös emlékpályázata

Kertész Imre halálának ötödik évfordulója alkalmából közös emlékpályázatot írt ki a Kertész Imre Intézet és a Magyar Alkotóművészeti Közhazsnú Nonprofit Kft. (MANK). A pályázatot **Szabó Tamás**, a Kertész Imre Intézet programigazgatója és **Tardy-Molnár Anna**, a MANK ügyvezető igazgatója közös videóban hirdette meg 2021. március 31-én. Mint Szabó Tamás fogalmazott, Kertész Imre nemcsak irodalmi, hanem összművészeti szempontból is értékes

magyar író, gondolatainak, életművének hatása elvitathatatlan és inspiratív is egyben. A Nobel-díjas író személyisége és életműve által inspirált, erre az alkalomra készített képző-, ipar- és fotóművészeti alkotásokat május 31-ig, elektronikus úton lehetett benyújtani a www.alkotomuveszet.hu oldalon.

A pályázatra több mint 160 alkotás érkezett. Főként kortárs festő- és grafikusművészeket ihletett meg a Kertész-életmű, de születtek kisplasztikák, fotóművészeti és iparművészeti alkotások is. A beérkezett pályamunkák mind Kertész Imre életművére reflektálnak, az író műveihez kapcsolódnak: vagy egy választott Kertész-idézetből inspirálódtak, vagy az adott idézetet dolgozták fel vizuális művészeti értelmezésben.

A négy tagú zsűri – melynek tagjai **Fenyvesi Áron** művészettörténész, **Kudász Gábor** Arion fotóművész, **Roskó Mária** iparművész és **Szabó Tamás** művészettörténész, a Kertész Imre Intézet programigazgatója – által legjobbnak ítélt első három helyezett a Kertész Imre Intézet által felajánlott pénzdíjazásban (bruttó 750 000, 500 000 és 350 000 Ft) részesült. A szakmai zsűri döntése szerint első helyezést **Csurgai Ferenc** szobrászművész *Tisztelet K.-nak* című alkotása, második helyezést **Formanek Zsuzsa** *A 4. fejezet* című műve, harmadik helyezést pedig **Nagy Karol** *Szabadság* című alkotása nyerte el.

A legjobb pályaművekből katalógus készült, valamint kiállításon is bemutatásra kerültek a MANK Galériában Szentendrén. Az Alapítvány gondozásában megjelent kiadvány 105 oldalon mutatja be az alkotásokat, melyekről a fotókat **Gyarmati István** készítette, a leíró szövegeket pedig **Pataki Petra** szerkesztette. A *Kertész Másként* tárlaton kiállító művészek: B. Horváth Brigitta, Csurgai Ferenc, Darab Zsuzsa, Fekete Szilvia, Feledy Gyula Zoltán, Felházi Ágnes Judit, Felsmann Tamás, Formanek Zsuzsa, Gesztelyi Nagy Zsuzsa, Gyémánt László, Jáger István, Kocsis Eszter, Kohut Ilona Edit, Kozma Zsófi, Lőrincz Emőke, Madácsy István, Nagámi, Nagy Karolina, Nyári Balázs, Pécz Tekla, Révész Ákos, Rósa Márta, Sóváradi Valéria, Szalay Bence, Závorszky-Simon Márton. A kiállítás kurátora: Pataki Petra művészettörténész.

1.1.40 (2021-05-27) Pilinszky 100 sajtótájékoztató, tablókiállítás megnyitó, emléktábla avatás (Kertész Imre Intézet)

Négy másik szerző mellett a Kertész Imre Intézet kezeli Pilinszky János hagyatékának egy kiemelten fontos részét. A költő születésének 100., halálának 40. évfordulója 2021-ben kettős jubileumot is szolgáltat a megemlékezésre. Ebből az alkalomból az Intézet **2021. május 27-én**, Pilinszky halálának négy évtizeddel ezelőtti napján három rendezvénnyel is készült. A sajtótájékoztató, a kültéri kiállításmegnyitó és az emléktáblaavatás is azt a Pilinszky 100 néven futó programsorozatot indították útjára, amely 2021 november 27-én - a költő születésének 100. évfordulóján – zárult.

1.1.41 (2021-05-27) Pilinszky Másként – A Kertész Imre Intézet nyílt zenei pályázata

Pilinszky János születésének 100. évfordulója alkalmából féléves programsorozat indult útjára a Kertész Imre Intézet szervezésében, amely nemcsak a költő műveinek minél szélesebb körben való megismertetését, hanem szellemi örökségének továbbvitelét is célozza. Az Intézet új alkotások születésével is szeretne tisztelni a költő emléke előtt, ezért versmegzenésítési pályázatot hirdetett Pilinszky életművének kortárs megfogalmazása és népszerűsítése érdekében.

A zenei pályázatra kifejezetten a felhívásra készült, új alkotásokat várt a Kertész Imre Intézet, amelyek egy Pilinszky-idézetet, vagy teljes verset felhasználva születtek meg. Pályázni lehetett új, korábban még nem bemutatott megzenésített versekkel; zeneművekkel, amelyekben valamilyen formában (felolvastva, énekelve) hallható Pilinszky János-vers, vagy annak legalább egy 4 soros részlete. A beadási határidő 2021. augusztus 31. volt, ezt követően pedig négy tagú szakmai zsűri – **Borcsik Attila, dr. Fábián Titusz, Szabó Tamás és Tallai Gábor** – értékelt a beérkezett alkotásokat, melyekből kimagaslóan sok, több mint 150 érkezett be. Számos zenei stílusban érkeztek versmegzenésítések, a black metal-tól a

musicalig, a jazztól a trappig, egészen a népzenei elemekkel operáló popzenéig bezárólag. Az ismertebb zenészek mellett számos fiatal, még nem professzionális alkotó is pályázott.

A szakmai zsűri döntése szerint a Pilinszky Másként zenei pályázat a következő eredménnyel zárult:

- I. helyezett: **Vastag Csaba**: *Tilos csillagon* (Pilinszky János azonos című verse alapján)
- II. helyezett: **Müller Csenge**: *A tenger* (Pilinszky János azonos című verse alapján)
- III. helyezett: Oliver From Earth (**Barabás Dávid – Patocska Olivér**): *Téli ég alatt* (Pilinszky János azonos című verse alapján)

Az első három helyezett pénzdíjat (nettó 600 000, 300 000 és 150 000 Ft-ot), könyvcsomagot és egy, a pályaműhöz kapcsolódó videóklip forgatást nyert, amelyet a Kertész Imre Intézetben készíthet el.

1.1.42 A (2021-06-09) KultúrArc című beszélgetéssorozat nyitó rendezvénye (Kertész Imre Intézet)

A Kertész Imre Intézet Pilinszky János halálának 40. és születésének 100. évfordulója alkalmából féléves programsorozatot indított május 27-én, amely nemcsak a költő műveinek minél szélesebb körben való megismertetését, hanem szellemi örökségének továbbvitelét is célozza.

A programsorozat részeként a minden hónap második szerdáján jelentkező *KultúrArc* című irodalmi beszélgetéssorozat témája ebben a félévben Pilinszky János élete és költészete. Az ingyenes, zenei és irodalmi produkciókkal színesített beszélgetéseket személyesen és online is figyelemmel kísérhetik az érdeklődők a Kertész Imre Intézet Benczúr utcai székházában.

A nyitóbeszélgetés moderátora **Szabó Anett**, a Pilinszky 100 háziasszonya, vendége pedig **Hafner Zoltán** irodalomtörténész, a Kertész Imre Intézet kutatási igazgatója volt, aki közel harminc éve kutatja Pilinszky életművét. A költő mind magánéleti, mind pedig irodalmi életművével kapcsolatos beszélgetésben főként arra keresték a választ, hogy hogyan vált korának legendájává Pilinszky János és kultusza miként él tovább általában a kultúrában, de főként a mai populáris kultúrában. A rendezvényen előadóként fellépett **Lukács Sándor** Kossuth- és Jászai Mari-díjas magyar színész is.

1.1.43 (2021-06-27) „Aki versben gyónt” (Kertész Imre Intézet)

A hosszúlépés.járunk? 2013 óta működő, piacvezető városi séta-szervező cég. A tematikus séták és a nagyközönségtől elzárt épületeket bemutató bejárások mellett a városi séta műfaj kitágítására is törekszik. Ezért indultak el 2021-ben a hosszúlépés.járunk? sétaszínházi programjai, ahol irodalmunk nagyjai kerülnek új megvilágításba. Pilinszky János életének helyszíneit végigjárva színészek idézik meg az írók, költők műveit, naplórészleteit. Az egyes helyszínekhez szervesen kapcsolódó szövegekből kibontakozik a megidézett személy élettörténete, a helyszín, a családtörténet, az átélt traumák és boldog emlékek személyiség- és művészetformáló hatásai.

A hosszúlépés.járunk? a Kertész Imre Intézet felkérésére indított sétaszínházi programot a 2021-es Pilinszky-emlékévhöz kapcsolódva. Pilinszky János életének szinte minden fontosabb helyszíne a pesti belváros déli feléhez kötődik. A hosszúlépés.járunk? 2021 júniusában indult ingyenes sétaszínháza ezeket a helyszíneket járja végig. Az egyes megállókon **Kiss Eszter** színművésznő, a Katona József Színház művésze idézi fel a költő adott helyszínekhez kötődő életeseményeit, az azokhoz kapcsolódó műveit és visszaemlékezéseit, idézve a kortársak naplóiból, emlékeiből is.

Az *Aki versben gyónt* sétaszínházi program **2021. június 27-én** indult, és minden hét vasárnapján került megrendezésre. 2021. 10. 25-ig 18 sétaszínházi programra került sor, melyek néhány alkalom kivételével teltházzal zajlottak. Az óriási érdeklődésre való tekintettel

az eredetileg november 7-éig tartó együttműködést a két intézmény egészen 2021 december végéig meghosszabította.

1.1.44 (2021-07-07) KultúrArc második beszélgetése (Kertész Imre Intézet)

Új beszélgetés-sorozatot indított a Kertész Imre Intézet a Pilinszky 100 programsorozat keretében. A minden hónap második hetében, szerdánként jelentkező rendezvény első hét alkalmának tematikája Pilinszky János életművéhez kapcsolódik, melyeken művészek és közéleti személyiségek idézik meg egyebek között Pilinszky irodalmi életművének jelentős állomásait, a költő szerelmeit, barátságait, legendás alakját és napjainkban is jelenlevő kultuszát.

A 2021. június 9-én útjára indult beszélgetéssorozat második vendége **Szabó Balázs** dalszerző-énekes volt, aki egyebek között Pilinszky Jánoshoz való kötődéséről mesélt megzenésített művei kapcsán, amelyekből részleteket is hallhattunk az est folyamán. A rendezvény során elhangzott többek között egy részlet a *Zenék, pillanatok – gyermekkoromból...* című rádióműsor, 1970. december 24-én adásba került epizódjából, melyben Pilinszky János maga mesél a zene iránti szeretetéről. **Szabó Anett**, a Kertész Imre Intézet Pilinszky 100 programsorozatának háziasszonyának és a KultúrArc moderátorának kérdésére Szabó Balázs mesélt a versmegzenésítés folyamatáról és nehézségeiről, valamint a befogadás rétegeiről. Szabó Balázs már előadói pályája elején is kiemelten foglalkozott Pilinszky költészetével. Önálló estjein rendszeresen elhangzottak Pilinszky-versmegzenésítései, később pedig, a 2009-ben alapított Szabó Balázs Bandája zenekarával egy Pilinszky János versmegzenésítéseit tartalmazó albumot is megjelentetett.

1.1.45 (2021-09-08) KultúrArc harmadik beszélgetése (Kertész Imre Intézet)

A 2021. június 9-én útjára indult beszélgetéssorozat első hét alkalma a Kertész Imre Intézet által május 27-én, a Kossuth-díjas költő halálának negyvenedik évfordulóján meghirdetett Pilinszky 100 rendezvénysorozathoz kapcsolódik, melyeken Pilinszky Jánoshoz köthető művészek és közéleti személyiségek idézik meg egyebek között az irodalmi életmű jelentős állomásait, Pilinszky szerelmeit és barátságait, a költő legendás alakját és napjainkban is jelenlevő kultuszát. Az ingyenes, zenei és irodalmi produkciókkal színesített beszélgetéseket online és személyesen is figyelemmel kísérhetik az érdeklődők **Szabó Anett** moderálásával a Kertész Imre Intézet Benczúr utcai székházában.

Földes László Hobo volt a KultúrArc beszélgetéssorozat vendége **2021. szeptember 8-án**. A Kossuth-díjas bluesénekes, dalszerző, előadóművész, a Hobo Blues Band (HBB) együttes alapító tagja 1984-ben, a HBB *Vadászat* című lemezén zenésítette meg először Pilinszky János *Négysoros* című versét, majd 25 évvel később ismét Pilinszky verseihez fordult hitet, szeretetet, vigaszt meríteni. „*Mindezt megkaptam tőle és úgy gondoltam, továbbadom, amit kaptam*” – nyilatkozta egy interjújában az előadóművész, aki azóta éneklő és szavalja Pilinszky verseit.

Az előadóművész Pilinszky lemeze 2010 novemberében jelent meg, a költő verseit Verebes Ernő zenésítette meg. Ez a zenei anyag az alapja a *Látja Isten, hogy állok a napon...* című darabnak, amelyet 11 éve mutattak be a Budapesti Kamaraszínházban Vidnyánszky Attila rendezésében. Az este során előadásában szavalat és versmegzenésítés formájában is hallhattak Pilinszky verseket a résztvevők. Elhangzottak többek között a *Négysoros*, a *Passió* és az *Amiként kezdtem* című művek is.

1.1.46 (2021-09-14) Pilinszky emlékbélyeg kibocsátás (Kertész Imre Intézet)

Alkalmi bélyeget bocsájtott ki a Magyar Posta Pilinszky János költő, író születésének 100. és halálának 40. évfordulója alkalmából, a Kertész Imre Intézet Pilinszky 100 programsorozata részeként. Az alapítvány támogatásával forgalomba kerülő Pilinszky-bélyeg 50 ezer példányban jelent meg. A bélyeg **Takács Tamás Péter** grafikusművész tervei alapján, **Szebeni András** fotóművész Pilinszky-portréjának felhasználásával készült. Az ünnepélyes

bélyegkibocsátáson **Schmidt Mária**, az Alapítvány főigazgatójának köszöntőjét követően beszédet mondott **Schamschula György**, a Magyar Posta Zrt. vezérigazgatója. Az eseményen **Lukács Sándor** Kossuth- és Jászai Mari-díjas színművész Pilinszky műveiből olvasott fel.

1.1.47 (2021-09-30) Közelről – Gondolatok zongorával (Kertész Imre Intézet)

Közelről címmel, havonta jelentkező zenés-irodalmi sorozatot indított a Kertész Imre Intézet és **Bogányi Gergely** Kossuth- és Liszt Ferenc-díjas zongoraművész. A havonta jelentkező estek nem csupán zenei élménnyel szolgálnak: a Kossuth-díjas zongoraművész egyebek között a zene és az irodalom, a filozófia és a kamarazene kapcsolódási pontjait járja körül meghívott vendégeivel. A szeptember 30-i nyitóesten - a Kertész Imre Intézet Pilinszky 100 programsorozatához illeszkedve - *Mit mondana Pilinszky János?* címmel **Orbán Jolán** irodalomtörténésszel beszélgetett Bogányi Gergely. Az esten a zongoraművész Schumann zongoraműveket adott elő.

1.1.48 (2021-10-06) Kertész Másként kiállításmegnyitó (Kertész Imre Intézet)

Csoportos képzőművészeti kiállításon mutatta be közös pályázatának legsikeresebb alkotóit a Kertész Imre Intézet és a MANK Magyar Alkotóművészeti Közhasznú Nonprofit Kft.. A kiírás Nobel-díjas írónk sokszínű életművének és szellemi örökségének újraértelmezésére és továbbörökítésére hívta fel a kortárs képzőművészeket, iparművészeket, grafikusokat és fotóművészeket azzal a céllal, hogy kiemelkedő irodalmi öröksége a kortárs vizuális alkotóművészet nyelvén szólaljon meg. A legjobb pályaművek a szentendrei MANK Galériában voltak megtekinthetők 2021. október 30-ig.

A pályázatra több mint 160 alkotás érkezett. Főként kortárs festő- és grafikusművészeket ihletett meg a Kertész-életmű, de születtek kisplasztikák, fotóművészeti és iparművészeti alkotások is. A beérkezett pályamunkák mind Kertész Imre életművére reflektálnak, az író műveikhez kapcsolódnak: vagy egy választott Kertész-idézetből inspirálódtak, vagy az adott idézetet dolgozták fel kortárs vizuális művészeti értelmezésben. A szakmai zsűri döntése szerint első helyezést **Csurgai Ferenc** szobrászművész *Tisztelet K.-nak* című alkotása, második helyezést **Formanek Zsuzsa** *A 4. fejezet* című műve, harmadik helyezést pedig **Nagy Karol** *Szabadság* című alkotása nyerte el.

Az október 6-án nyíló tárlat – a díjnyertes műveken túl – a pályázatra beérkezett sokszínű és változatos pályamunkákból válogatott, bemutatva azokat az egyedülálló alkotásokat, amelyek az irodalom és a képzőművészet összekapcsolódásából születtek meg, hiszen a Kertész Másként pályázóinak köszönhetően olyan új művek jöttek létre, amelyek 21. századi formanyelven ábrázolják Kertész Imre irodalmi örökségét. Az író szavai, mondatai immár vizuális művészeti munkákban alakot öltve is tovább élnek.

A megnyitón, melynek házigazdája **Tardy-Molnár Anna**, a MANK Nonprofit Kft. ügyvezető igazgatója volt, köszöntőt mondott **Szabó Tamás**, a Kertész Imre Intézet programigazgatója, felolvasott **Szabó Sebestyén László** színművész és fellépett a Zajnal zenekar, valamint bemutatásra került a legjobb alkotásból készült katalógus is. A kiállító művészek: B. Horváth Brigitta, Csurgai Ferenc, Darab Zsuzsa, Fekete Szilvia, Feledy Gyula Zoltán, Felházi Ágnes Judit, Felsmann Tamás, Formanek Zsuzsa, Gesztelyi Nagy Zsuzsa, Gyémánt László, Jáger István, Kocsis Eszter, Kohut Ilona Edit, Kozma Zsófi, Lőrincz Emőke, Madácsy István, Nagámi, Nagy Karolina, Nyári Balázs, Pécz Tekla, Révész Ákos, Rósa Márta, Sóváradi Valéria, Szalay Bence, Závorszky-Simon Márton. A kiállítás kurátora: **Pataki Petra** művészettörténész.

1.1.49 (2021-10-12) Az esetlegesség rétegei I. – Pilinszky János fényképei fotókiállítás megnyitó (Kertész Imre Intézet)

A Kertész Imre Intézet Pilinszky János születésének 100. és halálának 40. évfordulója alkalmából, május 27-én indította el féléves programsorozatát, amely nemcsak a költő

műveinek minél szélesebb körben való megismertetését, hanem szellemi örökségének továbbvitelét is célozza.

A programsorozat egyik kiemelkedő eseménye a Műcsarnok Kamaratermében október 12-én megnyílt *Az esetlegesség rétegei* című fotókiállítás, amely Pilinszky János saját fotóit mutatja be. Az október 13-tól látogatható tárlat a Kossuth-díjas költő amatőr technikával készült, ritkán látott képeinek nagyított változatait mutatta be, de szerepelnek az eredeti méretben, több mint ötven éve előhívott Pilinszky-fotók is a kiállítás anyagában.

A megnyitó napjának délelőttjén sajtóbejáráson vehettek részt a sajtó képviselői, ahol **Szabó Tamás**, a Kertész Imre Intézet programigazgatója beszélt a kiállítás Pilinszky 100 programsorozatban betöltött szerepéről, majd **Gulyás Miklós**, a kiállítás kurátora vezette körbe az érdeklődőket a képek között. A megnyitón köszöntőt mondott Szabó Tamás, a Kertész Imre Intézet programigazgatója és **Szegő György**, a Műcsarnok művészeti igazgatója is. **Banda Ádám** hegedűművész két Bach-mű előadásával színesítette a programot, a kiállítást pedig megnyitotta **Keserű Katalin** művészettörténész.

A Kossuth-díjas költő 1965-ben kezdett el fényképezni. Ekkora már megjelent a *Harmadnapon* (1959) című kötete, amely nemcsak addigi pályájának csúcsát jelentette, de az elhallgattatás veszélyét is magában hordozta. A fenyegetettség réme alól szabadulva publicisztikáiban egyre inkább a figyelem koncentrációjával kezdett el foglalkozni. Úgy vélte, a fényképezőgép kiválóan alkalmas arra, hogy rákényszerítse használóját a folyamatos nyitottságra, a „jelenlétre”, de megnyíló utazási lehetőségei miatt is döntött a fényképezés mellett.

A kiállítás 66 képe is Pilinszky főként külföldi útjain készült fotókból válogat: gyakran fényképezett szakrális épületeket, tárgyakat, műemlékeket, de 1967-es londoni útján – amikor a Beatles *Bors őrmester* című albuma újdonság volt – utcai pillanatképein több alkalommal megörökítette a fiatalokat is, akinek újszerű gondolkodásmódját Pilinszky őszintének és reménytelének találta. Mindezekon felül készített fotósorozatot életének egyik legmeghatározóbb szerelméről, Jutta Scherrer-ről is.

Pilinszky képi érzékenységének, állóképekhez való vonzódásának – oratóriumát, színdarabjait és verseinek jórészét állóképeknek nevezte – hű lenyomatai a Műcsarnokban kiállított, ritkán látható képek, melyek 2021. november 28-áig voltak megtekinthetők.

1.1.50 (2021-10-28) Közelről – Gondolatok zongorával (Kertész Imre Intézet)

Az október 28-i *Közelről – A költői Liszt* című esten **Bogányi Gergely** beszélgetőpartnere **Dr. Batta András** zenetörténész volt. Olyan kérdésekre keresték a választ, mint például: Mi köze Liszt Ferencnek az irodalmi művekhez? Valóban zeneköltő volt a XIX. század egyik legjelentősebb zeneszerzője? A zongoraművész előadásában pedig több Liszt művet – pl. Mazeppa, Genfi haragok – is meghallgathatott a közönség.

1.1.51 (2021-11-09) Emlékezés a 91 éve született Kertész Imrére (Kertész Imre Intézet)

Kertész Imre 92. születésnapján az Intézet programigazgatója és munkatársai koszorúzással emlékeztek meg a Nobel-díjas író Fiumei Úti Sírkertben álló síremlékénél, egykori Török utcai lakóházának falán elhelyezett emléktáblánál, illetve a Kertész Intézet Benczúr utcai épületének kertjében felállított mellszobránál.

1.1.52 (2021-11-26) A Pilinszky 100 programsorozat záróeseménye és a Pilinszky János emlékérmék ünnepélyes kibocsátása (Kertész Imre Intézet)

Nagyszerű irodalmi-kulturális rendezvényekkel, tablókiállítással, emlékbélyeggel és új zenei alkotások inspirálásával tisztelgett Pilinszky János születésének 100. évfordulója előtt a Kertész Imre Intézet az elmúlt fél évben – idézte fel a záróeseményen elhangzott köszöntőjében **Schmidt Mária**, a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom

Kutatásáért Alapítvány főigazgatója. A rendezvény egyben a Magyar Nemzeti Bank Pilinszky János emlékérmé kibocsátásának is otthont adott. Az eseményen köszöntőt mondott az emlékérmék tematikai szakértői háttérét biztosító Petőfi Irodalmi Múzeum főigazgatója, **Demeter Szilárd**. Az emlékérméket **Hergár Eszter**, a Magyar Nemzeti Bank társadalmi kapcsolatokért felelős igazgatója bocsátotta ki.

1.1.53 (2021-11-27) KultúrArc (Kertész Imre Intézet)

A Kertész Imre Intézet KultúrArc beszélgetéssorozatának novemberi végi eseménye egyben a Pilinszky János saját készítésű fotóit bemutató, *Az esetlegesség rétegei* című kiállítás záróprogramja is volt. A Műcsarnok Kamaratermében október 12-én nyílt tárlat a Kossuth-díjas költő amatőr technikával készült, ritkán látott képeinek nagyított változatait mutatta be, de szerepeltek az eredeti méretben, több mint ötven éve előhívott Pilinszky-fotók is a kiállítás anyagában.

Szabó Anett, a rendezvénysorozat háziasszonya ezúttal **Ferenczi György** Máté Péter-díjas előadóművésszel és **Pindroch Csaba** Jászai Mari-díjas színművésszel beszélgetett, a Műcsarnok Előadótermében. A művészetben, Pilinszky János filmhez illetve zenéhez való kapcsolódásán túl a meghívottak beszéltek a hithez való viszonyukról is, ezzel kapcsolatosan Pindroch Csaba a következőképp nyilatkozott:

“A színész alapvetően a színpadon a közönséget, a szerzőt, a rendezőt, illetve magát a hivatását szolgálja. Ugyanakkor már a kisgyerekem is mondja az ebédloasztalnál az öccsének, hogy Isten mindenhol jelen van, hiszen Ő maga a szeretet. Ebben az értelemben a szeretet is próbálom szolgálni a színpadon. Én azt vallom, hogy ha jó vagyok másokkal akkor az emberek is jók lesznek velem, ha pedig rossz vagyok, akkor az előbb-utóbb visszaér énhozzám. Ez egy folyamatosság, a Godot-ra várva színművében mondja Pozzo, hogy ha valahol sír valaki és azt abbahagyja, akkor abban a pillanatban valahol a Földön sírni kezd egy másik ember. A nevetéssel is pont így működik. A jó és a rossz útja is ez: el kell dönten, hogy melyik utat választja az ember, én ebben próbálok a lehetőségemhez mérten – az önzőségemet és a hiúságomat félretéve – a jót szolgálni, amit én úgy hívok hogy Isten.”

Három rádióinterjú részleten keresztül –melyeket Kovács Júlia, Szilágyi János és Szigeti István készítettek 1969 és 1981 között– megszólalt Pilinszky János is. Mindkét vendég felolvasott egy-egy számára kiemelkedő jelentőséggel bíró Pilinszky verset, a programot pedig Ferenczi György zenei produkciója zárta.

1.1.54 (2021-11-17) KultúrArc (Kertész Imre Intézet)

A Kertész Imre Intézet KultúrArc beszélgetéssorozatának novemberi eseménye egyben a Pilinszky Másként versmegzenésítési pályázat ünnepélyes díjátadója is volt. Az elismeréseket **Vastag Csaba**, **Müller Csenge** és az **OliverFromEarth** alkotópáros kapta. A díjátadó után a győztes pályázók Pilinszky-kötődésükről, a versmegzenésítés folyamatáról és *Az esetlegesség rétegei* című kiállítás kapcsán, Pilinszky János fotóihoz való viszonyukról is meséltek **Szabó Anett**nek, a rendezvény háziasszonyának és a közönségnek az este 18 órakor kezdődő rendezvényen.

Levetítésre került *Az esetlegesség rétegei* című Pilinszky János saját készítésű fotóit bemutató kiállításon forgatott videó is, mely a három díjazott ott jártakor készült. Meséltek az általuk kedvencnek választott képekről, és az este során elhangzott mindhárom pályamű is.

1.1.55 (2021-11-18) Közelről – Gondolatok zongorával (Kertész Imre Intézet)

A Kertész Imre Intézet és **Bogányi Gergely** november 18-i közös estének címe **Az éneklő Schubert** volt. A zongoraművész és vendége, **Bogányi Bence** fagottművész jóvoltából az est közönségének különleges előadásban lehetett része: Bogányi Gergely és Bogányi Bence Scchubert-átirataiban hangszerrel „énekeltek el” a zeneszerző műveit, és már az adventi elcsendesedésre is ráhangolódhattak a vendégek.

1.1.56 (2021-12-03) **Bogyay Katalin: *Pilinszky újra...* könyvbemutató (Kertész Imre Intézet)**

Bogyay Katalin harminc éve Pilinszkyről írt ikonikussá vált könyvéhez nyúl vissza, hogy Pilinszky 100. születésnapja előtt tisztelegjen. A *Pilinszky 100* program egyik lezáró eseményén a szerzővel **Szabó Anett** beszélgetett a *Pilinszky újra...* című mű megjelenése alkalmából. Az esten vendégművészként **Vásáry Tamás** Kossuth-díjas zongoraművész és karmester működött közre.

1.1.57 (2021-12-08) **KultúrArc (Kertész Imre Intézet)**

Az idei év utolsó KultúrArc rendezvénye, a Kertész Imre Intézet *Pilinszky 100* programsorozatának hivatalos lezárása után, december 8-án került megrendezésre. **Szabó Anett** vendégei ezen az estén **Vecsei H. Miklós** színművész és **Szirtes Edina Mókus** énekesnő, zeneszerző voltak.

A sorozat hatodik estéjén a házigazda Pilinszky János istenhitéről és a színházzal való kapcsolatáról beszélgetett Vecsei H. Miklós Junior Prima-díjas színésszel, aki verseket, átdolgozásokat és szöveggöndöröket is ír.

2020 nyarán Szabó Balázssal *Szívárnyék: Pilinszky János két hangon* címen megrendezett egyedi hangvétellű, szubjektív előadásukban a költő verseit zenésítették meg és adták elő. Mind a ketten kötődnek Pilinszkyhez; mind a ketten a maguk módján feldolgozták a hozzájuk közel álló verseket, prózákat. Hangban és dalban, énekben és gitárban, brácsán. Finom szálakon kapcsolódik, néhol duetté is érik a szöveg, annak tematikus szövege; különleges csendekkel, és ha kell éles hangokkal „kényszerít magunkba fordulni”. A versek, zenék sorában a páros a Pilinszky életének főbb állomásait saját, személyes történeteivel, megjegyzéseivel tűzdelte meg. A költő ír a szerelem, a csalódás, a bűn és bűnbocsánat, az istenkeresés, a háború és a halál témáiról, s mindig a legapróbb részlet felől közelít. Vecsei H. Miklós kiemelte, az egyes témákban való mélyre ásás határozta meg az életművet, s ez teszi lehetővé, hogy dimenziókat lépünk át vele: egy hosszú nap után öt-tíz perc is elég a más állapot eléréséhez. Pilinszky költészetében a csendre, mint a létezés foglatára és lényegi valóságára mutat rá. Arra a helyre, ahol maga a beszéd is született. „Mi a feladatunk? Hogy találjunk egy helyet, ahol egyedül lehetünk. A csöndjeinkkel lehetünk, a kérdéseinkkel lehetünk.” – mondta el a tudatos jelenlét fontosságával kapcsolatban Vecsei. Pilinszky János munkássága több ponton érintkezik a színművészettel, színházzal, filmmel, így a beszélgetés során ez és a szerelem témaköre is fontos szereppel bírt.

A közönség meghallgathatta Vecsei H. Miklós kedvenc Pilinszky-verseit a színművész előadásában, az esten közreműködő Szirtes Edina Mókus, Erkel Ferenc-díjas énekesnő pedig zenei produkcióval járult hozzá az esemény sikeréhez.

1.1.58 **Rendhagyó irodalomórák (Kertész Imre Intézet)**

Drámapedagógiai módszerekkel dolgozzák fel a Pilinszky János költészetének egyes aspektusait a Kertész Imre Intézetben szeptember végén induló rendhagyó irodalomórák. A *Pilinszky 100* programsorozat részeként megvalósuló, ingyenes, hanganyagokkal, filmrészletekkel és a Kertész Imre Intézetben őrzött eredeti Pilinszky-kéziratokkal színesített interaktív foglalkozásokat középiskolásoknak hirdette meg az Intézet azért, hogy a diákok élményszerűen, saját tapasztalataikhoz kapcsolódóan találkozzanak a 20. század egyik kiemelkedő alkotójának költői világával.

A XX. Század Intézet tevékenysége

1.1.59 (2021-01-20) Lezárult az első világháborús centenáriumi megemlékezés-sorozat (XX. Század Intézet)

A koronavírus-járvány okozta veszélyhelyzet miatt online sajtótájékoztató keretében mutatta be az első világháborús centenáriumi rendezvénysorozat eredményeit Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány **2021. január 20-án**. A zárkörű rendezvény helyszíne a Terror Háza Múzeum volt, ahol **Rétvári Bence**, az Emberi Erőforrások Minisztériumának parlamenti államtitkára idézte fel a Nagy Háború történelmi hátterét és a világra gyakorolt hatását, **Schmidt Mária**, az első világháborús megemlékezések koordinálásáért felelős kormánybiztos pedig ismertette az emlékév legfontosabb eredményeit. A moderátor **Tallai Gábor**, a Terror Háza Múzeum programigazgatója volt. Az eseményen két kisfilmet is bemutattak, a Centenáriumi Emlékbizottság tevékenységéről, illetve a centenáriumi pályázatok útján született és újjászületett első világháborús emlékhelyekről.

Rétvári Bence hangsúlyozta, hogy a centenáriumi eseményekkel a kormány méltóképpen emlékezett meg a 661 ezer hősi halált halt magyar katonáról és a trianoni sorscsapásról, hozzátéve, hogy a centenáriumi programok mások mellett a köznevelési intézményekbe járóknak, a közösségeknek, a tudományos műhelyeknek és a kulturális intézményeknek is szóltak. Az államtitkár megfogalmazása szerint „azért emlékezünk a történelemre, hogy okuljunk belőle: a jó példát kövessünk, a rosszat pedig kerüljük el”.

Schmidt Mária köszönetet mondott a Centenáriumi Emlékbizottság tagjainak és korábbi három elnökének, Navracsics Tibornak, Balog Zoltánnak és Kásler Miklósnak. Felidézte: a kormány hat év alatt több mint 6,7 milliárd forinttal támogatta a centenáriumi programokat: 762 első világháborús emlékmű újult meg, 69 új emlékhely létesült, az országos pedagógusképzési programon mintegy ezer iskola 5250 tanára vett részt.

1.1.60 (2021-04-06) Félmúlt – A nők évszázada (XX. Század Intézet)

Félmúlt címmel indított új, havonta jelentkező beszélgetéssorozatot **2021. április 6-án** a XX. Század Intézet. A *nők évszázada* címet viselő első adás a *Mrs. America* című, 2020-ban bemutatott sorozat köré szerveződött, amelynek kapcsán a beszélgetőpartnerek a nőmozgalmak történetével és aktualitásaival foglalkoztak. A beszélgetésen **Schmidt Mária** történész, a Terror Háza Múzeum és a XX. Század Intézet főigazgatója, **Bogyay Katalin** diplomata, hazánk korábbi ENSZ és UNESCO nagykövete, valamint **Bollobás Enikő** irodalomtörténész, egyetemi tanár, az MTA levelező tagja, a magyar feminista mozgalom egyik meghatározó alakja vett részt. A rendezvény moderátora **Bacsoni Dorottya**, a XX. Század Intézet történésze volt.

1.1.61 (2021-04-26) Félmúlt – Atomhatás (XX. Század Intézet)

A XX. Század Intézet *Félmúlt* című beszélgetéssorozatának második adása a 2019-ben készült nagysikerű *Csernobil* című minisorozat köré szerveződött. A csernobili atomerőmű katasztrófájának 35. évfordulóján, **2021. április 26-án** elhangzott beszélgetés résztvevői – **Schiffer András** ügyvéd, volt országgyűlési képviselő, **Aszódi Attila** energetikai mérnök, egyetemi tanár és **Mikecz Dániel** politológus, a Republikon Intézet vezető kutatója – azt vizsgálták meg, mekkora volt Csernobil szerepe az atomenergiához fűződő viszonyunk megváltozásában, valamint hogy az 1986-os katasztrófa mennyiben jelentett fordulópontot a zöldmozgalmak történetében. A rendezvény moderátora **Bacsoni Dorottya**, a XX. Század Intézet történésze volt.

1.1.62 (2021-05-28) Félmúlt – Fedésben (XX. Század Intézet)

2021. május 28-án harmadik adásához érkezett a XX. Század Intézet *Félmúlt* című beszélgetéssorozata. Ahogy az előző két alkalommal, úgy most is egy történelmi témát feldolgozó, közelmúltban bemutatott filmsorozat adta a beszélgetés kiindulópontját: a

csehszlovák rendszerváltoztatás idején játszódó, 2019-es *Eszmélet* című cseh minisorozat. A résztvevők azt elemezték, hogy milyen szerepet játszottak a titkosszolgálatok a rendszerváltoztatás idején, hogyan és milyen mértékben tudták befolyásolni az események menetét, és kitértek arra is, hogy több mint harminc év elteltével mindennek milyen hatása van a rendszerváltoztatás megítélésére.

A beszélgetésen **Borvendég Zsuzsanna** történész, a Magyarságkutató Intézet tudományos munkatársa, **Kónyáné dr. Kutrucz Katalin** jogász, az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának egykori főigazgató-helyettese és **Szerencsés Károly** történész, az Eötvös Loránd Tudományegyetem tanára vett részt. A beszélgetést **Bacsoni Dorottya**, a XX. Század Intézet történésze moderálta. A programot az aktuális járványügyi szabályok betartásával már közönség előtt rendeztük meg.

1.1.63 (2021-06-23) Félműlt: Korona – A brit királyi család identitásképző szerepe (XX. Század Intézet)

A beszélgetéssorozat következő adásán a beszélgetés témaindítója a 2016-ban bemutatott *A Korona*, II. Erzsébet uralkodását bemutató történelmi filmsorozat volt. A résztvevők többek között a következő kérdésekre kerestek választ: Milyen identitásképző szerepe van a brit királyi családnak?; Hogyan váltak annak tagjai világszerte ismert popkulturális ikonokká, és mi magyarázza irántuk a Nagy-Britannián kívül is megfigyelhető felfokozott érdeklődést?

A beszélgetésen **Gerő András** történész, a Habsburg Történeti Intézet igazgatója, **Békés Márton** történész, a Terror Háza Múzeum kutatási igazgatója és **Baranyi Tamás Péter** történész, a Külügyi és Külgazdasági Intézet stratégiai igazgatóhelyettese vettek részt. A rendezvényt **Bacsoni Dorottya**, a XX. Század Intézet munkatársa moderálta.

A beszélgetőpartnerek rámutattak a brit királyi család körül forgó érdeklődés globalitására, mely a királynő több országban való formális államfői mivoltából és a celeb kultúrából fakad. Ahogyan Békés Márton is megfogalmazta: a királyi család populáris kultúrára gyakorolt hatása vetekedik a világ popkultúrájában vezető termékekkel. A beszélgetés végén a résztvevők magyar kontextusban vizsgálták azt a kérdést, hogy egy köztársaságban mennyire kell pótolni a királyi család identitásteremtő erejéből fakadó űrt.

1.1.64 (2021-07-21) Szöveg podcast – Frank Füredi: *Célkeresztben a határok* (XX. Század Intézet)

A vitasorozat adásaiban egy-egy, az Alapítvány által kiadott kötet kerül fókuszba, ezúttal **Frank Füredi** *Célkeresztben a határok* című könyvét vettük górcső alá. A beszélgetésen jelen volt maga a szerző, aki szociológus, professor emeritus, a XXI. Század Intézet tudományos főmunkatársa, illetve **Pogonyi Szabolcs** filozófus, a CEU tanszékvezetője. A beszélgetést **Bacsoni Dorottya**, a XX. Század Intézet munkatársa moderálta.

A kötet 2020-ban jelent meg angolul, 2021-ben pedig magyarul is elérhetővé vált. A könyv a határok szerepének és jelentőségének kérdéskörét járja körül, felülvizsgálja, vajon van-e szükség határookra. A szerző azonban nemcsak olyan általános határookra gondol, mint az országhatárok, hanem a férfi és nő, gyermek és felnőtt, normális és abnormális, egészséges és beteg közötti határokat is feszegeti.

1.1.65 (2021-08-17) Szöveg podcast – Schmidt Mária: *Országból hazát* (XX. Század Intézet)

A Szöveg második adásában Schmidt Mária *Országból hazát, 30 éve szabadon* című, 2020-ban megjelent munkájáról a szerző, **Schmidt Mária**, Széchenyi-díjas történész, a XX. Század Intézet és a Terror Háza Múzeum főigazgatója, a 30 éve szabadon emlékévként kormánybiztosa és a kötet szerkesztője, **Bacsoni Dorottya**, a XX. Század Intézet történésze beszélgettek.

A kötet fókuszában a rendszerváltoztatás áll, nemzetközi és hazai viszonylatban is bemutatva az első világháborúval megalapozott világrend megszűnését. A szerző nem ijed meg attól sem, hogy mérlegre tegye az azóta eltelt több mint három évtizedet. Schmidt Mária felhívta a figyelmet a nyelvpolitika jelentőségére, a szóhasználat fontosságára, miszerint nem mindegy, hogy a rendszerváltás vagy a rendszerváltoztatás szófordulatot használjuk-e. Az sem közömbös, hogy a berlini fal ledőlt vagy ledöntötték, mert ezek nem csupán fordulatok, amiket valaki elrendelt, hanem azok az emberek vitték véghez, akiknek elégük lett az elnyomó rendszerekből. A főigazgató asszony mindenkit arra biztatott, hogy ne fogadjuk el az idegen narratívaként jelen lévő szófordulatokat. A szerző a 2010-es évet fordulópontnak nevezte abban a tekintetben, hogy ekkorra ábrándultunk ki véglegesen a Nyugatból, melyhez nagyban hozzájárult a nemzetközi segélyezésről lehulló lepel, és az a tény, hogy a nyugatiak minden döntésükben a posztkommunistákat támogatták.

A kötet szerkesztője Európa jövőjéről kérdezte a szerzőt, akinek receptje a következő: megőrizve megújulni. Vagyis meg kell őrizni azt a jelenlegi szociális jólétet, melyre még sosem volt példa és világtörténelmi sikerként könyvelhető el; azonban meg kell újulni, a jelen egyre sürgetőbb kérdéseit meg kell válaszolni, gondoljunk akár a transzatlanti viszony, a klímaváltozás, a robotizáció, vagy a munkaerőhiány kérdésére.

1.1.66 (2021-09-06) Zártkörű háttérbeszélgetés (XX. Század Intézet és XXI. Század Intézet)

A XXI. Század Intézet a XX. Század Intézettel együttműködve egy zártkörű háttérbeszélgetést tartott meghívott újságírók számára, amelyen az intézet vezetői és munkatársai mutatkoztak be a sajtó munkatársainak, illetve vázolták a két intézet céljait, terveit. A rendezvény házigazdája **Tallai Gábor**, a Terror Háza Múzeum programigazgatója volt.

A XX. Század Intézet igazgatója, **Baczoni Dorottya** elmondta, hogy Intézete megújult az utóbbi időszakban, új kollegákkal és új honlappal vágnak neki az elkövetkezendő időszaknak. Ismertette továbbá röviden a célkitűzéseiket, a rendezvényeiket és a különféle programjaikat, internetes műsorait.

Ezt követően a XXI. Század Intézet igazgatója, **Békés Márton** a XXI. Század Intézet munkatársait és termékeit ismertette az újságírókkal. Hangsúlyozta, hogy az Intézet csapata széles spektrummal rendelkezik, a hazai belpolitikai élet mellett geopolitikai kérdésekkel is foglalkoznak a munkatársak, van aki tud szlovákul, de van ukrán és orosz nyelvet beszélő kolléga is a hagyományos nyugati nyelveken beszélő munkatársak mellett, így sok izgalmas és a magyar nyilvánosság előtt eddig kevésbé ismert politikai kérdéseket is felszínre hoz az Intézet a tanulmányok, elemzések során. **G. Fodor Gábor**, a XXI. Század Intézet stratégiai igazgatója egy rövid belpolitikai helyzetértékelést nyújtott a jelenlévőknek a 2022-es parlamenti választásra készülődve. Kiemelte: nincsen lefutott meccs, a jobboldalnak sokat kell dolgoznia a választási sikerért. Végezetül **Deák Dániel**, a XXI. Század Intézet vezető elemzője a legfrissebb közvélemény-kutatási adatok ismertetése mellett statisztikai adatelemzést tartott, illetve bemutatta a prognózisát a 2022-es parlamenti választásra vonatkozóan.

1.1.67 (2021-09-17) Szöveg podcast – Békés Márton: *Kulturális hadviselés* (XX. Század Intézet)

A Szöveg harmadik adásában **Békés Márton** legújabb kötetéről, a *Kulturális hadviselés – A kulturális hatalom elmélete és gyakorlata* című könyvről volt szó. A beszélgetésen a szerző vitapartnere **Kiss Viktor** politológus, ideológiakutató, a Politikatörténeti Intézet Társadalomelméleti Műhelyének kutatója volt. A beszélgetést **Baczoni Dorottya**, a XX. Század Intézet igazgatója moderálta.

Az aktuális kötet a szerző korábbi, *Fordul a szél* és a *Gerillaháború* című könyveiből álló trilógia befejező része. Békés Márton elmondásában a könyv fő tézise az, hogy akié a kultúra, azé az ország. Véleménye szerint a politikai dominancia létrehozásához először egy kulturális

hegemónia kialakítása szükséges. Hatékony politikai többség ugyanis kulturális többség nélkül képtelen létezni, hosszútávú politikai korszak enélkül nem tud létrejönni. A szerző saját könyvét egy posztmodern alkotásnak tartja, ezért is nem fél egy baloldali gondolkodóra, Antonio Gramscira támaszkodni. Bevallása szerint egy jobboldali kulturális hegemóniához egy baloldali stratégia vezet. (2021-09-21) Arcképek az Osztrák-Magyar Monarchiából: Herczeg Ferenc (Habsburg Történeti Intézet)

A Habsburg Történeti Intézet és a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány rendezvénysorozatának szeptember 21-i eseményén **Mák Ferenc**, irodalomtörténész, a zentai Vajdasági Magyar Művelődési Intézet külső munkatársa tartott előadást *Herczeg Ferenc és a Délvidék emlékezete* címmel. Herczeg Ferenc Versec katolikus sváb község szülöttként egész életében mélyen kötődött a Délvidékhez. Ez a kötődés számos írásán túl legkifejezőbbben három emlékiratában jelenik meg. Versec és a Várhegy 1920-ban történt elvesztése után az évek múlásával egyre határozottabban, egyre elszántabban építette fel emlékezetében a szülőföld, a Bánság, s ezzel együtt a Délvidék csodáit. Emlékiratainak sorában *A Várhegy* (1933) még az ifjúkori, verseci éveinek emlékeit őrizte, könyvében a boldog Magyarországnak állított emléket, *A gótikus házban* (1939) írói-politikusi alkotó korszakának jelentősebb eseményeit örökítette meg, harmadik kötete, a *Hűvösvölgy* (1993) azonban már csak több mint fél évszázados késéssel láthatott napvilágot.

1.1.68 (2021-09-29) Félmúlt – Emberarcú? (XX. Század Intézet)

2021. szeptember 29-én újra megrendezésre került a XX. Század Intézet *Félmúlt* című beszélgetéssorozata. Ez alkalommal egy cseh minisorozat, a Jan Palach 1969 januári önégetéséről szóló *Olthatatlan* szolgált a beszélgetés alapjául, aminek kapcsán az est fókuszában az 1968-as Prágai Tavasz, Dubček kísérlete, az „emberarcú szocializmus” és annak utóélete volt.

A beszélgetésen **Szerencsés Károly** történész, az Eötvös Loránd Tudományegyetem tanára és **Máthé Áron** történész, a Nemzeti Emlékezet Bizottság elnökhelyettese vettek részt, a rendezvényt **Bacsoni Dorottya**, a XX. Század Intézet igazgatója moderálta.

1.1.69 (2021-10-15) Szöveg podcast – Joshua Muravchik: *Földre szállt mennyország* (XX. Század Intézet)

A Szöveg podcast negyedik adásában **Joshua Muravchik** amerikai író, publicista, külpolitikai szakértő volt az Intézet vendége. A beszélgetés középpontjában *Földre szállt mennyország* című könyve állt, ami a szocializmus történetét dolgozza fel. A szerzővel **Bacsoni Dorottya** történész, a XX. Század Intézet igazgatója beszélgetett.

Az író ugyan maga is szocialistaként kezdte, de elmondása szerint hamar kiábrándult a baloldaltól. Ő maga a tiszta szocialista ideákban hitt, de gyorsan észrevette, hogy az eszme más képviselői nem ragaszkodtak ezekhez az elméletekhez, hanem diktatórikus módszereket alkalmaztak. Neokonzervatívként ma már a marxizmus sok elképzelését badarságnak tartja. A szerző kitért két speciális, valóélet-beli példára is: az egyik ilyen a kommunizmus és a kapitalizmus különleges keveréke, Kína, a másik pedig a kibucok világa Izraelben, ahol egy nagyobb cél érdekében, a zsidó haza megteremtéséért az emberek maguk döntöttek javaik felosztása mellett, azonban hiába működött, önszántukból megszüntették a rendszert. Muravchik professzor felhívta a figyelmet arra is, hogy ha az amerikai politikában ma megfigyelhető erős polarizálódás nem hagy alább, a jövőben talán több szocialistát láthatunk a szocializmus eszméjének mindeddig ellenálló Egyesült Államokban.

1.1.70 (2021-11-02) Félmúlt – Mégse olyan csendes az az óceán (XX. Század Intézet)

Az Intézet *Félmúlt* című beszélgetéssorozatának hatodik adásának résztvevői a csendes-óceáni térségért, ezen belül is az Ausztráliáért folytatott, Egyesült Államok és Kína között dúló nagyhatalmi versengésről vitatkoztak. A 2016-ban bemutatott, a *Titkok a város mögött* című ausztrál sorozat cselekményéből kiindulva beszélgettek a térséggel kapcsolatban felmerülő

legfontosabb kérdésekről: miért kiemelt geostratégiai jelentőségű a terület? Hogyan reagálnak az ausztrálok a kínai befolyásszerzési kísérletekre és milyen történelmi gyökerei vannak a ma érzékelhető folyamatoknak?

A meghívott vendégek **Baranyi Tamás Péter** történész, a Külügyi és Külgazdasági Intézet stratégiai igazgatóhelyettese, **Salát Gergely** sinológus, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Kínai Tanszékének vezetője és **Csenger Ádám** nemzetközi kapcsolatok szakértő, a Külgazdasági és Külügyminisztérium elemzője voltak. A beszélgetést **Bacsoni Dorottya** történész, a XX. század Intézet igazgatója vezette.

1.1.71 (2021-11-16) Szöveg podcast – Karol Sauerland: *Együtt egyedül. A Szolidaritás naplója.* (XX. Század Intézet)

A Szöveg podcast ötödik adásában Karol Sauerland német származású lengyel filológus *Együtt egyedül. A Szolidaritás naplója* című kötetéről beszélgettek. A két meghívott szakértő **Kovács István** Széchenyi-díjas történész, polonista és **Mitrovits Miklós** történész, polonista, a Nemzeti Közszerződési Egyetem Közép-Európa Kutatóintézetének munkatársa volt. A beszélgetést **Bacsoni Dorottya** történész, a XX. Század Intézet igazgatója moderálta.

1.1.72 (2021-11-30) Félműlt – Űrverseny 2.0 (XX. Század Intézet)

A XX. Század Intézet *Félműlt* című beszélgetéssorozatának hetedik adásában a hidegháborús amerikai–szovjet űrverseny fordulópontjairól, a ma is folytatódó versengésről és az űrkutatás jelentőségéről beszélgettek. A témaadó ezúttal a 2020-ban bemutatott *Challenger: Az utolsó repülés* című dokumentumfilm-sorozat volt.

A meghívott szakértők **Ferencz Orsolya**, űrkutatásért felelős miniszteri biztos és **Fekete Rajmund**, a Nemzeti Közszerződési Egyetem Amerika Kutatóintézetének történésze voltak. A beszélgetést **Bacsoni Dorottya**, a XX. Század Intézet igazgatója vezette.

1.1.73 (2021-12-14) Félműlt (XX. Század Intézet)

A XX. Század Intézet *Félműlt* című programsorozatának idei utolsó rendezvényén **Tallai Gábor**, a Terror Háza Múzeum programigazgatója és **Mráz Ágoston Sámuel**, a Nézőpont Intézet igazgatója beszélgetnek **Bacsoni Dorottya**val, a XX. Század Intézet igazgatójával a német identitásról a *Babilon Berlin* című német krimisorozat kapcsán.

1.1.74 (2021 decemberének vége) Szöveg podcast - Galló Béla: *Mi lett veled, szociáldemokrácia?* (XX. Század Intézet)

A XX. Század Intézet *Szöveg* című podcast-sorozatának az Alapítvány újonnan megjelent kiadványáról. A szerzővel **Mikecz Dániel**, a Republikon Intézet és az ELKH Politikatudományi Intézet munkatársa beszélget. A vitapartnerek az új kötet kapcsán a szociáldemokrácia kialakulásáról, fordulatáról és válságáról beszélgetnek. **Galló Béla** egyik fő tézise, hogy a szociáldemokrácia - eredeti célkitűzéseivel szemben - feloldódott a ma uralkodó neoliberális, globalista politikai-gazdasági rendszerben. A beszélgetést **Bacsoni Dorottya** történész, a XX. Század Intézet igazgatója moderálta.

A XXI. Század tevékenysége

1.1.75 (2021-01-19) Mozgásban – Humortalan zsarnokság (XXI. Század Intézet)

A XXI. Század Intézet *Mozgásban* című élő videóelemzés-sorozata **2021. január 19-én** megtartott, *Humortalan zsarnokság – Politikai korrektség a vicckultúra ellen* című adásának a témája a politikailag korrekt (PC) beszédmod politikai humorra gyakorolt hatása volt. A jelenségről **Bayer Zsolt** publicista, **Bagi Iván** humorista és **Frank Füredi**, a XXI. Század Intézet tudományos főmunkatársa beszélgettek **Deák Dániel**, a XXI. Század Intézet vezető elemzője moderálása mellett.

1.1.76 (2021-02-08) Mozgásban – A pandémia politológiája (XXI. Század Intézet)

A XXI. Század Intézet *Mozgásban* című élő videóelemzés-sorozata **2021. február 8-án** megtartott, *A pandémia politológiája* című adásának témája a koronavírus-járvány politikai és társadalmi hatásai voltak. A beszélgetést **Deák Dániel**, a XXI. Század Intézet vezető elemzője moderálta, beszélgetőpartnerei pedig **G. Fodor Gábor** politológus, **Gerő András** történész, a Habsburg Történeti Intézet igazgatója és **Frank Füredi**, a XXI. Század Intézet tudományos főmunkatársa voltak.

1.1.77 (2021-03-23) Mozgásban – V4 30 (XXI. Század Intézet)

A XXI. Század Intézet *Mozgásban* című élő videóelemzés-sorozata **2021. március 23-án** megtartott, *V4 30 – Milyen irányba fejlődhet tovább a közép-európai együttműködés?* című adásának témája a Visegrádi Együttműködés, a Fidesz megszűnt néppárti tagsága és a lengyel-magyar barátság volt. A beszélgetést **Deák Dániel**, a XXI. Század Intézet vezető elemzője moderálta, beszélgetőpartnerei pedig **Novák Katalin**, a Fidesz alelnöke és – zoom-on – **Frank Füredi**, a XXI. Század Intézet tudományos főmunkatársa voltak.

1.1.78 (2021-04-07) Európa a 21. században – Európa mi vagyunk (XXI. Század Intézet)

A XXI. Század Intézet és **Hidvéghi Balázs** független európai parlamenti képviselő *Európa a 21. században* című közös rendezvénysorozata az *Európa mi vagyunk* című konferenciával vette kezdetét **2021. április 7-én**. A konferencia célja egy közös, európai demokratikus jobboldali, nemzeti-konzervatív politika gondolati megalapozása, valamint a kortárs kihívásokra adandó együttes válaszaink mögötti kulturális erőter kiszélesítése, megerősítése volt. A felszólalók **Schmidt Mária**, a Terror Háza Múzeum és a XXI. Század Intézet főigazgatója, **Békés Márton**, a Terror Háza Múzeum kutatási igazgatója, **Hidvéghi Balázs**, független EP-képviselő, **G. Fodor Gábor** politikai filozófus, **Frank Füredi**, a XXI. Század Intézet tudományos főmunkatársa és **Schöpflin György** politikaelméleti professzor, korábbi európai parlamenti képviselő voltak.

1.1.79 (2021-04-13) Mozgásban – Digitális diktatúra (XXI. Század Intézet)

A XXI. Század Intézet *Mozgásban* című élő videóelemzés-sorozata **2021. április 13-án** megtartott, *Digitális diktatúra* című adásának témája a közösségi médiában tapasztalható politikai cenzúra, illetve a politika és a Facebook kapcsolata volt. A beszélgetést **Deák Dániel**, a XXI. Század Intézet vezető elemzője moderálta, beszélgetőpartnerei pedig **Varga Judit** igazságügyi miniszter és **Pokol Béla** alkotmánybíró voltak.

„(2021-04-23) Birodalom gyarmat nélkül (Habsburg Történeti Intézet)

Birodalom gyarmat nélkül címmel tartott előadást **2021. április 23-án Gerő András** Széchenyi-díjas történész, az ELTE BTK professzor emeritusa, a Habsburg Történeti Intézet igazgatója. A Habsburg Történeti Intézet rendezvénye egyrészt arra a kérdésre kereste a választ, hogy az Osztrák–Magyar Monarchia mennyiben tekinthető birodalomnak, mit jelentett a birodalmiság, másrészt pedig arra, hogy a „hosszú 19. század” egyéb birodalmaival ellentétben – egy szürreális esetet leszámítva – a Monarchia miért nem kapcsolódott be a gyarmatosítás folyamatába? Mindemellett számos más izgalmas téma is szóba került. Például, hogy a dinasztikus logika mennyiben befolyásolta a Monarchia gyarmatosításhoz való viszonyát? Hogy miként kerülhetett a brazil nemzeti színekbe a Habsburg sárga? Hogy miért igazították a magyar királykoronázás időpontját egy közép-amerikai állam politikai eseményeihez? Hogy milyen tudománytörténeti értéket adott a Monarchia hadiflottája? Hogy hol található a Budapest-fok? És hogy gyarmatnak tekinthető-e 0,61 négyzetkilométer? A XXI. Század Intézet Határőr úti székhelyén rögzített rendezvényt a világjárvány miatt felvételtől, online tekinthették meg az érdeklődők a Habsburg Történeti Intézet honlapján és Facebook oldalán.

1.1.80 (2021-05-05) Az Orbán-szabály – könyvbemutató (XXI. Század Intézet)

G. Fodor Gábor Az *Orbán-szabály* című kötetének megjelenése kapcsán **2021. május 5-én** online könyvbemutatót szervezett a XXI. Század Intézet. A rendezvényt **Tallai Gábor**, a Terror Háza Múzeum programigazgatója nyitotta meg, majd **Stumpf István** volt kancelláriaminiszter és alkotmánybíró, a Századvég szellemi műhely alapítója, az egyetemi modellváltásért felelős kormánybiztos, **Lánczi András** filozófus, a Budapesti Corvinus Egyetem rektora, **Deutsch Tamás**, a Fidesz EP-képviselője és **Bayer Zsolt** író, publicista méltatták a kötetet. A rendezvény pódiumbeszélgetéssel zárult, amelynek keretében **Schmidt Mária** történész, az alapítvány főigazgatója és **Barthel-Rúzsa Zsolt**, a Századvég főigazgató-helyettese beszélgettek a szerzővel **Békés Márton**, a Terror Háza Múzeum kutatási igazgatója moderálása mellett.

1.1.81 (2021-05-11) Mozgásban – Az Orbán-szabály (XXI. Század Intézet)

A XXI. Század Intézet *Mozgásban* című élő videóelemzés-sorozata **2021. május 11-én** megtartott, Az *Orbán-szabály – Új könyv az Orbán-korszak első tíz évéről* című adásának témája **G. Fodor Gábor** legújabb, a sorban a hetedik könyve, egyúttal a XXI. Század Intézet induló, *Új Idők* című könyvsorozatának nyitódarabja volt. A beszélgetést **Deák Dániel**, a XXI. Század Intézet vezető elemzője moderálta, beszélgetőpartnerei pedig **G. Fodor Gábor**, politikai filozófus, a kötet szerzője és **Békés Márton**, Terror Háza Múzeum kutatási igazgatója, a könyvsorozat szerkesztője voltak. A rendezvényen számos izgalmas téma került napirendre, többek között, hogy hogyan lehet egy olyan politikust megérteni, aki több mint harminc éve aktív, az elmúlt évtized pedig idehaza, de részben Európában is róla szólt; hogy milyen szabályok szerint működik az a közösség, amelyet Orbán Viktor létrehozott; és mit kellett lerombolni ahhoz, hogy építeni lehessen.

1.1.82 (2021-05-26) Európa a 21. században – Jobb/közép (XXI. Század Intézet)

A XXI. Század Intézet és Hidvéghi Balázs független európai parlamenti képviselő *Európa a 21. században* című közös rendezvénysorozatának második konferenciája *Jobb/Közép* címmel folytatódott, a járvány miatt online formában. (A rendezvényt több ezren nézték meg.)

Résztevők és felszólalók: **Schmidt Mária** történészprofesszor, a XXI. Század Intézet főigazgatója, **Ryszard Legutko** filozófiaprofesszor, a lengyel Jog és Igazságosság párt EP képviselője, **Giorgia Meloni**, Európai Konzervatívok és Reformerek pártcsaládjának elnöke, **François-Xavier Bellamy** a francia Republikánusok EP képviselője, **Hidvéghi Balázs**, a Fidesz EP-képviselője. A rendezvény házigazdája **Deák Dániel**, a XXI. Század Intézet vezető elemzője volt.

1.1.83 (2021-06-08) Mozgásban – Sport és politika (XXI. Század Intézet)

A XXI. Század Intézet *Mozgásban* című műsorában ezúttal **Szöllősi György**, a Nemzeti Sport főszerkesztője és **Murányi András**, Karácsony Gergely főpolgármester sporttanácsadója vitázott **Szabó László**, a Magyar Paralimpiai Bizottság és a Magyar Sakkszövetség elnökének moderálásában. A beszélgetést online közvetítettük, de a járványügyi szabályozások enyhítésének köszönhetően a nézők élőben is részt vehettek a kerthelyiségben.

1.1.84 (2021-06-11) Célkeresztben a határok – könyvbemutató (XXI. Század Intézet)

Megjelent **Frank Füredi** szociológus professzor, a XXI. Század Intézet tudományos főmunkatársa *Célkeresztben a határok* című kötet, amelyről **2021. június 11-én** tartott az Intézetünk könyvbemutatót. A beszélgetést **Tallai Gábor**, a Terror Háza Múzeum programigazgatója moderálta, a könyvet **Pogonyi Szabolcs** filozófus, a CEU egyetemi oktatója laudálta, további értékes gondolatokat pedig **G. Fodor Gábor**, politikai filozófus mondott el a könyvvel kapcsolatban. A rendezvényt online közvetítettük, de a helyszínen is megjelentek érdeklődők.

1.1.85 (2021-06-19) A magyar függetlenség napja (XXI. Század Intézet)

Harminc éve történt, 1991. június 19-én, hogy az utolsó szovjet katona elhagyta Magyarországot. A magyar függetlenség napja alkalmából a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány konferenciáján **Orbán Viktor** miniszterelnök mondott beszédet a Pesti Vigadóban. A miniszterelnök mellett **Schmidt Mária**, a „30 éve szabadon emlékévk” kormánybiztosa, a Terror Háza Múzeum főigazgatója és **Varga Judit** igazságügyi miniszter is beszédet mondott.

1.1.86 (2021-09-27) Mozgásban – Merkel után – Új korszak jön? (XXI. Század Intézet)

A *Mozgásban* című műsor szeptember 27-i adásának témája az előző napi német választás volt. A beszélgetés házigazdája **Deák Dániel**, a XXI. Század Intézet vezető elemzője volt, vendégei pedig **Pröhle Gergely**, volt németországi nagykövet, a Habsburg Ottó Alapítvány igazgatója és **Galló Béla** szociológus, a XXI. Század Intézet főmunkatársa voltak.

1.1.87 (2021-09-28) Eötvös-előadás – Joshua Muravchik: *Mi történt a szocializmussal?* (XXI. Század Intézet)

Az Eötvös-előadások keretében ezúttal **Joshua Muravchik** tartott előadást a Várkert Bazárban, melynek során kijelentette: „A szocializmus az emberiség legnagyobb hibájának bizonyult, amióta a kígyó becsapta Évát.” Az amerikai külpolitikai szakértő a *Mi történt a szocializmussal?* című előadásában kifejtette, hogy az elmúlt két évszázad nagy része alapvetően egyetlen ötlet, a szocializmus megvalósítása körül forgott, amely a sorozatos kudarcai ellenére a mai napig meghatározó részét képezi korunk politikai ideológiáinak. A rendezvényen köszöntőt mondott a két szervező: **Schmidt Mária** Széchenyi-díjas történész, a Terror Háza Múzeum és a XXI. Század Intézet főigazgatója és **Kavecsánszki Ádám**, a Polgári Magyarországért Alapítvány elnök-főigazgatója.

A XXI. Század Intézet és a Polgári Magyarországért Alapítvány együttműködésének köszönhetően 2015-ben indult útjára a nagy sikerű Eötvös József előadások című rendezvénysorozat. Az évről évre megrendezett, Magyarországon ritkán megforduló külföldi, illetve nagy tekintélyű hazai előadókat felvonultató programsorozat célja, hogy a résztvevők az adott témában legjáratosabb, leginkább lényeglátó és leghitelesebb értelmezők segítségével gondolkodhassanak el folyamatosan változó világunkról, a közéletet leginkább foglalkoztató aktuális kérdésekről.

A rendezvénysorozat idei vendége Joshua Muravchik, amerikai külpolitikai szakértő volt, aki hosszú ideje az amerikai neokonzervatívok egyik legmeghatározóbb alakjának számít. A jelenleg a washingtoni Világpolitikai Intézet adjunktusaként tevékenykedő szakértőnek rendszeresen jelennek meg esszéi és publicisztikái a legrangosabb nemzetközi tudományos és közéleti folyóiratokban. Muravchik emellett tizenegy könyv szerzője, amelyek között megtalálható a nagy sikert aratott *Földreszállt mennyország – A szocializmus története* című kötet is, ami 2014-ben jelent meg magyar fordításban a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány gondozásában.

1.1.88 (2021-10-14) A Nagy Terv – A Soros-Birodalom Közép- és Kelet-Európában könyvbemutató (XXI. Század Intézet)

A XXI. Század Intézet kilenc munkatársa által írt, *A Nagy Terv – A Soros-birodalom Közép- és Kelet-Európában* címet viselő könyv megjelenése kapcsán szervezett online könyvbemutatót az Intézet. A tényfeltáró kötet Soros Györgynek a közép- és kelet-európai térségben 1984 és 2020 között folytatott befolyásszerzési tevékenységét mutatja be. A laudációt **Bayer Zsolt** tartotta, a rendezvény pódiumbeszélgetése során pedig **Schmidt Mária**, a XXI. Század Intézet főigazgatója, **G. Fodor Gábor**, a XXI. Század Intézet stratégiai igazgatója és **Kocsis Máté**, a Fidesz frakcióvezetője beszélgettek a szerkesztő, **Békés Márton**, a XXI. Század Intézet igazgatója moderálása mellett. A rendezvény házigazdája **Deák Dániel**, a XXI. Század Intézet vezető elemzője volt.

1.1.89 (2021-10-18) Kaktusz beszélgetőműsor első adása (XXI. Század Intézet)

A XXI. Század Intézet új, *Kaktusz* című műsorában **G. Fodor Gábor** politikai filozófus és **Gerő András** történészprofesszor beszélget havonta kétszer, húsz-huszonöt percben a kampány aktuális kérdéseiről. Az első adás témája a baloldali előválasztás volt.

A beszélgetés csapásiránya hamar az ellenzéki előválasztás győztese, Márki-Zay Péter karaktere felé irányult, akiről nem sok mindent tudunk, különösen azt nem, hogy ki finanszírozza a kampányát s mit várnak tőle ezért cserében? Gerő András szerint egy ígérető politikai hippiről, G. Fodor szerint hittérítői ambíciókkal megáldott porszívóügynökről van szó. Abban viszont egyetértettek, hogy a „kicsik forradalmát” meghirdető és a „szeretet nyelvét” ígérő messziről jött ember veszélyes mutatóvagyra készül, amikor az elmúlt harminc évünket készül kukába hajítani.

1.1.90 (2021-10-25) Mozgásban – 2006 ősze: máig forró emlék (XXI. Század Intézet)

A XXI. Század Intézet *Mozgásban* című műsorának októberi vendégei **László András**, nemzetközi kapcsolatok szakértő és **Kosztur András**, az intézet vezető kutatója a 2006-os eseményeket helyezték mai kontextusba. A műsorvezető ezúttal is **Deák Dániel**, a XXI. Század Intézet vezető elemzője volt.

1.1.91 (2021-10-29) Kaktusz: Elvtelen ellenzék, stabil kormány (XXI. Század Intézet)

A XXI. Század Intézet új, *Kaktusz* című műsorában **G. Fodor Gábor** politikai filozófus és **Gerő András** történészprofesszor beszélget havonta kétszer, félórán a kampány aktuális kérdéseiről. A műsor második adásában olyan témákat feszegettek, mint az elköteleződés nehézsége egy elvtelen ellenzéki koalíció irányában, a nemzetközi erők beavatkozása a magyar választásokba, valamint a magyar nemzeti érdek közép-európai szintű képviselete.

1.1.92 (2021-11-08) Kaktusz: Téliszüneten az ellenzék (XXI. Század Intézet)

A XXI. Század Intézet *Kaktusz* című műsorában **G. Fodor Gábor** politikai filozófus és **Gerő András** történészprofesszor beszélget havonta kétszer, félórán a kampány aktuális kérdéseiről. A legújabb adásban szó esett az Európát érintő energiaválságról, valamint az Orbán-kabinet kormányzóképeségről, miközben az ellenzék vízió és mondanivaló nélkül maradt, annyira elfáradt saját belső versengésében.

1.1.93 (2021-11-15) Ezt tették velünk 2006-ban (XXI. Század Intézet)

A XXI. Század Intézet *Ezt tették velünk 2006-ban* címmel rendezett kerekasztal-beszélgetést, melynek résztvevői **Gulyás Gergely**, Miniszterelnökséget vezető miniszter és **Balog Zoltán** püspök, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkes elnöke voltak. A beszélgetés házigazdája **Tallai Gábor**, a Terror Háza Múzeum programigazgatója volt.

1.1.94 (2021-11-22) Kaktusz: Gangster-kormányzás Budapesten (XXI. Század Intézet)

A XXI. Század Intézet *Kaktusz* című műsorában **G. Fodor Gábor** politikai filozófus és **Gerő András** történészprofesszor beszélget havonta kétszer, félórán a kampány aktuális kérdéseiről. A legújabb adásban Karácsony Gergely politikai impotenciáját feszegették a vendégek, amely véleményük szerint a fogolyhelyzet, a hazugságspirál és a hűtlenség egyvelegéből áll össze. Ezzel összefüggésben szó esett az érzelmek helyéről és szerepéről a politikában, ami a jó és rossz kormányzás kapcsán merült fel.

1.1.95 (2021-11-29) Mozgásban – Felnyitni Kínát? (XXI. Század Intézet)

A 21. század harmadik évtizedének eleje a hidegháborúra emlékeztet: az Amerikai Egyesült Államok katonai, gazdasági és ideológiai tekintetben szemben áll egy keleti, kommunista birodalommal. A 20. század második felében zajló nemzetközi versengéssel szemben azonban ez az ellenfél, vagyis Kína, a világ gazdaság motorja. A témában a XXI. Század

Intézet *Mozgásban* című műsorának vendége **David P. Goldman** közgazdász, elemző, az *Asia Times* újságírója volt, aki hangsúlyozta, hogy Kína befolyása egyre csak nő a világban, s mára megkerülhetetlen szereplőjévé vált a világfolyamatoknak.

1.1.96 (2021-12-06) Kaktusz – Elvesztette identitását a baloldal (XXI. Század Intézet)

A XXI. Század Intézet *Kaktusz* című műsorában **G. Fodor Gábor** politikai filozófus és **Gerő András** történészprofesszor beszélget havonta kétszer, félórán a kampány aktuális kérdéseiről. A legújabb adásban többek között szó esett a kereszténydemokrata alapú politizálásról, az új német kormányról, a baloldal identitásvesztéséről, valamint mindezekkel összefüggésben az ellenzék ötlettelen politikájáról.

1.1.97 (2021-12-07) Mozgásban – A kulturális szuverenitás védelmében (XXI. Század Intézet)

A „kulturális szuverenitás” védelméről **dr. Rétvári Bence**, az Emberi Erőforrások Minisztériumának (EMMI) parlamenti államtitkára és **Békés Márton** történész, a XXI. Század Intézet igazgatója beszélgettek az intézet *Mozgásban* című műsorának legújabb, decemberi adásában. A műsort **Szabó László** kommunikációs szakember vezette.

1.1.98 (2021-12-09) Petőfi-díj átadása (XXI. Század Intézet)

Az Alapítvány és a MOL-csoport által alapított Petőfi-díjat olyan jeles személyek kapják, akik az elmúlt évtizedekben kiemelkedően sokat tettek a közép-európai népek szabadságáért. Az eddigi díjazottak Gabriel Andreescu, Tőkés László, Anne Applebaum, Mart Laar, Miroslav Kusy, Vlagyimir Bukovszkij, Filep Mária, Kozma Imre, Karol Sauerland, Balás-Piri László és Regéczy-Nagy László, Stanisław Dziwisz, Václav Klaus, Lezsák Sándor és Szájer József, valamint Kónya Imre és Deutsch Tamás voltak. Idén **Horia-Roman Patapievici** fizikus. író, esszéista részesült a kitüntetésben. A Terror Háza Múzeumban megrendezett ünnepségen **Schmidt Mária**, a XXI. Század Intézet főigazgatója köszöntötte a vendégeket, **Novák Katalin**, családokért felelős tárca nélküli miniszter és **Hernádi Zsolt**, a Mol-csoport elnök-vezérigazgatója méltatták a díjazottat. Közreműködő előadónk **Banda Ádám** hegedűművész volt.

1.1.99 (2021-12-20) Kaktusz (megrendezés előtt) (XXI. Század Intézet)

A XXI. Század Intézet *Kaktusz* című műsorában **G. Fodor Gábor** politikai filozófus és **Gerő András** történészprofesszor beszélget havonta kétszer, félórán a kampány aktuális kérdéseiről.

II

Az ALAPÍTVÁNY EGYÉB PROJEKTJEI ÉS A HOZZÁJUK KAPCSOLÓDÓ TEVÉKENYSÉGEK, RENDEZVÉNYEK

A 30 éve szabadon emlékévké programelemei és rendezvényei

Magyarország Kormánya *30 éve szabadon* címen emlékévké szervezéséről határozott az 1989-es és 1990-es antikommunista forradalmak 30. évfordulója alkalmából. Az évfordulóról való méltó megemlékezés érdekében – 2019. március 15. napjától kétéves időtartamra – dr. Schmidt Máriát nevezte ki az emlékévké koordinálásáért felelős kormánybiztossá. A *30 éve szabadon* emlékévké Emlékbizottságának létrehozásáról a 1002/2019. (I. 9.) Kormányhatározat, a kormánybiztos kinevezéséről és feladatairól a 1123/2019. (III. 13.) Kormányhatározat, az emlékévké programjáról a 1124/2019. (III. 13.) Kormányhatározat rendelkezik.

Dr. Schmidt Mária kinevezését a Kormány a 1122/2021 (III.12.) Kormányhatározattal 2022. május 31. napjáig, míg az emlékévké időtartamát és az Emlékbizottság megbízatását a

1123/2021 (III.12.) Kormányhatározattal 2022. március 31-ig meghosszabbította.

2.1.1 Az emlékév céljai

A 2019. március 15-től – 2023. június 30-ig tartó emlékév célja:

- hogy ráirányítsa a magyar állampolgárok és az európai nemzetek figyelmét az akkori események világpolitikai súlyára;
- hogy nyilvánvalóvá tegye: a közép-és kelet-európai nemzeti közösségek – élve a történelmi lehetőséggel – maguk vívták ki szabadságukat és függetlenségüket;
- hogy a szabadság és függetlenség visszaszerzéséért hozott áldozatok a XXI. században elfoglalhassák méltó helyüket Európa közösségi emlékezetében;
- hogy az a felszabadult öröm, amely a harminc évvel ezelőtti eseményeket övezte, a jelenben is erősítse az európai testvériség érzését és hozzájáruljon Európa országainak érdekegyesítő törekvéseihez.

2.1.2 Az alapítvány által kidolgozott projektelemek

A Magyar Kormány a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítványt kérte fel – a kormánybiztossal együttműködve – az emlékév programjainak megvalósítására, illetve az emlékévhez kapcsolódó pályázatok lebonyolítására. Az alapítvány alábbi projekttervei az 1989-es és 1990-es antikommunista forradalmak 30. évfordulóját koordináló Emlékbizottsággal és a kormánybiztossal egyeztetve készültek, és azokat az alapítvány saját hatáskörében valósítja meg. Miközben a programtervek kialakításánál kiemelt szempont volt a társadalom legszélesebb rétegeinek megszólítása, az alapítvány különös hangsúlyt fektet a nemzeti közösség legfiatalabb nemzedékeinek (Y és Z generáció) aktív bevonására, továbbá a 30 évvel ezelőtti eseményekben helytállást tanúsító és még élő kiemelkedő hőseink, valamint a diktatúrával szemben ellenállást tanúsító állampolgárok előtti tisztelet és hála kifejezésére. Kiemelt szempont annak kifejezésre juttatása is, hogy az úgynevezett rendszerváltoztatások a kelet-európai régió minden országában a nemzeti közösségek tevékeny és tömeges részvételével zajlottak, így az antikommunista forradalmak a térség lakói közös sikerének tekinthetők.

Az alapítvány előkészítette projektek:

- **ismeretterjesztő és kulturális jellegűek** (központi ünnepségek, kiállítások, forgatókönyvek);
- **oktatási potenciállal rendelkeznek** (ismeretterjesztő előadások szervezése, utazó kiállítások a közoktatási intézmények számára);
- **identitást erősítő kampányelemek magyarországi, régiós és nemzetközi hatókörrel** (társadalmi célú reklámok).

2.1.3 Az emlékév pályázati tevékenysége

A 30 éve szabadon emlékév Emlékbizottsága megbízásából az alapítvány pályázati konstrukciókat dolgozott ki, a pályázati kiírások, illetve az ezekkel kapcsolatos tudnivalók az emlékév honlapján <https://www.30eveszabadon.hu/palyazatok/palyazati-kiirasok> olvashatók.

A kiírások közül elsőként megjelent **Szabadságkoncert pályázat** keretében önkormányzatok pályázhattak olyan könnyűzenei programok megrendezésére, amelyek ráirányítják a figyelmet a 30 évvel ezelőtti események jelentőségére, felidézik a függetlenség visszaszerzésének eufóriáját és erősítik az együvé tartozás érzését.

Az **Antall József pályázat** keretében önkormányzatok, alapítványok, egyházak és egyházi jogi személyek, közművelődési intézmények, minisztériumok és egyéb közintézmények pályázhatnak a rendszerváltoztató eseményekre, illetve azokban résztvevőkre emlékező kiemelt programok, rendezvények szervezésére. A kiírásra eddig **101** pályázat érkezett be, amelyek közül **59**-ről született döntés, **32** részesülhetett támogatásban, **27** pedig elutasításra került. A pályázatok megvalósításának határideje: **2022. május 31. A koronavírus járvány**

nyomán kihirdetett vészhelyzeti rendelkezések miatt a pályázati konstrukció átmenetileg felfüggesztésre került a 2020. március 31-től 2021. április 30-ig terjedő időszakban.

2.1.4 A 30 éve szabadon emlékévhöz kapcsolódó programok, események

A programelemek előkészítésével, operatív szervezésével és lebonyolításával az alapítvány a XXI. Század Intézetet bízta meg, amely megtervezte az emlékévh arcúati elemeit, valamint önálló honlapot készített, amelyen minden, az emlékévhvel kapcsolatos információ megtalálható.

Bővült az emlékévh honlapja: www.30eveszabadon.hu

Az alapítvány, illetve a XXI. Század Intézet által 2019 nyarán elindított – 2020-ban Az év honlapja oktatási kategóriájának különdíjával kitüntetett – weboldalán az Emlékbizottság és a bíráló bizottság tagjai, illetve szervezeti felépítésük mellett megtalálhatók a pályázati dokumentációk és eredmények, az emlékévh letölthető vizuális arcúati, edukációs és ismeretterjesztő elemei. Mindemellett az emlékévhhez kapcsolódó országos és nemzetközi szinten megvalósult programokról, eseményekről is olvashatók hírek, tudósítások, fényképes beszámolók. A *Kronológia* aloldalon az 1988-ban, 1989-ben és 1990-ben történt, rendszerváltoztatással összefüggő kiemelt események rövid leírásai, fotói láthatók, az *Örökségünk a bátorság* című online kiállításon pedig az 1990-es választásokkal kapcsolatos anyagok, korabeli választási plakátok, valamint egykori választási reklámfilmek tekinthetők meg. Az aloldalon a rendszerváltoztatásban résztvevő prominens személyekkel készült interjúrészleteket és a résztvevőktől vett gondolatokat, idézeteket is találhatnak a látogatók. A honlap 2021-ben újabb aloddallal bővült, amelyen a 2019-2020-ban lezajlott 30 éve szabadon utazó kiállítás állomásait ismerhetik meg az érdeklődők.

Együtt, szabadon – Plakát és TCR-kampány a Nemzetközi Roma Nap alkalmából

Az alapítvány – a tavalyihoz hasonlóan – 2021-ben is megrendezte az *Együtt, szabadon* című plakát- és TCR-kampányt. Az április 8-i Nemzetközi Roma Nap alkalmából a 30 éve szabadon emlékévh keretében elindított kampány segítségével a magyar cigányközösség hat kiemelkedő, már a rendszerváltoztatás előtt és azt követően is példaértékű szakmai és közéleti tevékenységet folytató tagja válhatott széles körben ismertté. Lakatos Menyhért író, költőről, Kovács József Hontalan költő, újságíróról, Debre Istvánné pedagógus, óvodaalapítóról, Fátyol Tivadar zeneszerző, kultúraszervezőről, Rostás László közösségi vezető, szociális munkásról és Szegedi Tibor közösségsszervező, politikusról Joka Daróczi János és Bernáth Gábor készítettek portréfilmeket, amelyeket a 30 éve szabadon emlékévh honlapján és Facebook-oldalán lehet megtekinteni. A bemutatott személyekről készült plakátok Budapest forgalmas közlekedési csomópontjain, közterületein voltak láthatók.

Együtt szabadon – Időszaki kiállítás a magyar cigányság hőseiről a Terror Háza Múzeumban

A Terror Háza Múzeum 2021. május 1-i megnyitása óta új, ingyenes időszaki kiállítás várja a látogatókat, akik plakátok, fotók, teremszövegek, valamint rövidfilmek segítségével ismerkedhetnek meg a rendszerváltoztatásban, illetve a közélet számos területén aktív szerepet játszó roma hősökkel, közéleti személyiségekkel, Lakatos Menyhérttel, Kovács József Hontalannal, Debre Magdolnával, Fátyol Tivadarral, Rostás Lászlóval, Szegedi Tiborral, Péli Tamással, Szakcsi Lakatos Bélával, Szentandrassy Istvánnal, „Kócossal”, Bogdán Jánossal , illetve Puczi Bélával.

30 éve szabadon – Utazó kiállítás

Amennyiben a koronavírus-járvány enyhülése lehetővé teszi, 2022-ben folytatódhat a nagysikerű 30 éve szabadon utazó kiállítás, amelynek keretében 2019 novemberétől 2020 decemberéig minden magyarországi megyeszékhelyen, valamint számos hazai és külföldi

nagyvárosban látható volt a Terror Háza Múzeum *30 éve szabadon* című szabadtéri táblókiállításának anyaga. A 13 táblóból álló tárlat öt nagyobb tartalmi egységben, korabeli fényképek és idézetek segítségével mutatja be, hogyan jutott el Magyarország a kommunista elnyomástól a rendszerváltoztatásig. Az előzetes tervek szerint a kiállítássorozat folytatásában közel harminc újabb magyar városban ismerkedhetnek a tárlat anyagával az érdeklődők. A *30 éve szabadon* emlékév honlapjához az utazó kiállítás 2019-2020-as állomásait térképpel, fotókkal és rövid leírásokkal szemléltető aloldalt készítettünk.

30 éve szabadon – Letölthető táblókiállítás

Az emlékév honlapján folyamatosan hozzáférhető a *30 éve szabadon* táblókiállítás több nyelven letölthető és kinyomtatható anyaga, amelyet számos magyar önkormányzat, valamint nagykövetség és külföldi magyar kulturális intézet is bemutatott már az elmúlt időszakban. A rendszerváltoztatás emlékeztető pillanatait felelevenítő táblókat többek között Buenos Airesben, Kassán, Londonban, Münchenben, Szófiában, Szöulban, Vilniusban, valamint Washingtonban tekinthette meg a nagyközönség.

Viszlát Lenin! – Vetítéssorozat a Kino Café Moziban

Amennyiben a koronavírus-járvány enyhülése lehetőséget ad rá, 2022 januárjától folytatódhat a Terror Háza Múzeum és a Kommunizmuskutató Intézet *Viszlát, Lenin!* címmel, a *30 éve szabadon* emlékév rendezvényeként, 2020 januárjában elindított vetítéssorozata, amelynek keretében a rendszerváltoztatás időszakát megörökítő magyar, illetve és közép kelet-európai filmalkotásokat tekinthetnek meg az érdeklődők minden hónap második szerdáján a Kino Café Moziban. A pandémia miatt a vetítések 2021-ben szüneteltek.

Út a szabadsághoz – Országos akkreditált pedagógus továbbképzés-sorozat

2021. június 4-én ismét elindult az *Út a szabadsághoz: az állampolgári kompetenciák fejlesztési lehetőségei a közép- és kelet-európai rendszerváltoztatások tükrében* című országos akkreditált pedagógus továbbképzés-sorozat. A 2020. február 14-én elindított, majd a koronavírus-járvány okozta rendkívüli helyzet miatt kétszer is leállított, 2021 első félévében pedig szüneteltetett program keretében az általános és középfokú oktatási intézmények tanárai a rendszerváltoztatás időszakával kapcsolatos legkorszerűbb tudományos eredményekkel, továbbá olyan oktatás-módszertani javaslatokkal találkozhatnak, amelyek élvezetessé teszik a tanórai foglalkozásokat. A továbbképzés három történeti, tematikai egységben (*Út a szabadsághoz, 1989: a csodák éve, A Kádár-korszak Magyarországon*) tekinti át a korszakot, térben és időben közelítve a közép-európai országokban, illetve a Magyarországon lezajlott eseményekhez.

A Nemzeti összetartozás éve programelemei és rendezvényei

2.1.5 Előzmény

Magyarország Kormánya – a Magyar Országgyűlés 18/2019. (VI. 18.) OGY határozata értelmében – a 2020. évben *Nemzeti összetartozás éve* elnevezéssel megemlékezés-sorozatot szervezett az első világháborút követő Párizs környéki békék és a Magyar Királyságot sújtó Trianoni békediktátum 100. évfordulójára. Az emlékév történészszakmai felügyeletével a Kormány Dr. Schmidt Máriát, a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány (továbbiakban: az alapítvány) főigazgatóját bízta meg, aki elkészítette az emlékév főbb üzeneteit meghatározó narratív összegzést, az alapítvány pedig külsős szakértők bevonásával megalkotta az emlékév központi programelemeit.

2.1.6 Az emlékév programelemeinek összegző bemutatása

A programelemek kidolgozása során fő feladat az emlékév főbb arculati elemeinek (logó, mottó, vizuális megjelenítés irányvonala) megalkotása, továbbá a megemlékezés-sorozat tartalmi elemeinek (imázsfilmek, országos médiakampány, dokumentumfilm, tudományos

ismeretterjesztő kiadványok, célzott országos pedagógus-továbbképzés, utazókiállítás) részletezett kidolgozása és megvalósítása. A Nemzeti összetartozás éve alkalmából stratégiai együttműködések egész sorát javasoljuk, melyek – miközben képesek kifejezni Magyarország nagy múltú vállalatainak nemzeti elkötelezettségét – jelentősen növelik az emlékév marketingkommunikációjának hatékonyságát (BKK, MOL, OTP, MÁV, VOLÁN, Magyar Posta).

2.1.7 Az alapítvány által kidolgozott projektelemek

Vizuális arculat, imázsfilmek

Az elmúlt időszakban az emlékév narratív összegzésével összhangban megszülettek az emlékév programjainak és projektjeinek megjelenítéséhez szükséges arculati elemek, és olyan imázsfilmek készültek, amelyek átélhetővé teszik a száz évvel ezelőtti eseményeket, továbbá ráirányítják a választópolgárok figyelmét az első világháborút követő időszak nemzetegyesítő és megtartó erőfeszítéseinek máig ható eredményeire.

Tudományos és ismeretterjesztő kiadványok

Az emlékév kiemelt célja, egy közérthető a hazai és a nemzetközi nyilvánosság számára is befogadható, 150-200 oldalas kiadvány eljuttatása az oktatási intézményekhez és a könyvtárakba, valamint angol, német és francia nyelven külföldi intézményekbe is. Tekintettel, hogy jelenleg a századik évforduló egyetlen új szempontú, átfogó és szintetizáló elemzői erőfeszítése Schmidt Mária *Új világ született 1918-1923* című kötete, javasoljuk annak rövidített változatban történő megjelentetését. A könyv mellett egy trianoni tematikájú iskolai munkafüzet is készült, amelyet igény és forrás szerint az ország minden iskolása és a kiállítás minden látogatója megkaphat.

Országos pedagógus továbbképzés

Fontos cél az általános és középfokú oktatási intézményekben dolgozó pedagógusok munkájának támogatása, ezért az 1956-os, az első világháborús, valamint a rendszerváltoztatást érintő (a járvány miatt felfüggesztett) akkreditált képzéseink rendkívül kedvező tapasztalatain alapulva és azok mintájára 2021. második félévében országos akkreditált pedagógusképzést indítottunk Trianon-témakörben. Az oktatási segédanyag elkészült és az oktatás június 4-től megkezdődött. Célunk legalább 5000 pedagógus felkészítése, továbbképzése. A képzések év végéig tartanak és 2022 első félévében folytatódnak. Az Alapítvány kezdeményezésére az Innovációs és Technológiai Minisztériumhoz került középfokú szakképző iskolák oktatói továbbra is részt vehetnek képzéseinken és részvételük beleszámít továbbképzési kötelezettségükbe.

Vándorkiállítás, megemlékezések

Mivel a koronavírus-járvány miatt meghozott vészhelyzeti rendelkezések tartama jelen pillanatban nem tudható, a tervezett központi és önkormányzati szintű megemlékező rendezvények pontos időpontja még kérdéses. Az alapítvány által készített vándorkiállítás ugyanakkor 2021. október 5-től elindult az ország különféle pontjai felé, idén Veszprémben, Győrben, Szekszárdon, Székesfehérváron és Szombathelyen mutattuk be folyamatos lehetőséget biztosítva ezáltal a megemlékezések megtartására. Jövő év elején Zalaegerszeg, Kaposvár, Pécs és Kecskemét városokba utazik tovább a kiállítás.

Első világháborús centenáriumi projekt és rendezvénysorozat

2.1.8 Véget ért az első világháborús centenáriumi rendezvénysorozat – Online zárórendezvény a Terror Háza Múzeumban

Tavaly véget ért az első világháború kirobbanásának 100. évfordulója alkalmából elindított hatéves centenáriumi programsorozat, amelynek eredményeit a koronavírus-járvány okozta

veszélyhelyzet miatt online sajtótájékoztató keretében mutatta be a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány. A 2021. január 20-án megtartott zárkőrű rendezvény helyszíne a Terror Háza Múzeum volt, ahol **Rétvári Bence**, az Emberi Erőforrások Minisztériumának parlamenti államtitkára idézte fel a Nagy Háború történelmi hátterét és a világra gyakorolt hatását. **Schmidt Mária**, az első világháborús megemlékezések koordinálásáért felelős kormánybiztos pedig ismertette az emlékév legfontosabb eredményeit. A Centenárium Emlékbizottság tevékenységéről, illetve a centenáriumi pályázatok útján született és újjászületett első világháborús emlékhelyekről kisfilmeket készített az alapítvány.

2.1.2 Év végéig látható még az Új világ született című kiállítás – Később 3D-ben élhet tovább a tárlat

Az Első Világháborús Centenárium projekt- és rendezvénysorozat leglátványosabb eleme a 2015 és 2018 között létrehozott **Új világ született** című központi kiállítás a Várkert Bazárban. Az első világháború lehető legátfogóbb bemutatását célul kitűző, több mint 2000 négyzetméteres, számos modern kiállítástechnológiai eszközt felvonultató tárlat az 1914-es boldog békeidőktől a lövészárkok világán át a harcokat lezáró békerendszerig kalauzolja el a látogatókat. A tárlat a Várkert Bazárban **2022. június 30-ig** lesz megtekinthető, ezután elbontásra kerül. Tallai Gábor programigazgató kezdeményezésére időközben elkészült a teljes tárlat 3 dimenziós adatfelvétele, melyet a Fórum Hungaricum Nonprofit Kft. térítésmentesen végzett el. Az elkészült nyers adatcsomag immáron lehetővé teszi a kiállítás virtuális sétává alakítását.

Puskás Kiállítási Központ megvalósítása

A Magyar Kormány a 1186/2019. (IV. 5.) Korm. határozatában a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítványt bízta meg a Puskás Aréna részeként megvalósuló Puskás Kiállítási Központ (továbbiakban: a Puskás Múzeum) tervezésével és kialakításával. Az alapítvány az előzetes szóbeli megállapodások alapján 2019 januárjában megkezdte a projekt előkészítését, kreatív munkacsoportja **megalkotta a 2300 négyzetméteres tárlat előzetes tartalmi szinopszisát. A tárlat kivitelezését követően készül majd el a tételes beszámoló.**

Digitális tananyagfejlesztés

A Magyar Kormány a 1035/2018. (II.12.) számú, digitális tartalomfejlesztés támogatásáról szóló Kormányhatározatban a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítványt digitális tartalomfejlesztési feladatokkal bízta meg. Az alapítvány 2019 januárjában folyamatosan bővülő munkacsoportot hozott létre a projekt kidolgozására, amelynek tagjai **Schmidt Mária**, az alapítvány főigazgatója, **Tallai Gábor**, a Terror Háza Múzeum programigazgatója, **Gerő András**, a Habsburg Történelmi Intézet igazgatója, **Békés Márton**, a Terror Háza Múzeum kutatási igazgatója, **Szabó László** kommunikációs szakértő, **Nagy Zoltán** kutatásvezető, szakmai koordinátor, valamint **Misley Helga**, **Salát Magdolna** és **Pesti Csilla** kutatók.

2.1.3 A projekt célja és tartalma

A digitális tankönyv projekt célja, létrehozni egy modern technológiájú, új arculatú, a 14-18 éves fiatalok kreativitási szintjével korreláló, az '56-os történelmi eseményeket új narratívában kezelő, lényegre törő és a problémamegoldásra fókuszáló programot a korábban pilot projektként kifejlesztett 1956-os modul felhasználásával, bővítésével, illetve kiterjesztéssel. Mivel interdiszciplináris modul létrehozása a cél, az '56-os történelmi témához kapcsolódóan az irodalom, az állampolgári ismeretek, a filmművészet, a képzőművészet, a zene, a földrajz és a sport témája is beemelésre kerül. A **projekt** végére egy – a világ jelenleg használatos digitális tananyagait bemutató – **állapotfelmérésnek**, valamint egy **saját digitális tananyag-koncepciónak** kell elkészülnie.

2.1.4 A projekt koncepciója – A digitális tankönyv architektúrája

- Az oktatásban meg kell teremteni egy új nyelvezetet és egy újfajta gondolkodást, így a tananyagnak **forrásalapú helyett gondolkodásalapúnak** kell lennie.
- A tananyagnak a **döntéspontokra kell koncentrálnia** és számos szerepjáték beemelése szükséges, amivel az információ valóban ismeretté alakul és megmarad.
- Fontos egy **validált információt tartalmazó lexikon** létrehozása.
- A tankönyvben **egyszerre lesz jelen a hagyományos és a digitális struktúra**: a szöveges anyag mellett fotóanyagok, hypertextek, ábrák, infografikák, animációk, rövidfilmek, hanganyagok, interjúk, kortárs történészek összegző gondolatai és játékok segítik a tananyag megértését.
- Ennek megfelelően **új algoritmika kialakítása szükséges**, ami leképezi a tizenévesek információfeldolgozó szokásait.
- Célszerű lehet **egy szövetrendszert megalkotni**, amelyben 6-8 fő téma van kijelölve és részletesen bemutatva, és ezekből kiindulva bármely tartalomhoz eljuthat a diák.
- A programnak képesnek kell lennie **tájékoztatói képességet adni a gyerekeknek** a rájuk zúduló információhalmaz szelektálásához és értelmezéséhez, ezért **szintekre kell osztani a különböző fontosságú információkat**.

2.1.5 A digitális tananyag megalkotásának főbb szempontjai

- A történelemben szükség van egy **nemzeti érdek- és értékközpontú narratíva** kialakítására, ami mutatja, hogy a magyar nemzeti közösség a történelem során folytonosan ellenállt, a komoly külső kihívások mellett is meg tudunk maradni és egyben felvesse a kérdést, hogy miként is tudunk megmaradni?
- Az '56-os történelemben **érdemes beemelni új, jelenleg nem oktatott elemeket** (például hogy Washingtonban elsődlegesen a megszállt régió destabilizálására és nem felszabadítására törekedtek).
- Szintén érdemes neves személyek, érdekes történetek beemelése.
- A tananyagban **hangsúlyos szerepet kapnak a különböző játékos feladatok** (stratégiai szerepjátékok, döntésszimuláció, kvíz, csatajáték).
- Rendkívül fontos **a tanárok és a gyerekek bevonása** a projekt fejlesztésébe.
- Ügyelni kell az **egyéni és a team working feladatok megfelelő arányára**.
- Figyelembe kell venni, hogy maga a valós oktatási folyamat több csatornán keresztül párhuzamosan zajlik és együtt érhetik el a kijelölt célt.
- Közvetíteni kell a történelem-, irodalom-, művészettel foglalkozó tanárok felé, hogy közösen tervezzenek, az oktatást **diszciplinárisan összehangolják**.
- Ki kell dolgozni az új tananyag **tanárokhoz való eljuttatását**, például **felnyitóképzési programokon keresztül**.

2.1.6 A digitális tananyagfejlesztés helyzete magyarországi és nemzetközi kitekintésben

A digitális tananyagfejlesztés során elsődleges feladat a kutatás, amelynek célja az 1956-os témakört feldolgozó digitális tananyag fejlesztéséhez szükséges, gyakorlat-orientált háttér tanulmány elkészítése, melynek módszertana szekunder kutatások, hazai és nemzetközi szakirodalom, kutatási beszámolók, nemzetközi és nemzeti stratégiai dokumentumok és további, a témafókuszhoz illeszkedő szakmai anyagok és primer kutatások (kvalitatív és kvantitatív) eredményein, azok többszempontú feltárásán alapul. A kutatási cél megvalósítása öt pillér mentén történik. Elsőként (1) a digitális tananyag fogalomértelmezési kereteinek meghatározására kerül sor, ezt követi (2) a digitális tananyagfejlesztés nemzetközi, valamint (3) a magyarországi jó gyakorlatainak azonosítása, végül (4) ezek szintetizálása, és (5) szakmai javaslattevés a saját digitális tananyag elkészítésének szempontjaira vonatkozóan. Ezen öt pillér mentén a következő kutatási kérdések kerültek meghatározásra:

- **A digitális tananyag és tananyagfejlesztés értelmezési keretrendszere** (Hogyan

értelmezhető és definiálható a digitális tananyag fogalma? Milyen szempontok mentén rendszerezhetők a digitális tananyagok? Hogyan értékelhetők a gyakorlatban megvalósított digitális tananyagok?)

- **A digitális tananyagfejlesztés nemzetközi gyakorlata** (Milyen jó gyakorlatok azonosíthatók nemzetközi kontextusban a digitális tananyagfejlesztés tekintetében az elmúlt 12 évben?)
- **A digitális tananyagfejlesztés magyarországi gyakorlata** (Milyen jó gyakorlatok azonosíthatók Magyarországon a digitális tananyagfejlesztés tekintetében az elmúlt 12 évben?)
- **Az eredmények szintetizálása** (Milyen hasonlóságok és különbségek azonosíthatók a hazai és nemzetközi jó gyakorlatokban?)
- **Digitális tananyag-javaslat** (A kutatási eredmények alapján milyen fejlesztési javaslatok fogalmazhatók meg a jelen digitális tananyag fejlesztésére vonatkozóan?)

A kutatási anyagok áttekintését és értékelését, valamint a koronavírus miatti vészhelyzettel összefüggő online tanítási tapasztalatok összegzését Tallai Gábor programigazgató és Nyíró András informatikai szakértő végezték el, összesítő elemzésüket bemutatták az alapítvány főigazgatójának, aki ez alapján jelölte ki a fejlesztés irányait és határozta meg a készítendő digitális tananyag informatikai architektúráját.

III

Az ALAPÍTVÁNY 2021. ÉVI KIADVÁNYAI

Megjelent kiadványok

3.1.1 Futaki Attila –Tallai Gábor: 10 – A Puskás (Képregény)

A *Puskás...* és az egész világ azonnal tudja, kiről van szó. Kiről és miről. Arról, hogy volt egyszer egy zseniális labdarúgó, aki emberek százmillióit kápráztatta el. Tehetsége és zseniális játéka vigasztalást jelentett számunkra a szovjet megszállás, a terror, a kommunista elnyomás időszakában. Ezzel a képregénnyel Puskás Öcsi előtt tisztelgünk. Mert Puskás Ferencet Puskás Öcsi tette naggyá. Megismételhetetlen a pályája, sorsa páratlan sikertörténet. Az 1956-os pesti srácokat megidéző *Budapest Angyala* komoly nemzetközi sikerei után fontosnak tartottuk, hogy Puskás Öcsiről is szülessen magyar képregény. Ez a kötet nemcsak a világ leghíresebb magyar labdarúgóját mutatja be, hanem azt a szenvedélyes szeretetet is, amely Puskás Öcsivel összefűz minket. A kiadványt 2021 áprilisában mutatta be az alapítvány a Puskás Arénában

3.1.2 G. Fodor Gábor: Az Orbán-szabály – Tíz fejezet az Orbán-korszak első tíz évéről

G. Fodor Gábor meg akarja érteni és értetni, hogy hogyan lett egy 25 éves, tehetséges, érzékeny fiatalemberből megkerülhetetlen, közösségének stabil jövőt biztosító politikus, aki a legjobb úton halad ahhoz, hogy államférfi legyen belőle. Az Orbán-szabály olvasása közben szinte érezni, ahogy a politológus szerző maga is rádöbben: Orbán Viktor sosem a hatalomhoz elegendő többséget akarja megszerezni, hanem mindig arra törekszik, hogy egymással szót értő, egymást tisztelni képes barátok, bajtársak közösségét állítsa maga mögé. Ha kell, türelemmel és bölcsességgel, ha kell, megejtő és határozott példamutatással. A legfőbb Orbán-szabály ugyanis az, hogy a csapatkapitány erejét a csapata adja. A kötet a XXI. Század Intézet *Új Idők* könyvsorozatának első kiadványa. A sorozat hazai szerzők gondolatainak közrebocsátásával kíván hozzájárulni a magyar politikai gondolkodás megújításához. Az *Orbán-szabály* 2021 áprilisában jelent meg, azóta összesen 17500 példányban. A bookline.hu oldalán a sikerlista élén állt. A kötetet májusban mutatta be az alapítvány a XXI. Század Intézetben

5.1.1. Frank Füredi: Célkeresztben a határok

Frank Füredi méhkasba nyúlt azzal, hogy a határok súlyát, szerepét elemzi, szükségességük mellett érvel, a „határok” és a „határoknélküliség” kérdéskörét feszegeti. Mert ahogy a 20. századi totális diktatúrák birodalomépítői, mai szellemi örököseik is arra tesznek kísérletet, hogy a határokat lebontsák, eltöröljék. Aki ezzel nem ért egyet, aki szerint a korlátoknak és a határoknak fontos, sőt megkerülhetetlen szerepük és helyük van, amelyek nélkül társadalmaink és civilizációnk nem tudnak fennmaradni, rögtön eretnekké, ellenséggé válik. Mert a határtalanságot hirdetők elvakultsága és gyűlölete is határtalan. De miért ilyen bátor ennek a kötetnek a szerzője? Mert Budapesten született. Mert 1956 formálta a gondolkodását. Mert szüleivel együtt ő is elhagyta a hazáját. Mert ő is ragaszkodott a szólás szabadságához, amitől a szovjet tankok megfosztották. Füredi pontosan érti, mit jelentenek azok a szavak, állandósult szókapcsolatok, mint a „határozott”, a „határozatlan”, a „határozat” vagy hogy „mindennek van határa”. Ahogy azt is érti, mikor és kinek kell „határt szabni”. Füredi Ferenc magyar, azért! A kötet 2021 májusában látott napvilágot.

3.1.3 Mária Schmidt: From Country to Nation – Thirty Years of Freedom

A 2020-ban megjelent *Országból hazát* című könyv az alapítvány gondozásában idén augusztusban angol nyelven is megjelent.

3.1.4 A Nagy Terv – A Soros-birodalom Közép- és Kelet-Európában

Az *Operation Soros*, vagyis a Soros-hadművelet olyan nyílt és fedett akciók sokaságából áll, amelyek alapvetően meg akarják változtatni a közép- és kelet-európai térséget. A Soros-birodalom története a '80-as évek derekán indult és ma is tart. Mindent fel akar számolni, alá akar ásni, amiért a 20. században milliók ontották a vérüket: a demokráciát, a szabadságot, az önrendelkezést és a nemzeti szuverenitást. Az egész világot behálózó szervezetei mostanra identitásunk alapjait is meg akarják rendíteni. Át akarják nevelni a gyermekeinket, szét akarják rombolni a családjainkat, el akarják venni a hazánkat. A könyv, amelyet a 92. Ünnepi Könyvhéten vehetett kezébe az olvasóközönség, a XXI. Század Intézet *Új Idők* sorozatának második kötete. A kötet és a sorozat szerkesztője: Békés Márton.

3.1.5 Arcképek az Osztrák-Magyar Monarchiából

Az időt – vallotta Oscar Wilde – sosem elvek, hanem hús-vér emberek tartják mozgásban. Igazságát a tömeg megjelenését hozó, arctalannak tűnő 20. század sem volt képes megcáfolni. Az Osztrák–Magyar Monarchia is bővelkedett egyéniségekben, akik maradandó nyomot hagytak történelmünkben, kultúránkban. A névsor lenyűgöző: Arany János, Blaha Lujza, Deák Ferenc, Eötvös József, Tisza Kálmán és Tisza István, Erzsébet királyné, Ferenc József, Gratz Gusztáv, Kemény Zsigmond, Krúdy Gyula, Liszt Ferenc, Mikszáth Kálmán... Itt az idő, hogy újra felfedezzük őket! Az *Arcképek az Osztrák-Magyar Monarchiából* című Gerő András szerkesztette kötet a 92. Ünnepi Könyvhét újdonságaként jelent meg.

3.1.6 Kertész másként – Kiállítási katalógus

A Kertész Imre Intézet és a Magyar Alkotóművészeti Közhasznú Nonprofit Kft. (MANK) a Nobel-díjas író halálának ötödik évfordulója alkalmából hirdetett közös képzőművészeti pályázatot *Kertész Másként* címmel. A kiírás Kertész Imre sokszínű életművének és szellemi örökségének újraértelmezésére és továbbvitelére hívta fel a kortárs képzőművészeket, iparművészeket, grafikusokat és fotóművészeket azzal a céllal, hogy az író kiemelkedő irodalmi öröksége a kortárs vizuális alkotóművészet nyelvén szólaljon meg. A kiadvány a pályázatra beérkezett legsikeresebb műveket bemutató, október 6-án megnyílt kiállítás katalógusa.

3.1.7 Galló Béla: Mi lett veled szociáldemokrácia? – Neoliberális zsákutcában a baloldal

A világ a Nagy Újrakezdés (*Great Reset*) neoliberális kísérletét nyögi, amit a harmadik utas szociáldemokraták teljes mellszélességgel támogatnak. Válaszúthoz érkeztek. Önfeladásuk visszatükröződik társadalmi támogatottságuk vészes apadásában. Vagy szakítanak a neoliberalizmussal, vagy tovább csúsznak lefelé a hitelességi lejtőn. Nincs harmadik út. A szerző az európai baloldal máig ívelő történetén belül tekinti át a kommunizmus-bolsevizmus és a szociáldemokrácia közötti harc ideológiai, illetve politikai lényegét, három szakadás köré csoportosítva a szociáldemokrácia történelmi fordulópontjait. A kötet Bacsoni Dorottya szerkesztésében decemberben kerül a könyvesboltokba.

3.1.8 G. Fodor Gábor: Politikai virológia – Kormányozni a vírust

„A vírus egy esemény, ami megtörténik velünk. Egy olyan esemény, amely kirángatja a rutinból a kormányzatokat, kihívás elé állítja őket. Eldől, hogy képesek-e megszervezni az államot, megvédeni az emberéleteket és a gazdaságot, képesek-e reményt adni a családoknak, megóvni a munkahelyeket, fenntartani az ellátó rendszerek működését, majd újraindítani az országot. A politikai virológia azt jelenti, hogy pandémia idején mindenre a vírus kontextusában kell nézni, így kell eljárnia a cselekvő kormányzatnak, mi meg közben azt nézzük, hogy egyáltalán fennáll-e a cselekvő politika, van-e cselekvőképes kormány, amely megbirkózik a járvánnyal.” A 21 a XXI. Század Intézet zsebkönyvsorozata. Akár egy szuszra is végigolvasható, kortárs problémákra kortárs gondolatok. A kiadványt Békés Márton szerkesztette és decembertől kapható a könyvesboltokban.

3.1.9 Bátran és szabadon II. – 20 éves a Terror Háza Múzeum

A Terror Háza Múzeum létrejöttének tizedik évfordulóján, 2012-ben Alapítványunk *Bátran és szabadon* címmel adott ki egy olyan összegző kiadványt, amely 1999-től – a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány alapításától, benne a Terror Háza Múzeum 2002-es megnyitásától vette számba tevékenységünket, mutatta be a vezető testületek és intézetek vezető munkatársait, tagjait. Azóta újabb tíz év telt el. A múzeum látogatóinak száma átlépte a nyolcmilliót, rendezvényeink, programjaink, kiadványaink továbbra is meghatározó jelentőségű emlékezetpolitikai állásfoglalások. Ennek az újabb évtizednek a bemutatására vállalkozott a *Bátran és szabadon II.* évkönyvünk.

3.1.10 Ákos Bence Gát: European Policy on the Rule of Law – a Glimpse Behind the Scenes

A szerző 2019 májusában *Küzdelem az európai szintéren – A Magyarországgal szembeni „jogállamiság”-kritika feltáratlan összefüggései* címmel megjelent művét – tekintettel a nagy érdeklődésre és az Európai Unió működéséről szóló irodalomban betöltött hiánypótló szerepére – az alapítvány angol nyelven is eljuttatja az olvasóközönséghez. A könyv várható megjelenése 2021 decemberének második fele.

Elektronikus kiadványaink

3.1.11 Schmidt Mária: Országból hazát – Harminc éve szabadon

A 2020-ban megjelent könyv elektronikus változata idén januártól elérhető az online könyvesboltokban.

3.1.12 Békés Márton: Kulturális hadviselés. A kulturális hatalom elmélete és gyakorlata

Az alapítvány tavaly megjelent kiadványa idén márciustól már elektronikus formában is elérhető az olvasók számára.

3.1.13 Mária Schmidt: *From Country to Nation. – Thirty Years of Freedom*

A szerző 2020 decemberében megjelent *Országból hazát* című esszékötete angol nyelven már elektronikus változatban is olvasható.

3.1.14 András Gerő: *The Hungarian Other*

A 2014-ben megjelent *Magyar Másik* című könyv angol verziója elektronikus formában is elérhető.

IV

Az ALAPÍTVÁNY KOMMUNIKÁCIÓJA

Általános sajtójelenlét

A Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány kommunikációjával kapcsolatos teendőket a Kommunikációs Osztály látja el. Feladata, hogy az Alapítvány felületein (közösségi média, honlapok, podcast csatornák) felhívja a figyelmet az intézetek rendezvényeire, programjaira, összehangolja a kommunikációt a társszervező intézményekkel, kapcsolatot tartson a sajtóval és megszervezze a médiaszerepléseket, archiválja azokat (szöveg, kép és mozgóképfarmájában), valamint kiszolgálja a folyamatos médiaérdeklődést. A Kommunikációs Osztály az Alapítványhoz kötődő események médiakampányainak szervezésében és megvalósulásának ellenőrzésében is közreműködik.

4.1.1 Az alapítvány honlapja

Az Alapítvány honlapja dokumentációs és archívum szerepet is betölt: programjainkról szöveges leírást, fotókat, összefoglalókat közöl, illetve a látogatók megtekinthetik a különböző eseményekről készült videofelvételeket, kisfilmeket is. Az Alapítvány honlapjainak tartalmát közösségi médiafelületeinken is ajánljuk, láthatóvá és elérhetővé tesszük az olvasók újabb köre számára. Honlapjaink hetente több tartalommal frissülnek.

4.1.2 Látószög blog

Schmidt Mária főigazgató asszony blogja, a Látószög blog 2020. szeptember 1-jével az Alapítvány működtetése alá került, ezzel párhuzamosan pedig megújult: teljes dizájnáltáson esett át, szerkesztőfelülete is korszerűsödött. A blogon Schmidt Mária, az Alapítvány különböző intézeteinek munkatársai, valamint a főigazgató által felkért személyek, közéleti szereplők publikációi olvashatók. A blog az Alapítvány honlapjáról is elérhető. 2021. április 20. és október 25. között 45 új bejegyzés került ki a honlapra.

(A gyűjtés a Médianéző kutatási adatain alapszik)

V

Az ALAPÍTVÁNY ARCHÍVUMÁNAK TEVÉKENYSÉGE

Archívum

Az Archívum 33 fondban és 41 iratfolyóméter terjedelemben őrzött maradandó történeti értékű hagyatécai és iratgyűjteményei, valamint a Kertész Imre Intézet gondozásában lévő irodalmi hagyatékok (Kertész Imre, Sziveri János, Pilinszky János, Petri György, Koestler Arthur) 2020 második félévében a Kertész Imre Intézet új épületében kialakított Archívumba költöztek.

2021 második félévében az Alapítvány Archívuma két új hagyatékrésszel bővült. Pilinszky János hagyatékrész: A gyűjtemény versek és prózai írások kéziratait, leveleket, feljegyzéseket, illetve saját köteteinek egyes dedikált példányait tartalmazza. A hagyatékok rendezését követően a gyűjteményről darabszintű elektronikus jegyzék készült. Pressburger hagyatékrész: A gyűjteményben Giorgio Pressburger különböző műveinek olasz, magyar, angol, német, francia, spanyol és japán nyelvű fordításai, egy színpadi műve, illetve adaptációja kézírata, a műveiből készült dokumentumfilmek, valamint azokhoz kapcsolódó dokumentumok, személyes tárgyak, kitüntetések találhatók. A hagyatékok rendezését követően a gyűjteményről darabszintű elektronikus jegyzék készült.

A Kertész Imre Intézet gondozásában lévő irodalmi hagyatékok rendezését és jegyzékelését követően 2020 novemberében kezdődött el a digitalizálás munkája, az azzal kapcsolatos utómunkák végzése jelenleg is folyik.

A Kertész hagyatékok digitalizálásának 100 %-a elkészült, melynek nagy része már a hagyatékok számára rendszeresített szerverre is feltöltésre került.

A Pilinszky hagyatékok digitalizálásának 100 %-a, illetve a Pilinszky II. gyűjtemény digitalizálásra szánt részének 100 %-a is elkészült, s a hagyatékok számára rendszeresített szerverre is feltöltésre került.

A Petri hagyatékok digitalizálásának 100 %-a elkészült, s a hagyatékok számára rendszeresített szerverre is feltöltésre került.

A Sziveri hagyatékok digitalizálásra szánt részének 93 %-a elkészült, melynek nagy része a hagyatékok számára rendszeresített szerverre is feltöltésre került.

2021. november 2-ig összesen 76.244 oldalnyi anyag archiválása történt meg, ebből kötött jellegű anyag 42.046 oldal, iratjellegű dokumentum 30.274 oldal, fotó (papír, dia, negatív) pedig 3951 darab.

Könyvtár

2021-ben lezajlott a Könyvtár és a Folyóirattár költöztetése. A 12 ezer kötet könyvet, periodikát és folyóiratot tartalmazó Könyvtár felállítása, illetve a beérkező kötetek katalogizálása a Kertész Imre Intézet Benczúr utcai épületében folyamatosan zajlik.



KÖZÉP- ÉS KELET-EURÓPAI
TÖRTÉNELEM ÉS TÁRSADALOM KUTATÁSÁÉRT
ALAPÍTVÁNY

KIEGÉSZÍTŐ MELLÉKLET

a 2021. ÉVI KETTŐS KÖNYVVITELT VEZETŐ EGYÉB SZERVEZETEK ÉVES
BESZÁMOLÓJÁHOZ

A kiegészítő melléklet tartalmát a Számvitelről szóló 2000. C. törvény 96. § (4) bekezdésében foglalt - éves beszámoló kiegészítő mellékletére vonatkozó - rendelkezések szerinti tartalommal állítottuk össze a következők szerint:

Az Alapítványt Magyarország Kormánya 1999. április 10-én alapította 117.000 eFt induló tőkével. A Fővárosi Bíróság 1999. május 28-án, 7526. sorszám alatt vette nyilvántartásba, egyben közhasznú szervezetté minősítette.

Az Alapító Okirat 2000. augusztus 29-én módosításra került, melyben az alapító az induló tőkéből 5.000 eFt törzsvagyont különített el, mely sem a működés során, sem a közalapítványi célok megvalósítására nem használható fel.

A Magyar Állam, mint alapító módosította az Alapító Okiratot 2021. december 3-án. A változások érintették az alapítvány típusát és nevét egyaránt. 2021. december 3-tól közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítványként folytatja működését, neve ennek megfelelően Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány (röviden: KKeTTK Alapítvány) lett. A módosítással együtt megváltoztatásra került az Alapítvány vagyona is. Az Alapító további 600.000.000 Ft pénzbeli vagyoni juttatást adott, melyet az Alapítványnak számvitelileg elkülönítetten szükséges kezelnie.

Az Alapítvány célja tudományos kutatás, közművelődési, oktatási és kulturális javak védelmével kapcsolatos állami feladat ellátása. A Civil törvény szerinti közhasznúság megvalósítása. Ez a cél 2021. december 3-tól változatlanul megmaradt és emellett a továbbiakban a KEKVA törvény szerinti alábbi közfeladatokat is ellátja:

1. a XX. századi magyarországi, valamint közép- és kelet-európai történeti, politikai és társadalmi kutatások, ezen belül különösen a kommunizmus, a közép- és kelet-európai diktatúrák XX. századi történetének feltárása is bemutatása, a magyar, valamint a közép- és kelet-európai történelem, politika is társadalom tényeinek kutatása és elemzése, beleértve a régióban élő őshonos nemzetiségek történetét is;
2. egy, a magyar nemzeti szuverenitás szempontját figyelembevevő, korszerű történelemszemlélet alapjainak kidolgozása és disszeminálása;
3. a kulturális javak védelme érdekében oktatófilmek és dokumentumfilmek készítése, tananyagok és pedagógiai segédanyagok készítése, könyv- és tudományos kötetek kiadása, digitalizált tartalmak készítése és fejlesztése, felnőttképzési és oktatási tevékenység ellátása, közhasznú kampányok és rendezvények szervezése és lebonyolítása;

4. a kulturális örökség védelme, elemeinek megőrzése, fenntartható használatuknak elősegítése és támogatása;
5. muzeális intézmények fenntartása és működtetése, a történelmi kutatótevékenység támogatása;
6. társadalomtudományi kutatóintézetek fenntartása és működtetése, társadalomtudományi kutató- és tudásmegőrző tevékenység végzése;
7. irodalomtörténeti kutatóintézetek fenntartása és működtetése, irodalomtörténeti hagyatékekkel, kutató- és tudásmegőrző tevékenység bonyolítása.

Az Alapítvány céljainak megvalósítása, és a kuratórium ezt szolgáló döntéseinek végrehajtása érdekében 2021. évben a Terror Háza Múzeumot, a XX. Század Intézetet, XXI. Század Intézetet, Habsburg Történeti Intézetet, Kommunizmus Kutató Intézetet, valamint a Kertész Imre Intézetet működtette.

Adószám:	18237010-2-43
KSH számjele:	18237010-9499-561-01
Székhelye:	1122 Budapest, Határőr u. 35.

Adóköteles tevékenység kezdete: 1999.06.23

Az Alapítvány alapítója:

Magyarország Kormánya

Az Alapítvány főtevékenység köre:

94.99'08 M.n.s. egyéb közösségi, társadalmi tevékenység

Képviselőre jogosult adatai:

dr. Schmidt Mária 1023. Budapest. Gül Baba u. 34.
A képviselő módja: önálló.

A beszámoló elkészítéséért felelős:

Az Alapítvány részére a könyvtári szolgáltatást és a beszámoló összeállítását a Stockmann Kft. (székhely: H-1078 Budapest, István u. 47. 2/10.) részéről Németné Rák Judit, kamarai tag könyvvizsgáló végezte. (MKVK: 005607)

Könyvvizsgálat

Az Alapítvány éves beszámolójának könyvvizsgálói ellenőrzését és véleményezését a Szuper-Audit Könyvvizsgáló és Adótanácsadó Kft. (székhely: H-1139-Budapest, Petneházy u. 24-26. Cégjegyzék szám:01-09-674044) részéről Németh Tamás kamarai tag könyvvizsgáló (MKVK: 004852) végezte. A könyvvizsgáló a könyvvizsgálói szolgáltatáson kívül más szolgáltatást nem nyújtott az Alapítvány részére.

Kapcsolt vállalkozások bemutatása:

Az Alapítvány nem rendelkezik kapcsolt vállalkozással.

Számvitel Politika meghatározó elemeinek bemutatása

Az éves beszámoló a Számvitelről szóló 2000. évi C. törvény és a 479/2016. (XII. 28.) Korm. rendelet a számviteli törvény szerinti egyéb szervezetek beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szabályaival összhangban készült.

Beszámoló formája:	Számviteli törvény szerinti éves beszámoló
Mérleg:	Számviteli törvény 1. számú melléklet szerinti „A” változat
Eredménykimutatás:	Számviteli törvény 2. számú melléklet szerinti összköltség eljárással és 479/2016. (XII. 28.) Korm. rendelet 5. melléklete
Mérleg fordulónapja:	2021. december 31.
Mérlegkészítés időpontja:	2022. április 30.

Az Alapítvány a számviteli nyilvántartásait a kettős könyvvezetés rendszerében vezeti. A könyvvezetés pénzneme forint.

A beszámoló összeállítása során **jelentős összegű hiba**, ha a megállapított hibahatások üzleti évet érintő összértéke (előjeltől független) meghaladja a mérlegfőösszeg 2%-t.

Követelések, kötelezettségek

A fizetési határidőn túli követelésekre az értékvesztést egyedi elbírálás alapján állapítjuk meg. A követelések és a kötelezettségek könyv szerinti értéken kerülnek kimutatásra a mérlegben.

Készletek

A vásárolt készletek esetén bekerülési értéknek – az előző üzleti évhez hasonlóan - a beszerzési értékek alapján számított bekerülési ár minősül. A saját előállítású készleteket előállítási áron, FIFO módszerrel mutatja ki.

Céltartalékok

Az Alapítvány a Számviteli törvény 41. §-ban foglalt gazdasági események bekövetkezése esetén céltartalékot képez.

Aktív és passzív időbeli elhatárolások

Az Alapítvány aktív időbeli elhatárolásként számolja el a Számviteli törvény 32 – 33. §-ban bemutatott gazdasági eseményeket, ha azok a gazdálkodási időszakban felmerülnek.

Az Alapítvány passzív időbeli elhatárolásként mutatja ki a Számviteli törvény 44 – 45. §-ban bemutatott gazdasági eseményeket, ha azok a gazdálkodási időszakban felmerültek.

Devizás tételek értékelése

A külföldi pénzürtékre szóló követelések/kötelezettségek/pénzeszközök Forint értékének meghatározásánál az MNB árfolyam szolgál alapul. A deviza/valuta készletek csökkenése átlagár alapján történik.

Amortizációs szabályok

Az **értékcsökkenés elszámolása** az eszköz üzembe helyezésének időpontjától kezdődik.

A tárgyi eszközök között az Alapítvány azon eszközöket tartja nyilván, amelyek várható használati ideje meghaladja az egy évet. A tárgyi eszközök beszerzési értékének meghatározásakor, az Alapítvány minden költséget figyelembe vesz, amely az eszköz beszerzésével, valamint üzembe helyezésével kapcsolatban, az üzembe helyezésig felmerül.

A tárgyi eszközök értékcsökkenését a várható használati időtartamnak megfelelően határozzuk meg. Az értékcsökkenési leírási módszerek közül a bruttó érték alapján a lineáris leírás módszerét alkalmazzuk.

A 200 eFt egyedi beszerzési érték alatti eszközöket a beszerzéskor egy összegben értékcsökkenési leírásként kerülnek elszámolásra.

A **leírási kulcsok** az Alapítvány sajátosságait figyelembe véve, a várható hasznos élettartam és bizonyos tárgyi eszközök esetében a maradványérték figyelembevételével a következők szerint kerültek meghatározásra:

Eszköz megnevezése	Leírási kulcs %-a
Vagyoni értékű jogok	33,0
Szellemi termékek	33,0
Ingatlanok	2,0
Gépek, berendezések, felszerelések	14,5
Irodatechnikai gépek (<i>számítógépek, nyomtatók, másolók stb.</i>)	33,0
Egyéb berendezések, felszerelések	14,5

Behajtási költségátalány

Alapítványunk a *Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:155. § (2) bekezdése* szerinti behajtási költségátalányt nem alkalmazza.

Jelentős érték meghatározása a 96. § (3a) bekezdés alkalmazásához

Alapítványunk akkor mutatja be a kiegészítő mellékletben a Számviteli törvény 1.sz. melléklet szerinti Mérleg A-változatában és 2.sz. melléklet szerinti Eredménykimutatás A-változatában arab számmal jelölt tételeket, ha azok egyenlege meghaladja a tárgyévi mérlegfőösszeg 25 %-t.

Kivételes nagyságú vagy előfordulású bevételek:

Kivételes nagyságú vagy előfordulású bevételnek kell tekinteni, ha az egyszeri tételként felmerülő bevétel nagysága meghaladja az előző évi árbevétel 20 %-t.

Kivételes nagyságú vagy előfordulású költségek vagy ráfordításnak kell tekinteni, ha a tárgyévi egy szeri tételként felmerülő költség vagy ráfordítás értéke meghaladja az előző évi összes költség vagy ráfordítás 20 %-át.

Adóhatósági vizsgálat

Az adóhatóság az Alapítvány 2021. évi számviteli nyilvántartásait és adóbevallásait az adó elévülésén belül bármikor vizsgálhatja. Az Alapítvány vezetőségének nincs tudomása olyan

körülményről, amely alapján az Adóhatóság az Alapítvány számára jelentős adó-és járulék kötelezettséget állapíthatna meg.

Ellenőrzés során feltárt jelentős összegű hibák eredményre, eszközök és források állományára gyakorolt hatása

Az Alapítványnál 2021. év folyamán adóhatósági, illetve önellenőrzés keretében nem történt jelentős összegű hiba feltárása.

Egyéb tájékoztató adatok

Az előző üzleti évtől eltérő eljárásokból eredő, eredményt befolyásoló eltérések indokolása:

Alapítványunknál nem fordult elő az előző üzleti évtől eltérő eljárás, amely az eredményt befolyásolta volna.

Az Alapítvány tevékenységének sajátosságából adódó jelentősebb tételek bemutatása:

A tárgyi eszközök között kerülnek kimutatásra a Terror Háza Múzeum, és Kertész Intézet ingatlanai, gépei, berendezései, illetve a kiállításokkal kapcsolatos berendezések, kiállítási tárgyak.

A beruházás és beruházásra adott előleg jelentős része Puskás múzeumhoz kötődik.

2020. május 28. napján hatályba lépett, az egyes közigazgatási tárgyú törvények módosításáról, valamint ingyenes vagyonjuttatásról szóló 2020. évi XXX. törvény 50. §-a kimondja, hogy a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI törvény 13.§(3) bekezdése és az állami vagyonról szóló 2007.évi CVI. törvény 36. §(1) bekezdése alapján a Budapest XII. kerület, belterület 9646 hrsz.-ú, természetben a 1125 Budapest, XII. ker., Istenhegyi út 92. szám alatti, valamint a Budapest XII. kerület, belterület, 9957/6. hrsz.-ú, természetben a 1125 Budapest, XII. ker., Határőr út 35. szám alatti az állam tulajdonában lévő ingatlanok ingyenesen a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásért Alapítvány tulajdonába kerültek az Alapítvány tudományos kutatás, közművelődésügyi, oktatási és kulturális javak védelmével kapcsolatos közfeladatai ellátásának elősegítése céljából.

A készlet érték jelentős részét a saját előállítású könyvek értéke teszi ki.

Az egyéb követelések jelentősebb elemei: szolgáltatásra adott előlegek, adótúlfizetések.

Aktív időbeli elhatárolások között került kimutatásra az a bevétel (86 905 eFt) melyet az Alapítvány támogatás formájában még nem kapott meg, de a költségek már felmerültek.

Passzív időbeli elhatárolások jelentős részét (19 550 365 eFt) a kapott támogatások alkotják. Ezek egy részét az Alapítvány még nem költötte el (12 495 292 eFt), másik részét már megkapta és beruházásra fordította.

A nettó árbevétel jelentős részét a Terror Háza Múzeum belépő jegyeinek értékesítéséből származó bevétel teszi ki, mely még nem érte el a pandémia előtti szintet, de már látható a javulás. Szintén a pandémia miatt jelentősen emelkedett az online könyvértékesítés bevétele.

Az egyéb bevételek értéke nagyrészt a kapott támogatások bevételként elszámolt összegét tartalmazza.

Az egyéb ráfordítások közül a legjelentősebb tétel az adott támogatások (201 920 eFt) értéke. Az adott támogatásokat az önkormányzatok, civil szervezetek, stb. pályázati úton nyerték el. Ezek között kiemelkedő az első világháborús emlékművek helyreállítására, tudományos és kulturális rendezvények megvalósítására kiírt pályázatok.

A vállalkozási tevékenység a Terror Háza Múzeum területén működő könyvesbolt bevételeiből, valamint az Alapítvány által kiadott könyvek értékesítéséből áll.

Az ellenőrzés során feltárt jelentős összegű hibák eredményre, az eszközökre és források állományára gyakorolt hatása évenkénti megbontásban:

A tárgyévben jelentős összegű hiba nem került azonosításra.

A vezető tisztségviselők, az igazgatóság, a felügyelő bizottság tagjainak folyósított előlegek és kölcsönök összege és a nevükben vállalat garanciák:

Vezető tisztségviselő részére előleg, kölcsön nem került folyósításra. Az Alapítványnál Kuratórium és felügyelő bizottság működik.

Kapcsolt felekkel lebonyolított ügyeltek bemutatása, ha azok lényegesek és nem szokásos piaci feltételek között valósultak meg:

Az Alapítvány a kapcsolt felekkel a tárgyévben nem bonyolított le üzleti tranzakciót.

Any, illetve leányvállalattal szembeni követelések, illetve kötelezettségek, tartósan adott kölcsönök kapcsolt vállalkozásban:

Az Alapítványnál ilyen jellegű tranzakció nem merült fel. (Az Alapítványnak nincs any, illetve leányvállalata)

Követelések kapcsolt vállalkozással szemben:

Az Alapítványnak nincs követelése a kapcsolt vállalkozásával szemben

Hátrasorolt kötelezettségek kapcsolt vállalkozással szemben:

Alapítványunk nem tart nyilván ilyen jellegű kötelezettséget

Tartós kötelezettség kapcsolt vállalkozással szemben:

Alapítványunk nem tart nyilván ilyen jellegű kötelezettséget

Rövid lejáratú kötelezettség kapcsolt vállalkozással szemben:

Alapítványunk nem tart nyilván ilyen jellegű kötelezettséget

Azon kötelezettségek bemutatása, amelyek hátralévő futamideje több mint öt év:

Alapítványunk nem tart nyilván ilyen jellegű kötelezettséget

Zálogjoggal vagy hasonló jogokkal biztosított kötelezettségek (feltüntetve a biztosítékok fajtáját és formáját)

Alapítványunk nem tart nyilván ilyen jellegű kötelezettséget

Visszavásárolt saját részvények, saját üzletrészek megszerzésére vonatkozó adatok:

A tárgyévben nem volt ilyen tranzakció.

Valós értékelés esetén bemutatandó:

Társaságunk nem alkalmazta a valós értékelést.

A tárgyévben foglalkoztatott munkavállalók átlagos statisztikai létszáma, bér és járulék adatai:

Statisztikai létszám	83,7 fő
Bérköltség	753 924 eFt
Megbízási díj	360 995 eFt
Egyéb személyi jellegű kifizetések	47 970 eFt
Járulékok	157 289 eFt

Értékhelyesbítés, értékelési tartalék alkalmazása miatt bemutatandó adatok:

- a piaci értéken történő értékelés alkalmazott elvei és módszerei;
- az egyedi eszköz mérlegkészítéskori piaci értéke és könyv szerinti nettó értéke, valamint a két érték különbözete,
- az értékhelyesbítés nyitó értéke, növekedése, csökkenése, záró értéke eszköz csoportonként.

Alapítványunknál nem történt értékhelyesbítés.

COVID-19 járvány hatása az Alapítvány üzletviteli tevékenységére

Az Alapítvány vezetése megfontolta a mérleg fordulónapját követően a beszámoló összeállítás időpontjáig tartó időszakban fennálló COVID-19 vírus járványügyi helyzet lehetséges hatásait – figyelembe véve az ezzel összefüggésben meghozott kormányzati és egyéb intézkedéseket – is, az Alapítvány pénzügyi- és vagyoni helyzetére, valamint jövőbeni működőképességére és a pénzügyi kimutatásokra vonatkozóan.

A járvány hatásával kapcsolatos felmérésünk és értékelésünk alapján arra a következtetésre jutottunk, hogy a beazonosított hatások nincsenek olyan jelentős vagy számottevően negatív hatással az Alapítvány rövid távú (a mérleg fordulónapját követő 12 hónapot átfogó időszakra vonatkozóan) pénzügyi-és likviditási helyzetére, az eszközök mérlegben bemutatott értékelésére, valamint az Alapítvány ezen időszakon belüli üzleti működésére, amely lényegesen befolyásolná, vagy lényegesen bizonytalanná tenné az Alapítványnak a vállalkozás folytatására vonatkozó képességét.

Budapest, 2022. május 19.

.....

Főigazgató

Közép és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány
Ev: 2021. év

1. számú melléklet

Eszközök összetétele

adatok E Ft-ban

Megnevezés	Előző év		Tárgyév		Változás (%)
	Összeg (E Ft)	Részarány (%)	Összeg (E Ft)	Részarány (%)	
Befektetett eszközök	6 348 265	28,30	7 954 466	36,17	125,30
Immateriális javak	162 793	0,73	106 423	0,48	65,37
Tárgyi eszközök	6 179 299	27,55	7 841 870	35,65	126,91
Befektetett pénzügyi eszközök	6 173	0,03	6 173	0,03	100,00
Forgóeszközök	15 981 821	71,26	13 942 768	63,39	87,24
Készletek	195 379	0,87	174 627	0,79	89,38
Követelések	300 651	1,34	325 072	1,48	108,12
Értékpapírok	0	0,00	0	0,00	
Pénzeszközök	15 485 791	69,04	13 443 069	61,12	86,81
Aktív időbeli elhatárolások	98 504	0,44	97 054	0,44	98,53
ESZKÖZÖK (AKTIVÁK) ÖSSZESEN	22 428 590	100,00	21 994 288	100,00	98,06

Források összetétele

adatok E Ft-ban

Megnevezés	Előző év		Tárgyév		Változás (%)
	Összeg (E Ft)	Részarány (%)	Összeg (E Ft)	Részarány (%)	
Saját tőke	991 411	4,42	1 484 028	6,75	149,69
Jegyzett tőke	117 000	0,52	717 000	3,26	612,82
Jegyzett de még be nem fizetett tőke (-)	0	0,00	0	0,00	
Tőketartalék	0	0,00	0	0,00	
Eredménytartalék	948 649	4,23	874 411	3,98	92,17
Lekötött tartalék	0	0,00	0	0,00	
Értékelési tartalék	0	0,00	0	0,00	
Adózott eredmény	-74 238	-0,33	-107 383	-0,49	144,65
Céltartalékok	0	0,00	2 090	0,01	
Kötelezettségek	586 448	2,61	421 478	1,92	71,87
Hátrasorolt kötelezettség	0	0,00	0	0,00	
Hosszú lejáratú kötelezettségek	0	0,00	0	0,00	
Rövid lejáratú kötelezettségek	586 448	2,61	421 478	1,92	71,87
Passzív időbeli elhatárolások	20 850 731	92,96	20 086 692	91,33	96,34
FORRÁSOK(PASSZIVÁK)ÖSSZESEN	22 428 590	100,00	21 994 288	100,00	98,06

Közép és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány
Év: 2021. év

2. számú melléklet

Mutatók

adatok E Ft-ban

Mutatószámok	Képzése	Előző időszak		Tárgyidőszak		Változás
		(E Ft)	(%)	(E Ft)	(%)	(%)
Befektetett eszközök aránya	<u>Befektetett eszközök</u> Eszközök összesen	6 348 265 22 428 590	28,30	7 954 466 21 994 288	36,17	127,78
Forgóeszközök aránya	<u>Forgóeszközök+Aktív időbeli elhatárolások</u> Eszközök összesen	16 080 325 22 428 590	71,70	14 039 822 21 994 288	63,83	89,03
Saját tőke aránya	<u>Saját tőke</u> Összes forrás	991 411 22 428 590	4,42	1 484 028 21 994 288	6,75	152,64
Kötelezettségek aránya	<u>Kötelezettségek</u> Összes forrás	586 448 22 428 590	2,61	421 478 21 994 288	1,92	73,29
Tőke multiplikátor	<u>Eszközök összesen</u> Saját tőke	22 428 590 991 411	2 262,29	21 994 288 1 484 028	1 482,07	65,51
Tőke forgási sebessége	<u>Nettó árbevétel</u> Saját tőke	174 351 991 411	17,59	251 890 1 484 028	16,97	96,52
Likviditási mutató I. (Current ratio)	<u>Forgóeszközök</u> Rövid lejáratú kötelezettségek	15 981 821 586 448	2 725,19	13 942 768 421 478	3 308,07	121,39
Likviditási mutató II. (Quick ratio - gyors ráta)	<u>Forgóeszközök-készletek</u> Rövid lejáratú kötelezettségek	15 786 442 586 448	2 691,87	13 768 141 421 478	3 266,63	121,35
Likviditási mutató III.	<u>Pénzeszközök+Értékpapírok</u> Rövid lejáratú kötelezettségek	15 485 791 586 448	2 640,61	13 443 069 421 478	3 189,51	120,79
Likviditási mutató IV.	<u>Pénzeszközök</u> Rövid lejáratú kötelezettségek	15 485 791 586 448	2 640,61	13 443 069 421 478	3 189,51	120,79
Saját tőke hatékonysága	<u>Adózott eredmény</u> Saját tőke	-74 238 991 411	-7,49	-107 383 1 484 028	-7,24	96,63
Árbevétel arányos üzleti eredménye	<u>Üzemi (üzleti) eredmény</u> Nettó árbevétel	-73 812 174 351	-42,34	-107 460 251 890	-42,66	100,77
Tőkearányos üzleti eredmény	<u>Üzemi (üzleti) eredmény</u> Saját tőke	-73 812 991 411	-7,45	-107 460 1 484 028	-7,24	97,26
Eszközarányos üzleti eredmény	<u>Üzemi (üzleti) eredmény</u> Összes eszköz	-73 812 22 428 590	-0,33	-107 460 21 994 288	-0,49	148,46

Közép és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány

Év: 2021. év

3. számú melléklet

Immateriális javak és tárgyi eszközök bruttó értékének, halmozott értékcsökkenésének
és nettó értékének változása

adatok E Ft-ban

Megnevezés	Bruttó érték					Ertecsokkenes							Nettó érték	
	Nyitó érték	Növeke- dés	Csökke- nés	Átsoro- lás	Záró	Nyitó érték	Növekedes			Csökke- nés	Átsoro- lás	Záró	Nyitó	Záró
							Terv szerinti	Terven felelőli	Kísérté- kü					
Alapítás-átszervezés aktivált értéke	0				0	0						0	0	0
Kísérleti fejlesztés aktivált értéke	0				0	0						0	0	0
Vagyoni értékű jogok	56 492		3 030		53 462	46 784	5 020			3 030		48 774	9 708	4 688
Szellemi termék	490 552	74 690	2 450		562 792	337 467	126 040			2 450		461 057	153 085	101 735
Üzleti vagy cégérték	0				0	0						0	0	0
Immateriális javakra adott előlegek	0				0	0						0	0	0
Immateriális javak értékhelyesbítése	0				0	0						0	0	0
IMMATERIÁLIS JAVAK	547 044	74 690	5 480	0	616 254	384 251	131 060	0	0	5 480	0	509 831	162 793	106 423
Ingatlanok és a kapcsolódó vagyoni értékű jogok	5 572 452	1 492			5 573 944	1 075 589	109 736					1 185 325	4 496 863	4 388 619
Műszaki berendezések, gépek, járművek	0				0	0						0	0	0
Egyéb berendezések, felszerelések, járművek	1 926 447	108 557	49 817		1 985 187	750 510	197 559		4 226	47 849		904 446	1 175 937	1 080 741
Tenyészállatok	0				0	0						0	0	0
Beruházások, felújítások	450 852	1 601 674	184 739		1 867 787	0						0	450 852	1 867 787
Beruházásokra adott előlegek	55 647	856 968	407 892		504 723	0						0	55 647	504 723
Tárgyi eszközök értékhelyesbítése	0				0	0						0	0	0
TÁRGYI ESZKÖZÖK	8 005 398	2 568 691	642 448	0	9 931 641	1 826 099	307 295	0	4 226	47 849	0	2 089 771	6 179 299	7 841 870
Mindösszesen:	8 552 442	2 643 381	647 928	0	10 547 895	2 210 350	438 355	0	4 226	53 329	0	2 599 602	6 342 092	7 948 293

Statistikai számjel: 18237010-9499-561-01

Nyilántartási szám: 01-01-0007526

Közép és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány

4. számú melléklet

CASH-FLOW kimutatás

adatok E Ft-ban

Sorszám	A tétel megnevezése	Előző év	Tárgyév
a	b	c	d
I.	I. Működési cash flow (1-13. sorok)	-4 007 152	-3 390 053
1a.	1a. Adózás előtti eredmény +	-74 238	-107 383
	ebből: működésre kapott, pénzügyileg rendezett támogatás,	3 358 816	0
1b.	1b. Korrekciók az adózás előtti eredményben +	-2 715 672	201 920
1.	1. Korrigált adózás előtti eredmény (1a+1b) +	-2 789 910	94 537
2.	2. Elszámolt amortizáció +	383 913	442 581
3.	3. Elszámolt értékvesztés és visszairás +	0	10 543
4.	4. Céltartalék képzés és felhasználás különbözete +	0	2 090
5.	5. Befektetett eszközök értékesítésének eredménye +	-170	0
6.	6. Szállítói kötelezettség változása +	-396 328	-177 037
7.	7. Egyéb rövid lejáratú kötelezettség változása +	-106 005	12 067
8.	8. Passzív időbeli elhatárolások változása +	-1 051 026	-3 764 039
9.	9. Vevőkövetelés változása +	3 273	-12 703
10.	10. Forgóeszközök (vevőkövetelés és pénzeszköz nélkül) változása +	-46 622	458
11.	11. Aktív időbeli elhatárolások változása +	-4 277	1 450
12.	12. Fizetett adó (nyereség után) -	0	0
13.	13. Fizetett osztalék, részesedés -	0	0
II.	II. Befektetési cash flow (14-18. sorok)	-1 185 443	-2 050 749
14.	14. Befektetett eszközök beszerzése -	-1 185 613	-2 050 749
15.	15. Befektetett eszközök eladása +	170	0
16.	16. Hosszú lejáratra nyújtott kölcsönök és elhelyezett bankbetétek törlesztése, megszüntetése,	0	0
17.	17. Hosszú lejáratra nyújtott kölcsönök és elhelyezett bankbetétek -	0	0
18.	18. Kapott osztalék, részesedés +	0	0
III.	III. Finanszírozási cash flow (19-26. sorok)	13 686 269	3 398 080
19.	19. Részvénykibocsátás, tőkebevonás (tőkeemelés) bevétele +	0	600 000
20.	20. Kötvény és hitelviszonyt megtestesítő értékpapír kibocsátásának bevétele +	0	0
21.	21. Hitel és kölcsön felvétele +	0	0
22.	22. Véglegesen kapott pénzeszköz +	14 329 413	3 000 000
23.	23. Részvénybevonás, tőkekivonás (tőkeleszállítás) -	0	0
24.	24. Kötvény és hitelviszonyt megtestesítő értékpapír visszafizetése -	0	0
25.	25. Hitel és kölcsön törlesztése, visszafizetése -	0	0
26.	26. Véglegesen átadott pénzeszköz -	-643 144	-201 920
IV.	IV. Pénzeszközök változása (I+II+III. sorok) +	8 493 674	-2 042 722
27.	27. Devizás pénzeszközök ártértékelése +	0	0
V.	V. Pénzeszközök mérleg szerinti változása (IV+27. sorok) +	8 493 674	-2 042 722

Statisztikai számjel: 18237010-9499-561-01

Nyilántartási szám: 01-01-0007526

Közép és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Alapítvány

5. számú melléklet

Támogatási programok bemutatása

2021. évi működési támogatás

Kertész Imre Intézet 2019. évi működésének támogatása

Kertész Imre Intézet 2021. évi működésének támogatása

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány székhelyül szolgáló ingatlan felújításának és átalakításának támogatása

Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány tulajdonában lévő Istenhegyi úti ingatlan felújításának és átalakításának támogatása

Idő van! Digitális tartalomfejlesztési projekt

Puskás Kiállítási Központ megvalósítása

2020. évi szakmai programok támogatása

2021. évi szakmai programok

Szakmai programok 2.

30 éve szabadon Emlékév projektjeinek előkészítése és megvalósítása III. szakasz

30 éve szabadon Emlékév projektjeinek előkészítése és megvalósítása IV. szakasz

30 éve szabadon Emlékév projektjeinek előkészítése és megvalósítása IV. szakasz

Az I. világháború kitörésének 100.évfordulója alkalmából rendezett centenáriumi ünnepségsorozathoz kapcsolódó megemlékezések.

Nemzeti Összetartozás Éve kulturális programjainak megvalósítása

2020. évi rendelkező év a magánszemélyek adójának 1%-áról támogatása

2021. évi rendelkező év a magánszemélyek adójának 1%-áról támogatása

Támogatási program elnevezése	2021. évi működési támogatás
Támogató megnevezése	Miniszterelnökség
Támogatás forrása	központi költségvetés
Támogatás időtartama	2021.01.01 -2023.02.27.
Támogatási összeg	820 000 000
- ebből tárgyévre jutó összeg	719 105 695
- tárgyévből felhasznált összeg	719 105 695
- tárgyévből folyósított összeg	0
Támogatás típusa	vissza nem térítendő
Targyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként	
Személyi	337 601 212
Dologi	300 634 338
Felhalmozási	80 870 145
Összesen:	719 105 695
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása	
A Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány, ezen belül a Terror Háza Múzeum, a XX. Század Intézet, a XXI. Század Intézet, a Habsburg Történelmi Intézet, valamint a Kommunizmuskutató Intézet működési költségeinek támogatása. A Közalapítvány célja – az alapító okiratával összhangban – a tudományos kutatás, közművelődési, oktatási és a kulturális javak védelmével kapcsolatos állami feladat ellátása.	
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása	
A Közalapítvány és a Terror Háza Múzeum működtetése.	

Támogatási program elnevezése	Kertész Imre Intézet 2019. évi működésének támogatása
Támogató megnevezése	Miniszterelnökség
Támogatás forrása	központi költségvetés
Támogatás időtartama	2019.01.01 - 2021.12.31.
Támogatási összeg	650 000 000
- ebből tárgyévre jutó összeg	36 065 694
- tárgyévből felhasznált összeg	36 065 694
- tárgyévből folyósított összeg	0
Támogatás típusa	vissza nem térítendő
Targyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként	
Személyi	628 779
Dologi	35 071 615
Felhalmozási	365 300
Összesen:	36 065 694
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása	
A 2017 januárjától működő Intézet fő célkitűzése az író emlékének és szellemi hagyatékának méltó gondozása, kiadatlan műveinek és a róla szóló irodalmi anyagok összegyűjtése, feldolgozása, sajtó alá rendezése, valamint a hazai és külföldi közgyűjteményekben és magántulajdonban fellelhető dokumentumok gyűjtése. A támogatás az Intézet éves működési költségeit fedezi.	
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása	
Kéz- és gépiratok, személyes dokumentumok leltározása, Kertész Imre irodalmi tevékenységére vonatkozó dokumentumok gyűjtése, rendszerezése, Hang- és videóanyagok archiválása Digitális tudástár bővítése	

Támogatási program elnevezése	Kertész Imre Intézet 2021. évi működésének támogatása
Támogató megnevezése	Miniszterelnökség
Támogatás forrása	központi költségvetés
Támogatás időtartama	2021.01.01 - 2022.06.30.
Támogatási összeg	650 000 000
- ebből tárgyévre jutó összeg	354 649 668
- tárgyéven felhasznált összeg	354 649 668
- tárgyéven folyósított összeg	0
Támogatás típusa	vissza nem térítendő
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként	
Személyi	261 174 706
Dologi	83 761 242
Felhalmozási	9 713 720
Összesen:	354 649 668
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása	
A 2017 januárjától működő Intézet fő célkitűzése az író emlékének és szellemi hagyatékának méltó gondozása, kiadatlan műveinek és a róla szóló irodalmi anyagok összegyűjtése, feldolgozása, sajtó alá rendezése, valamint a hazai és külföldi közgyűjteményekben és magántulajdonban fellelhető dokumentumok gyűjtése. A támogatás az Intézet éves működési költségeit fedezi.	
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása	
Kéz- és gépiratok, személyes dokumentumok leltározása, Kertész Imre irodalmi tevékenységére vonatkozó dokumentumok gyűjtése, rendszerezése, Hang- és videóanyagok archiválása Digitális tudástár bővítése Szakmai programok szervezése	

Támogatási program elnevezése	Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány székhelyéül szolgáló ingatlan felújításának és átalakításának támogatása
Támogató megnevezése	Miniszterelnökség
Támogatás forrása	központi költségvetés
Támogatás időtartama	2020.10.20. - 2022.12.31.
Támogatási összeg	1 000 000 000
- ebből tárgyévre jutó összeg	153 150 746
- tárgyéven felhasznált összeg	153 150 746
- tárgyéven folyósított összeg	0
Támogatás típusa	vissza nem térítendő
Tárgyéven felhasznált összeg részletezése jogcímenként	
Személyi	0
Dologi	1 876 639
Felhalmozási	151 274 107
Összesen:	153 150 746
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása	
Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány székhelyéül szolgáló ingatlan felújításának és átalakításának támogatása	
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása	
előkészítési feladatok	

Támogatási program elnevezése	Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány tulajdonában lévő Istenhegyi úti ingatlan felújításának és átalakításának támogatása
Támogató megnevezése	Miniszterelnökség / Bethlen Gábor Alapkezelő
Támogatás forrása	központi költségvetés
Támogatás időtartama	2021.01.01. - 2022.12.31.
Támogatási összeg	1 200 000 000
- ebből tárgyévre jutó összeg	6 162 910
- tárgyéven felhasznált összeg	6 162 910
- tárgyéven folyósított összeg	0
Támogatás típusa	vissza nem térítendő
Tárgyéven felhasznált összeg részletezése jogcímenként	
Személyi	0
Dologi	7 910
Felhalmozási	6 155 000
Összesen:	6 162 910
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása	
A felújított ingatlan lesz a Közalapítvány két tudományos munkaszervezetének – a múlt század történelmének tudományos vizsgálata, ezen belül is elsősorban a magyar és a közép-kelet-európai történelmi, politikai és társadalmi folyamatok kutatása, feldolgozása és bemutatása céljából 1999-ben létrehozott XX. Század Intézetnek, valamint a térségünk jelenének, jövőjének és a fejlődési lehetőségeinek társadalomtudományi vizsgálatára, elemzésére alapított, jelenleg bérelt ingatlanban tevékenykedő XXI. Század Intézetnek – a székháza.	
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása	

Támogatási program elnevezése	Idő van! Digitális tartalomfejlesztési projekt
Támogató megnevezése	Emberi Erőforrások Minisztériuma
Támogatás forrása	központi költségvetés
Támogatás időtartama	2018.12.01 - 2022.06.30
Támogatási összeg	1 500 000 000
- ebből tárgyévre jutó összeg	203 200
- tárgyéven felhasznált összeg	203 200
- tárgyéven folyósított összeg	0
Támogatás típusa	vissza nem térítendő
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként	
Személyi	0
Dologi	203 200
Felhalmozási	0
Összesen:	203 200
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása	
A Magyar Kormány a 1035/2018. (II.12.) számú, digitális tartalomfejlesztés támogatásáról szóló Kormányhatározatban a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítványt digitális tartalomfejlesztési feladatokkal bízta meg. A Magyar Kormány a 1035/2018. (II.12.) számú, digitális tartalomfejlesztés támogatásáról szóló Kormányhatározatban a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítványt digitális tartalomfejlesztési feladatokkal bízta meg.	
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása	
A projekt keretében létrehozott szakmai munkacsoport elkészítette a kutatási tervet, felállította az értelmezési keretrendszert, felmérte és elemezte a nemzetközi és hazai gyakorlatot.	

Támogatási program elnevezése	Puskás Kiállítási Központ megvalósítása
Támogató megnevezése	Miniszterelnökség
Támogatás forrása	központi költségvetés
Támogatás időtartama	2019.04.05. - 2022.06.30
Támogatási összeg	3 886 397 608
- ebből tárgyévre jutó összeg	1 371 924 058
- tárgyéven felhasznált összeg	1 371 924 058
- tárgyéven folyósított összeg	0
Támogatás típusa	vissza nem térítendő
Tárgyéven felhasznált összeg részletezése jogcímenként	
Személyi	64 390 965
Dologi	17 427 937
Felhalmozási	1 290 105 156
Összesen:	1 371 924 058
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása	
A Magyar Kormány a 1186/2019. (IV. 5.) Korm. határozatában a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítványt bízta meg a Puskás Aréna részeként megvalósuló Puskás Kiállítási Központ (továbbiakban: a Puskás Múzeum) tervezésével és kialakításával.	
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása	
Szakmai munkacsoport felállítása Tudományos Tanácsadó Testület felállítása Kon koncepció kialakítása Múzeum tervezésének előkészítése Kiállítási tárgyak felkutatása, restaurálása, beszerzése	

Támogatási program elnevezése	2020. évi szakmai programok támogatása
Támogató megnevezése	Miniszterelnökség
Támogatás forrása	központi költségvetés
Támogatás időtartama	2020.01.01 . 2021.09.27
Támogatási összeg	240 000 000
- ebből tárgyévre jutó összeg	102 563 684
- tárgyéven felhasznált összeg	102 563 684
- tárgyéven folyósított összeg	0
Támogatás típusa	vissza nem térítendő
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként	
Személyi	31 455 493
Dologi	61 308 191
Felhalmozási	9 800 000
Összesen:	102 563 684
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása	
A Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány, ezen belül a Terror Háza Múzeum, a XX. Század Intézet, a XXI. Század Intézet, a Habsburg Történeti Intézet, valamint a Kommunizmuskutató Intézet szakmai programjainak támogatása.	
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása	
Kommunizmus Áldozatainak Emléknapja Bush-szobor állítása A Terror Háza Múzeum műtárgyállományának védelme és gyarapítása	

Támogatási program elnevezése	2021. évi szakmai programok
Támogató megnevezése	Miniszterelnökség / Bethlen Gábor Alapkezelő
Támogatás forrása	központi költségvetés
Támogatás időtartama	2021.01.01. - 2021.12.31.
Támogatási összeg	240 000 000
- ebből tárgyévre jutó összeg	240 000 000
- tárgyéven felhasznált összeg	240 000 000
- tárgyéven folyósított összeg	0
Támogatás típusa	vissza nem térítendő
Targyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként	
Személyi	86 255 439
Dologi	146 764 260
Felhalmozási	6 980 301
Összesen:	240 000 000
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása	
A Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány, ezen belül a Terror Háza Múzeum, a XX. Század Intézet, a XXI. Század Intézet, a Habsburg Történelmi Intézet, valamint a Kommunizmuskutató Intézet szakmai programjainak támogatása.	
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása	

Támogatási program elnevezése	Szakmai programok 2.
Támogató megnevezése	Miniszterelnökség / Bethlen Gábor Alapkezelő
Támogatás forrása	központi költségvetés
Támogatás időtartama	2021.01.01. - 2022.06.30.
Támogatási összeg	390 000 000
- ebből tárgyévre jutó összeg	117 007 910
- tárgyévből felhasznált összeg	117 007 910
- tárgyévből folyósított összeg	0
Támogatás típusa	vissza nem térítendő
Targyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként	
Személyi	0
Dologi	117 007 910
Felhalmozási	0
Összesen:	117 007 910
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása	
A Political Network for Values nemzetközi szervezet éves konferenciája és a hozzá kapcsolódó kísérőprogramok: A tervek szerint a 2020-ban a koronavírus-járvány miatt elmaradt találkozóknak, a járványhelyzet függvényében 2021 tavaszán vagy nyarán Budapest ad otthont. A rendezvényt a Politikai Hálózat az Értékekért Magyarország Egyesület szervezi, amely részére a szükséges forrást a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány együttműködési megállapodás keretében biztosítja.	
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása	

Támogatási program elnevezése	30 éve szabadon Emlékév projektjeinek előkészítése és megvalósítása III. szakasz
Támogató megnevezése	Miniszterelnökség
Támogatás forrása	központi költségvetés
Támogatás időtartama	2020.01.01. - 2022.06.30
Támogatási összeg	3 000 000 000
- ebből tárgyévre jutó összeg	963 367 145
- tárgyévben felhasznált összeg	963 367 145
- tárgyévben folyósított összeg	
Támogatás típusa	vissza nem térítendő
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként	
Személyi	249 845 321
Dologi	710 139 560
Felhalmozási	3 382 264
Összesen:	963 367 145
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása	
Magyarország Kormánya 30 éve szabadon címen emlékév szervezéséről határozott az 1989-es és 1990-es antikomunista forradalmak 30. évfordulója alkalmából. Az évfordulóról való méltó megemlékezés érdekében – 2019. március 15. napjától kétéves időtartamra – dr. Schmidt Máriát nevezte ki az emlékév koordinálásáért felelős kormánybiztossá. A 30 éve szabadon emlékév Emlékbizottságának létrehozásáról a 1002/2019. (I. 9.) Kormányhatározat, a kormánybiztos kinevezéséről és feladatairól a 1123/2019. (III. 13.) Kormányhatározat, az emlékév programjáról a 1124/2019. (III. 13.) Kormányhatározat rendelkezik.	
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása	
Tablókiállítás megvalósítása a Terror Háza Múzeum előtt Országos és nemzetközi Vándorkiállítás megvalósítása Országos pedagógustovábbképzés Fesztiválokra való megjelenés Pályázatok megvalósítása	

Támogatási program elnevezése	30 éve szabadon Emlékév projektjeinek előkészítése és megvalósítása IV. szakasz
Támogató megnevezése	Miniszterelnökség
Támogatás forrása	központi költségvetés
Támogatás időtartama	2021.01.01. - 2022.12.31.
Támogatási összeg	1 500 000 000
- ebből tárgyévre jutó összeg	0
- tárgyéven felhasznált összeg	0
- tárgyéven folyósított összeg	0
Támogatás típusa	vissza nem térítendő
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként	
Személyi	0
Dologi	0
Felhalmozási	0
Összesen:	0
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása	
Magyarország Kormánya 30 éve szabadon címen emlékév szervezéséről határozott az 1989-es és 1990-es antikomunista forradalmak 30. évfordulója alkalmából. Az évfordulóról való méltó megemlékezés érdekében – 2019. március 15. napjától kétéves időtartamra – dr. Schmidt Máriát nevezte ki az emlékév koordinálásáért felelős kormánybiztossá. A 30 éve szabadon emlékév Emlékbizottságának létrehozásáról a 1002/2019. (I. 9.) Kormányhatározat, a kormánybiztos kinevezéséről és feladatairól a 1123/2019. (III. 13.) Kormányhatározat, az emlékév programjáról a 1124/2019. (III. 13.) Kormányhatározat rendelkezik.	
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása	
Tablókiállítás megvalósítása a Terror Háza Múzeum előtt Országos és nemzetközi Vándorkiállítás megvalósítása Országos pedagógustovábbképzés Fesztiválokra való megjelenés Pályázatok megvalósítása	

Támogatási program elnevezése	30 éve szabadon Emlékév projektjeinek előkészítése és megvalósítása IV. szakasz
Támogató megnevezése	Miniszterelnökség
Támogatás forrása	központi költségvetés
Támogatás időtartama	2021.03.01-2023.06.30.
Támogatási összeg	3 000 000 000
- ebből tárgyévre jutó összeg	0
- tárgyévből felhasznált összeg	0
- tárgyévből folyósított összeg	3 000 000 000
Támogatás típusa	vissza nem térítendő
Targyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként	
Személyi	0
Dologi	0
Felhalmozási	0
Összesen:	0
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása	
Magyarország Kormánya 30 éve szabadon címen emlékév szervezéséről határozott az 1989-es és 1990-es antikomunista forradalmak 30. évfordulója alkalmából. Az évfordulóról való méltó megemlékezés érdekében – 2019. március 15. napjától kétéves időtartamra – dr. Schmidt Máriát nevezte ki az emlékév koordinálásáért felelős kormánybiztossá. A 30 éve szabadon emlékév Emlékbizottságának létrehozásáról a 1002/2019. (I. 9.) Kormányhatározat, a kormánybiztos kinevezéséről és feladatairól a 1123/2019. (III. 13.) Kormányhatározat, az emlékév programjáról a 1124/2019. (III. 13.) Kormányhatározat rendelkezik.	
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása	
Tablókiállítás megvalósítása a Terror Háza Múzeum előtt Országos és nemzetközi Vándorkiállítás megvalósítása Országos pedagógustovábbképzés Fesztiválokra való megjelenés Pályázatok megvalósítása	

Támogatási program elnevezése	Az I. világháború kitörésének 100.évfordulója alkalmából rendezett centenáriumi ünnepségsorozathoz kapcsolódó megemlékezések.
Támogató megnevezése	Emberi Erőforrások Minisztériuma
Támogatás forrása	központi költségvetés
Támogatás időtartama	2019.04.01 - 2022.06.30.
Támogatási összeg	1 000 000 000
- ebből tárgyévre jutó összeg	1 309 712
- tárgyéven felhasznált összeg	1 309 712
- tárgyéven folyósított összeg	0
Támogatás típusa	vissza nem térítendő
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként	
Személyi	0
Dologi	1 309 712
Felhalmozási	0
Összesen:	1 309 712
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása	
Az I. világháború kitörésének 100. évfordulója alkalmából rendezett centenáriumi ünnepségsorozathoz kapcsolódó kiadások költségeit (koordinációs iroda, honlap működtetési költsége, új értelmezési keret megteremtése, a nemzetközi közösségért meghozott áldozatok felkutatása, emlékművek felújítása, országos képzési és egyéb programok szervezése, közösségi emlékezet erősítése, nagyszabású központi programok megvalósítása, folyamatos pályáztatás a helyi közösségek megemlékezéseinek érdekében) fedezi belőle a Közalapítvány.	
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása	
Pályáztatás Nova Gorica-i I. világháborús Emlékmű Várkert Bazár - Új Világ Született Kiállítás	

Támogatási program elnevezése	Nemzeti Összetartozás Éve kulturális programjainak megvalósítása
Támogató megnevezése	Emberi Erőforrások Minisztériuma
Támogatás forrása	központi költségvetés
Támogatás időtartama	2020.02.28. - 2022.10.31.
Támogatási összeg	2 964 255 000
- ebből tárgyévre jutó összeg	819 776 452
- tárgyévből felhasznált összeg	819 776 452
- tárgyévből folyósított összeg	
Támogatás típusa	vissza nem térítendő
Targyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként	
Személyi	4 894 064
Dologi	814 882 388
Felhalmozási	0
Összesen:	819 776 452
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása	
Magyarország Kormánya „A nemzeti összetartozás éve” elnevezéssel szervez megemlékezés-sorozatot az első világháborút követő Párizs környéki békék és a Magyar Királyságot sújtó Trianoni békediktátum 100. évfordulójára. Az emlékévi történelemszakmai felügyeletével a Kormány Prof. Dr. Schmidt Máriát a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány (továbbiakban: a Közalapítvány) főigazgatóját bízta meg.	
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása	
Arculati elemek tervezése és megvalósítása, Imázsfilm készítése, Kiadványterjesztés, Reklámkampány, Pedagógus Továbbképzés, Országos Vándorkiállítás Megvalósítása	

Támogatási program elnevezése	2020. évi rendelkező év a magánszemélyek adójának 1%-áról támogatása
Támogató megnevezése	
Támogatás forrása	központi költségvetés
Támogatás időtartama	2020.01.01. - 2020.12.31.
Támogatási összeg	127 645
- ebből tárgyévre jutó összeg	0
- tárgyéven felhasznált összeg	0
- tárgyéven folyósított összeg	0
Támogatás típusa	vissza nem térítendő
Targyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként	
Személyi	0
Dologi	127 645
Felhalmozási	0
Összesen:	127 645
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása	
A támogatást gyűjteménygyarapításra fordítottuk.	
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása	

Támogatási program elnevezése	2021. évi rendelkező év a magánszemélyek adójának 1%-áról támogatása
Támogató megnevezése	
Támogatás forrása	központi költségvetés
Támogatás időtartama	2021.01.01. - 2021.12.31.
Támogatási összeg	165 920
- ebből tárgyévre jutó összeg	0
- tárgyéven felhasznált összeg	0
- tárgyéven folyósított összeg	165 920
Támogatás típusa	vissza nem térítendő
Tárgyévben felhasznált összeg részletezése jogcímenként	
Személyi	0
Dologi	0
Felhalmozási	0
Összesen:	0
Támogatás tárgyévi felhasználásának szöveges bemutatása	
Az üzleti évben végzett főbb tevékenységek és programok bemutatása	